

"...

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

Yürürlüğün durdurulması istemini de içeren 8.6.2012 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"

III. GEREKÇE

Bir ülkenin eğitim sisteminde köklü değişiklikler öngören yasal düzenlemelerin, akşamdan sabaha ani kararlar ve tarihte yaşanmışlıklar ile hala yaşanıyor olanlara körleştiren ideolojik saplantılarla değil, uzun araştırma ve incelemeler ile çok yönlü ve kapsamlı tartışmalardan sonra sorun odakları ile çözüm yollarının tüm tarafların katılımının sağlandığı katılımcı süreçler işletilerek belirlenmesi ve pilot uygulama sonuçları değerlendirilerek yapılması gerekeceğinde hiçbir kuşku bulunmamaktadır.

6287 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılan 8 yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim bu süreçlerden geçerek 16.08.1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanunla yasalaştırılmıştır.

8 yıllık zorunlu eğitim 1946 yılına uzanan 66 yıllık tarihi bir geçmişe sahiptir ve Türkiye'nin çok partili siyasal yaşama geçtiği 1946 yılından bu yana bir Cumhuriyet projesidir.

05.01.1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Temel Kanununun 3 üncü maddesinde, 'Mecburi ilköğretim çağı, çocuğun altı yaşını bitirdiği yılın Eylül ayında başlar, 14 yaşını bitirip 15 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.' denirken; 6 ncı maddesi 'İlkokulun öğretim süresi en az beş yıldır.' şeklinde düzenlenerek, ilköğretimin süresinin beş yılın üzerine çıkarılabileceği ve 7-14 yaş arasındaki sekiz yılı kapsadığı daha 1961 yılında yasalaştırılmıştır.

14.06.1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 22 nci maddesinde, temel eğitimin 7-14 yaşlarındaki çocukların eğitimini kapsayacağı yinelenen ve 24 üncü maddesinde, 'Temel eğitim okulları beş yıllık birinci kademe ile üç yıllık ikinci kademe eğitim kurumlarından meydana gelir.' hükmüne yer verilmiştir. Bu bağlamda, 1739 sayılı Kanunun 24 üncü maddesine göre, 'temel eğitim' ancak sekiz yılda tamamlanabilecek ve ancak sekiz yılın sonunda temel eğitim diploması verilecektir.

Öte yandan, 1739 sayılı Kanunun 25 inci maddesinde, 'Temel eğitim kurumlarının birinci ve ikinci kademeleri, bağımsız okullar halinde kurulabileceği gibi, imkân ve şartlara göre birlikte de kurulabilir. Nüfusu az ve dağınık olan yerlerde, köyler gruplaştırılarak merkezi durumda olan köylerde temel eğitim bölge okulları ve bunlara bağlı pansiyonlar, gruplaştırmamanın mümkün olmadığı yerlerde temel eğitim yatılı bölge okulları kurulur.' ilkelerine yer verilir iken; ortaöğretimin düzenlendiği 26 ncı maddesi ise, 'Ortaöğretim, temel eğitime dayalı, en az üç yıllık öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar.' şeklinde hüküm altına alınmıştır.

Nitekim, sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim, 1971-1972 eğitim-öğretim yılında Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında başlatılmış; IX. Milli Eğitim Şurasında (24 Haziran-4 Temmuz

1974), 'Sekiz yıllık okul programı denemesi sürdürülecektir.' kararına dayanılarak uygulamanın başarılı olduğunun değerlendirme araştırmalarıyla saptanması sonucunda, 1976 yılında, tüm Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında sekiz yıllık Temel Eğitim Modeli'nin uygulamasına geçilmiştir.

Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam'ın başkanlığında (23-26 Haziran 1981) toplanan X. Milli Eğitim Şurası'nın 15 inci maddesinde, 'Temel eğitime giriş yaşının 7'den 6'ya indirilmesi ve zorunlu eğitimin 5 yıldan temel eğitimin tümünü kapsayacak biçimde 8 yıla çıkarılması.' kararı alınmıştır.

Merhum Turgut Özal'ın Başbakanlığındaki 48. Cumhuriyet Hükümetinin Milli Eğitim Bakanı olan Sayın Hasan Celal Güzel (21 Aralık 1987-30 Mart 1989)'in döneminde, 18-22 Haziran 1988 tarihleri arasında toplanan XII nci Millî Eğitim Şurası'nda ilköğretime ilişkin olarak;

'Karar 4- Sekiz yıllık mecburi öğretime geçişin, bir program ve sistem bütünlüğü içinde uygulanması, VI. Plan döneminin sonuna kadar tedricen yaygınlaştırılması.'

'Karar 5- Mevcut ortaokulların, ilköğretimle bütünleştirilmesi.'

'Karar 11- Sekiz yıllık ilköğretimin ortak ve aynı bir öğretim programına kavuşturulması; mevcut ilkokul, ortaokul farklılığının ortadan kaldırılması.'

Kararları alınarak, 8 yıllık kesintisiz ilköğretim, 1988 yılında Milli Eğitim Şurası kararları arasında yerini almıştır.

Sayın Prof. Dr. Tansu Çiller'in Başbakanlığındaki 50. Cumhuriyet Hükümetinin (24 Ekim 1993-05 Ekim 1995) Milli Eğitim Bakanı Sayın Nevzat Ayaz tarafından sunulan Milli Eğitim Bakanlığı 1994 Bütçe Raporunda, '1993-1994 öğrenim yılında 635 ilköğretim okulu, 3 yatılı ilköğretim bölge okulu açılmış, 600 ilkokul ile 161 ortaokul ilköğretim okuluna dönüştürülmüştür.' ifadelerine yer verilerek 8 yıllık zorunlu ilköğretimin altyapısını oluşturmak (tek binada verilmesini sağlamak) üzere 1993-1994 eğitim-öğretim yılında 635'i ilköğretim ve 3'ü yatılı ilköğretim bölge okulu olmak üzere toplam 138 yeni okul binasının hizmete açıldığı ve aynı dönemde 600 ilkokul ile 161 ortaokulun ilköğretim okuluna dönüştürüldüğü belirtilmiştir. Aynı Rapor'da 119'u yatılı ilköğretim bölge okulu, 4149'u ilköğretim okulu olmak üzere toplam 4.268 okulda 2.752.202 öğrencinin eğitim-öğretim gördüğü bilgisi yer almıştır.

Yine, Milli Eğitim Bakanı Sayın Nevzat Ayaz tarafından TBMM'ne 20 Aralık 1994 tarihinde sunulan 1995 Yılı Bütçe Raporunda, '8 yıllık zorunlu eğitim uygulamasına geçebilmek için yoğun bir çalışma başlatarak alt yapının hazırlanması amacıyla ilköğretim okullarının yaygınlaştırılmasına önem ve öncelik verdik. Bu öğrenim yılında 260 ilköğretim okulu ile 6 yatılı ilköğretim bölge okulunu öğretime açtık. 397 ilkokul ile 118 ortaokulu da ilköğretim okuluna dönüştürdük.' denilerek sekiz yıllık zorunlu ilköğretimin aynı binalarda verilmesine ilişkin hazırlıkların kesintisiz devam ettiği belirtilmiştir.

Sayın Tansu Çiller'in Başbakanlığındaki 50. Cumhuriyet Hükümeti tarafından hazırlanan ve TBMM'nin 18.07.1995 tarih ve 374 Nolu Kararı ile onaylanan Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)'nin '1. EĞİTİM REFORMU' bölümünün '(b) Amaçlar, İlkeler ve Politikalar' başlığı altında aynen, 'Bu Plan döneminde okul öncesi eğitim tedricen yaygınlaştırılacak, AB ülkelerinde asgari norm olan 9 yıllık zorunlu eğitim, bu aşamada

Ülkemizin tüm bölgelerinde, eēitim birliēi yasası çerçevesinde 8 yıllık zorunlu temel eēitim olarak uygulamaya geçilecek ve lkēēretime girişte yıēılmaları önlemek için ortaēēretimde yeni bir yapılanmaya gidilecektir.' denilmiştir.

Sayın Tansu iller'in Bařbakanlıēındaki 53. Cumhuriyet Hkmeti döneminde toplanan XV. Milli Eēitim şurası (13-17 Mayıs 1996) Kararlarının 'lkēretim ve Yönlendirme' bařlıēı altında, '2- Yakın bir gelecekte 5-6 yaş okul öncesi eēitim ilköēretim bünyesine alınmalı, ilköēretim kesintisiz 8 yıllık zorunlu eēitim olarak uygulanmalı, 8 yıl sonunda tek tip diploma verilmeli, 9. sınıf liseye ya da mesleki eēitime yönlendirme yılı olmalı, böylece ilköēretimde zorunlu 2+8+1 sistemi oluşturulmalıdır. ocukluēun tam yařandıēı, çocukların kendilerini, ailelerin de çocuklarını tanıdıēı bu dönemde bulunanlar ıracak yapılmamalıdır. Uzun vadede zorunlu eēitim 18 yaşını kapsayacak şekilde düzenlenmelidir.' kararı alınmıştır.

Öte yandan, Sayın Tansu iller'in Bařbakanlıēındaki 51. (5 Ekim 1995-30 Ekim 1995) ve 52. (30 Ekim 1995-6 Mart 1996) ile Sayın Mesut Yılmaz'ın Bařbakanlıēındaki 53. (6 Mart 1996-28 Haziran 1996) Cumhuriyet Hkmetlerinde Milli Eēitim Bakanlıēı yapan Sayın Turhan Tayan'ın Milli Eēitim Bakanlıēı 1996 Yılı Bütçe Raporunun Sunuş'unda, '8 yıllık zorunlu eēitim uygulamasına geçebilmek için yoēun bir çalışma başlatılmış, zorunlu eēitimin 8 yıla çıkarılmasını öngören kanun tasarıları hazırlanmıştır.' açıklaması yer almıştır.

Bu baēlamda, 28 şubat 1997 tarihinde alınan Milli Güvenlik Kurulu Kararlarının esasısının okunmadıēı bir zamanda, 8 yıllık zorunlu ve kesintisiz ilköēretime ilişkin yasa tasarıları dahi hazırlanmış bulunmaktadır.

Merhum Prof. Dr. Necmettin Erbakan'ın Bařbakanlıēındaki 54. Türkiye Cumhuriyeti Hkmetinde (28 Haziran 1996-30 Haziran 1997) Milli Eēitim Bakanlıēı yapan Sayın Prof. Dr. Mehmet Saēlam, TBMM'ye sunduēu 1997 Bütçe Raporunun sunuş konuşmasında, 'ilköēretimde ērenim programları ile ders kitaplarını 8 yıllık bütünlük içerisinde soyut, gereksiz ve geçersiz bilgilerden arındırarak bilime, aēa ve ülkemiz ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlemek'ten söz etmiş; Rapor'da ise, bir yandan 'Zorunlu eēitim süresinin 2000 yılına kadar 8, ondan sonra 11 yıla çıkarılması, eēitimde en öncelikli konudur. Bu amaçla 1739 sayılı Milli Eēitim Temel Kanunu ile 222 sayılı lkēretim ve Eēitim Kanununda deēiřlik ngren Kanun Tasarıları hazırlanmıştır.' şeklinde bir önceki yıl Raporundaki ifadeler yinelenirken; diēer yandan '8 yıllık zorunlu eēitim uygulamasına geçebilmek için yoēun bir çalışma başlatılmış ve alt yapının hazırlanması amacıyla ilköēretim okullarının yaygınlaştırılmasına önem ve öncelik verilmiştir.' denilmiştir.

Refah Partisi ile Doēryol Partisi koalisyonundan oluşan ve Refah-Yol olarak isimlendirilen 54. Cumhuriyet Hükümetinin hazırlanmış olan tasarıyı yasalaştıramadan 30 Haziran 1997 tarihinde istifa etmesi zerine, Anavatan Partisi, Demokratik Sol Parti ve Demokrat Türkiye Partisinin koalisyon yaparak Sayın Mesut Yılmaz'ın Bařbakanlıēında kurulan 55. Cumhuriyet Hkmeti döneminde ise, 1946 yılından bu yana hedeflenen ve resmi dokümanlardaki seyrine yukarıda yer verilen 8 yıllık kesintisiz zorunlu ilköēretime 16.08.1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanunla geçilmiştir.

Oysa, 8 yıllık kesintisiz zorunlu ilköēretime son veren yasal düzenlemeyi Siyasal iktidar kanun tasarısı yoluyla deēil, kanun teklifi yoluyla getirerek, asgari katılımın saēlanması ve taraf kurumların görüşlerinin alınmasını dahi engellemeyi tercih etmiştir.

Türkiye'nin akademik ve bilimsel yeterliliği ile yetkinliğinden kuşku duyulmayan köklü üniversitelerinin eğitim fakülteleri, her türlü baskı, ötekileştirme ve sindirmeye maruz kalma riskine rağmen, mesleki sorumlulukları ile akademik ve bilimsel tarafsızlığın asgari gerekleri doğrultusunda, Adalet ve Kalkınma Partisi 5 Milletvekilinin verdiği Kanun Teklifi hakkında kamuoyuna ve ilgili makamlara görüş bildirmişlerdir.

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Fakülte Kurulu tarafından yapılan açıklamada özetle; 'Önerilen 4+4+4 modeli eğitim hakkına erişimi engellemektedir. (') Kanun teklifi, 8 yıllık temel eğitimi fiilen 4 yıla indirerek kız çocuklarının, yoksul çocukların, köy çocuklarının ve engelli çocukların üst öğrenime devam etme olanaklarını ortadan kaldırmaktadır. Tasarı, çocuk işçiliğini, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılığı, sınıfsal ayrışmayı, köy-kent kutuplaşmasını teşvik etmekte, çocukların toplumsallaşarak bütünsel ve çok yönlü gelişiminin önünü kapamaktadır. (') Zorunlu ilköğretime başlama yaşının 1 yıl erkene alınması ve bunun sonucu olarak okulöncesi eğitimin zorunlu eğitim dışına çıkarılması çocuğun gelişim ve eğitimine ilişkin bilimsel verilere uygun değildir. Bu yaş çocuklarının çoğu öz bakım gereksinimlerini bile kendileri karşılayabilecek, temel eğitime hazır olmalarını sağlayan fiziksel ve zihinsel gelişimi gösterecek düzeyde olmayabilir. Daha önce denenmiş ve sakıncaları nedeniyle vazgeçilmiş olan bu yaklaşımın yeniden gündeme getirilmesi uygun değildir. Okul öncesi eğitime verilen önem ve sağlanan gelişmeler göz ardı edilmeyerek okul öncesi eğitim (60-72 ay) zorunlu temel eğitim kapsamında ele alınmalı, ancak 72 ayını tamamlamış çocuklar ilköğretime başlamalıdır. Mesleki yöneltmenin erkene alınması sakıncalıdır. Çocukların yetenek, ilgi, özellik ve değerlerini tanıyarak yaşam hedefleri ve beklentilerinin belirgin ve tutarlı hale gelmesi ancak ergenlik döneminin sonunda gerçekleşebilmektedir. Bu nedenle erken tercih sakıncalıdır. (') Önerilen sistem mevcut öğretmen yetiştirme koşullarına uygun değildir. Mevcut öğretmen yetiştirme sistemi içinde okul öncesi dönem, 1-5. sınıflar, 6-8. sınıflar, 9-12. sınıfların öğretmenleri farklı bölümlerde ve farklı pedagojik ilkelerle yetiştirilmektedir. (') Her yaş grubunun özellikleri farklı pedagojik ilkeleri gerektirmektedir. İlk dört sınıfın öğretmeninin hem okul öncesi hem sınıf öğretmeni olarak görev yapması sakıncalıdır.'

Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Görüşünde özetle; " Okulöncesi eğitimin tüm çağ nüfusuna zorunlu olarak iletilmemesi, okullaşma süreçlerine hazırlık açısından alt sosyo-ekonomik düzeyden gelen çocuklar aleyhine, onarılması güç eşitsizlikler oluşturacaktır. Yeni taslakta 1 inci sınıf yaşı bir yıl öne alınmaktadır. Böylece, 60-72 ay çocukları, okulöncesi eğitime değil, 1 inci sınıfa alınacaktır. Bu uygulama pedagojik açıdan sakıncalıdır. Bu yaş çocukları, daha somut işlemler dönemine geçmediği için 1 inci sınıf becerileri arasında bulunan okuma-yazma, basit sayısal değerlendirme ve işlemleri yapabilecek bilişsel düzeyde değildir. Müfredatı değiştirmek ise 1 inci sınıfta etkinlikle verebileceğimiz bu becerileri bir yıl erteleme durumunu yaratacak ve ilköğretimin 1 inci sınıfına ait olmayan becerileri bu sınıfa taşıyacaktır. O zaman, içerik açısından model 1+3+4+4 haline gelecektir. Böyle bir sistem oluşumu, bilimsel açıdan sakıncalı olduğu gibi aynı zamanda hiçbir ülkede bulunmayan anlaşılabilir bir bölünmeyi oluşturacaktır. Önerilen 4+4+4 modelinin ilk kademesi olan 4 yıllık eğitim kavramı hiçbir bilimsel temele dayanmamaktadır. Bilimsel araştırmalara göre çağ nüfusu bilişsel gelişim açısından ayrıştırıldığında, 7-11 yaş somut işlemler, 12 yaş üstü ise soyut işlemler dönemi olarak belirlenmiştir. Dördüncü sınıftaki bir çocuğun, somut işlemler döneminin tam ortasında iken ilköğretimin ikinci kademesine geçmesi, bilimsel veriler ve bulgulara ters düşmektedir. İlköğretim eğer iki aşamaya bölünecekse, bunun bilimsel veriler ışığında yapılması ve ülkemizin daha önceki deneyimlerinin üzerine inşa edilmesi kuvvetle önerilmektedir"

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fakülte Kurulu Görüşünde özetle; " ilköğretime başlama yaşı bir yıl öne (beş yaş = 60 ay) alınmakta ve okul öncesi eğitime vurgu yapılmamaktadır. (') Yurtiçi ve yurtdışında yapılan bilimsel çalışmaların sonuçları, okul öncesi eğitim almış çocukların, bu eğitimi almamış akranlarına kıyasla hem ilköğretime daha iyi uyum sağladıklarını hem de üst öğrenim basamaklarında daha başarılı olduklarını göstermektedir. Dolayısıyla, genel olarak Dünyadaki birçok ülkede en az 72 aylık çocukların ilköğretime başlatılmaları ve ilköğretim öncesinde okul öncesi eğitim uygulamaları bir tesadüf değildir. Kaldı ki; 1983-1985 eğitim-öğretim yıllarında beş yaş çocuklarının ilköğretime alınmalarının denendiği ve bu uygulamanın başarısızlıkla sonuçlandığı da bilinmektedir. (') Ayrıca, bu uygulama, birinci sınıfta 60 ve 72 aylık çocukların aynı sınıfta eğitilmelerini de gerektirecektir. Oysa 60 ve 72 aylık çocuklar zihinsel, bedensel, sosyal-duygusal ve kişilik özellikleri bakımından birbirinden oldukça farklıdır ve çocuğun, bütün yönleriyle hızla gelişmekte olduğu çocukluk yıllarında, çocuklar arasındaki üç ay gibi bir süre bile çok önemli bir farklılık olarak görülmektedir. (') temel eğitim, iyi bir yurttaş yetiştirme, bireylere yurttaşlık kültürü kazandırma sürecidir. Bu nedenle, temel eğitim kesintili olamaz, tüm bireyler için ortak olmalı ve örgün eğitim kurumlarında gerçekleştirilmelidir. Önerilen kesintili 4+4+4 eğitim sürecinde, ilköğretimin ikinci kademesinde okul türlerinin çeşitlenmesi birinci kademededen sonra bir seçme ve yerleştirme sınavının da yapılacağı anlamına gelmektedir. Böylece çocuklarımız sınav kaygısını daha erken yaşlarda yaşayacaklar ve bu sınava hazırlanmak için dershanelerle daha erken tanışacaklardır (') küçük yaştakilerin üst sınıflardaki öğrencilerin olumsuz davranışlarına maruz kalmalarını önlemek amacıyla, tüm bireyler için ortak, zorunlu ve kesintisiz eğitim sistemi içinde, ilköğretim 1.- 5. Sınıflar ile 6.-8. Sınıflar eğitimlerini farklı mekanlarda sürdürebilir. "

ODTÜ Eğitim Fakültesi Görüşünde kısaca; '5 yaş grubu için okul öncesi eğitim zorunlu eğitim kapsamına alınmalıdır. Okul öncesi eğitim, ülkemizdeki sosyoekonomik eşitsizlik ve farklılıkların azaltılması, özellikle düşük sosyoekonomik çevrelerden gelen çocukların okulda daha fazla kalmasının sağlanması ve okuldaki başarısının arttırılması, yükseköğretime devam etmesi ve iş yaşamlarında daha etkili ve verimli olmaları için gereklidir. Beyin araştırmaları, okul öncesi eğitimin çocukların beyin kapasitelerini geliştirdiğini, çocukların duygusal, zihinsel, motor ve dil gelişimlerine önemli katkı sağladığını, çocukların ilköğretime daha kolay uyum sağlayarak ileriki eğitim aşamalarında daha başarılı olmalarına yardımcı olduğunu göstermektedir. (') İlköğretime başlama yaşı 6 yaş (72 ay) olmalıdır. (') Çocukta hafızayı öğrenme amacıyla etkili kullanma, mantıklı düşünme, yorum, bir işi başından sonuna gerçekleştirebilme yetileri altı yıldan sonra gerçekleşir. Altı yaş öncesi çocuğun beynindeki bilişsel yapılar okul temelli akademik öğrenme için henüz gelişmiş değildir. Altı yaş öncesi dönemde dikkat süresi kısa olduğu için okullardaki 40 dakikalık derslerde bu çocukların oturmaları ve dikkatlerini derse vermeleri mümkün değildir. Bu nedenle çocukların dikkat dağınıklığı, disiplinsizlik, dinleme bozukluğu gibi etiketlendirmelere maruz kalmaları ve bu durumun sonraki eğitim yaşantılarını derinden etkilemesi olasıdır. İlköğretime başlama yaşının belirlenmesi konusunda çocuğun zihinsel gelişimi yanında fiziksel, sosyal ve psikolojik gelişimini de dikkate almak gerekir. (') 6 yaş öncesi çocukların okumayı öğrenmeleri, bu çocukların ilköğretime başlamak için yeterli zihinsel, fiziksel, sosyal ve psikolojik olgunluğa ulaştığı anlamına gelmez. Literatür erken yaşta ilköğretime başlayan çocukların ilk yıllarda olmasa bile 4. ve 5. sınıftan itibaren akademik gelişme açısından sorunlar yaşadığını ortaya koymaktadır. Dünyadaki ülkelerin büyük çoğunluğunda çocuklar ilköğretime 6 yaşında başlamaktadır. İskandinav ülkelerinde çocuklar 7 yaşında (84 ay) ilköğretime başlarlar ve eğitimde aldıkları başarılı sonuçlar ortadadır. (') Sonuç olarak, ülkemizde ilköğretime başlama yaşı 6 (72 ay) olarak yıllardır uygulanmaktadır ve bununla ilgili bir sorun yaşandığı konusunda bilimsel veriler yoktur. Bu nedenle okula başlama yaşının 6 olarak devam etmesi

önerilmektedir. İlköğretimin ilk kademesi en az 5 yıl olarak düzenlenmelidir. Kanun teklifinde 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim 4 yıllık iki kademeye ayrılmaktadır. İlk kademenin neden 4 yıl olduğuna ilişkin teklifte bir gerekçe yer almamaktadır. Bu sürenin 4 yıllı sınırlandırılmasının bilimsel bir temeli olmadığı gibi, gelişmiş ülkelerde de görülen yaygın bir uygulama değildir. Birçok ülkede ilköğretimin kademelendirilmesinde 5+3, 6+2, 6+3 modelleri kullanılmaktadır. Bu tür bir kademelendirme gelişimle ilgili bilimsel ilkelere de aykırıdır. Gelişimle ilgili bilimsel veriler çocukların somut işlem dönemini 6-11 yaş olarak ortaya koymaktadır. 12 yaştan itibaren çocuklar soyut işlem dönemine geçtikleri için öğrendikleri kavramların ve becerilerin düzeyinde bir farklılık olması doğaldır. 4+4 modelinin ilk kademesi çocukların somut işlem döneminin ortasına denk gelmektedir. Bu modele bir de zorunlu eğitime başlama yaşının 5'e alınması teklifi eklendiği zaman çocukların gelişimsel olarak bir dönemi tamamlayamadan ilk kademededen mezun olmaları (9 ya da 10 yaşında) ve daha soyut ve üst düzey eğitim vermeyi amaçlayan ikinci kademeye gitmeleri anlamına gelecektir"

Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Görüşünde; " İlgili kanun teklifi; 'Temel eğitimi, - dünyadaki örneklerin aksine- 4+4+4 şeklinde, program ve okul türleri açısından farklı öğretim programlarına dayalı olarak yapılandırmaktadır. İlgileri ve yetenekleri henüz ayrışmamış, somut işlemler dönemini tamamlamamış, mesleklere yönelik tutum ve ilgileri gelişmemiş olan öğrencileri dördüncü sınıfın sonunda yönlendirmektedir"

denilmektedir.

Eğitim, bir ülkenin veya bir toplumun geleceğini belirleyen, yarınlara yön veren, adeta kaderini tayin eden en önemli etmendir. Bunun için bilimsel esaslara dayanması gerekir.

Türkiye'nin köklü ve saygın üniversitelerinin eğitim fakülteleri ise yukarıda yer verildiği üzere çekincelerini dile getirmişlerdir.

6287 sayılı Kanunla 222, 1739 ve 4306 sayılı Kanunlarda yapılan değişikliklerle, zorunlu temel eğitimi 6 yaşın tamamlanmasından (72-84 ay arası), 5 yaşın tamamlanmasına (60-72 ay arası) çeken; kesintisiz sekiz yıl süren zorunlu temel eğitimi, 4 yıl ilkokul ve 4 yıl ortaokul şeklinde iki kademeli hale getirerek, ilkokulu bitirme ve ortaokula başlama yaşını 11-12'den 9-10 yaşa çekip, somut işlem çağının ortasında olan çocukları temel eğitimin ikinci kademesine atlatarak mesleki yönlendirmenin yanında soyut bilgilerle karşı karşıya bırakan düzenlemelerin çağdaş bilim ve eğitim esaslarına uygun olmadığını bilimsel gerekleri ve gerekçeleriyle birlikte tüm açıklığı içinde ortaya koymuşlardır.

Türkiye'deki hiçbir üniversite, hiçbir eğitim fakültesi, hiçbir eğitim bilimci, hiçbir eğitim psikoloğu, hiçbir eğitim sosyoloğu, hiçbir pedagog, hiçbir çocuk gelişimcisi yapılan düzenlemelerin, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına uygun olduğuna yönelik hiçbir açıklama yapmamış; hiçbir bilim insanı yapılanların yanında yer almamıştır. Bütün bu bilimsel verilere rağmen toplumsal mutabakat sağlanmadan üstelik bir teklifle getirilen dayatma ile tüm eğitim sisteminin değiştirilmesi saklı bir amaca işaret etmektedir.

Bu açıklamalardan sonra;

1) 30.03.2012 tarihli 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1 inci maddesi ile değiştirilen 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 3 üncü maddesi ile yine 30.03.2012 tarihli 6287 Sayılı İlköğretim ve Eğitim

Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7 nci maddesi ile değiştirilen 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 22 nci maddesinin Anayasaya aykırılığı:

Pedagojik açıdan beş yaşını bitirmiş bir çocuğun bilişsel ve fiziksel gelişimi, ilköğretimin gereklerini henüz karşılamaktan oldukça uzaktır. Ayrıca dünyadaki birçok gelişmiş ülkede en az 72 aylık çocukların ilköğretime başlatılmaları ve ilköğretim öncesinde de, zorunlu okul öncesi eğitime tabi tutulmaları bir tesadüf değildir.

Tüm bilimsel çalışmalarca da ispatlandığı üzere; okul öncesi eğitim almış çocukların, bu eğitimi almamış yaşlılarına kıyasla, hem sosyal hem de okul hayatlarında, daha başarılı oldukları herkesçe kabul edildiği halde, bu gerçeği yadsıyarak okul öncesi eğitimi zorunlu olmaktan çıkarmak hiçbir bilimsel eğitim reformuyla açıklanamaz. Çocukların okul öncesi eğitim almaları gereken bir yaşta, ilköğretime başlamalarını öngören bu yasa her şeyden evvel Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesine istinaden Anayasanın 90 ıncı maddesine tamamen aykırıdır.

Tüm gelişmiş ülkelerce okul öncesi eğitimin çocukların diğer kademelerdeki başarısı için çok temel bir süreç olduğu artık hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde kabul edilmişken, ülkemizde halen 5 yaşını bitirmiş çocukların okul öncesi eğitim yerine ilköğretime başlatılmaları bu kanuni düzenlemenin bilimsel temellerden tamamen uzak, yeterli inceleme ve araştırma yapılmadan, çocukların yararı gözetilmeden çıkarıldığıının çok açık bir göstergesidir.

Bir yandan ilköğretim çağı, 6-14 yaş grubu çocuklardan, 5-13 yaş grubu çocuklara dönüştürülür ve ilköğretime başlama 6 yaşın tamamlanmasından [6 yaşın bitirildiği yılın eylül ayı sonu (72-84 ay arası)], 5 yaşın tamamlanmasına [5 yaşın bitirildiği yılın Eylül ayı sonu (60-72 ay arası)] çekilirken; diğer yandan (5+3) şeklinde işleyen ve kesintisiz 8 yıl süren ilköğretim, 4 yıl ilkokul ve 4 yıl ortaokul şeklinde iki kademeli hale getirilerek; ilkokulu bitirme ve ortaokula başlama yaşı 11-12'den 9-10 yaşa çekilmiştir.

Söz konusu köklü değişikliklerle ilgili olarak, AKP Grup Başkan Vekilleri tarafından verilen Kanun Teklifinin Genel Gerekçesinde, " zorunlu eğitimin 'kesintisiz' gerçekleştirilmesi sağlıklı ve verimli bir eğitim ortamının oluşturulması adına ciddi sorunlara neden olmuş ve olmaktadır.' denilerek; ABD, İngiltere, Fransa, Almanya ve Japonya örneklerine yer verildikten sonra ciddi sorunlar konusunda, " 6 yaşında henüz okuma-yazma öğrenme aşamasında bulunan ve hayata ilişkin temel kavramların çoğundan habersiz bir 'çocuk' ile 13-14 yaşlarında fiziksel ve ruhsal kimliğinin şekillenme aşamasındaki sancıları yaşayan bir ergenlik dönemi öğrencisini aynı 'okul ortamında bulundurmanın kaçınılmaz olarak neden olduğu sorunları teşhis etmek gerekmektedir.' denilerek, ilkokul öğrencileri ile ortaokul öğrencilerinin aynı mekanı paylaşmalarının yol açacağı psiko-sosyal sorunlara vurgu yapılmakta; 'özellikle kırsal kesimde kesintisiz eğitim nedeniyle pek çok köy okulunun işlevsiz kalışına, fizikî şartların yetersizliği nedeniyle yaşanan sorunlara, küçük yaşlardaki öğrencilerin yatılı bölge okullarında ya da taşınmalı eğitim için tahsis edilen servislerin kat ettiği uzun mesafelerde çektikleri eziyetlere de dikkat çekmek gerekmektedir.' denilerek kırsal kesimdeki ilkokulların işlevsiz kaldığı ve bunun öğrencileri ya yatılı ilköğretim bölge okullarına ya da taşınmalı eğitime zorladığı üzerinde durulmakta; son olarak da 'Kesintisiz eğitimin neden olduğu önemli olumsuzlukların bir diğerini ise bu uygulamanın mesleki eğitime vurduğu darbe oluşturmaktadır.' denildikten sonra 18 inci Milli Eğitim Şurasında 'zorunlu eğitimin öğrencilerin yaş grupları ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak 1 yıl okul öncesi eğitim, 4 yıl temel eğitim, 4 yıl yönlendirme ve ortaöğretime hazırlık eğitimi ve 4 yıl ortaöğretim

olmak üzere, öğrencilere farklı ortamlarda eğitim almaya fırsat verecek şekilde 13 yıl olarak düzenlenmesi' şeklinde karar alındığı belirtilmektedir.

Genel Gerekçe'de örnek verilen ülkeler sistemiyle yasalaşan Teklifteki hükümlerin uyummadığını ve verilen örneklerin de Almanya dışında doğru olmadığını belirtmek gerekir. Öte yandan, ilköğretimin ilk evresi ile son evresinde bulunan çocukların aynı ortamları paylaşmalarının, öğrencilerin psiko-sosyal davranışlarında ne gibi olumsuzluklara yol açtığına yönelik elde yeterli ya da yetersiz düzeyde her hangi bir bilimsel çalışma olmamasına rağmen; olması durumunda dahi bu durum ilköğretimin 5 yaşında başlatılmasına 9-10 yaşlarında ve somut işlem çağındaki çocuklara soyut bilgilerin aktarılmasına ve 9-10 yaşlarındaki çocukların mesleğe yönlendirilmelerine gerekçe oluşturamaz. Böyle bir sorun var ise bunun çözümü, 8 yıllık kesintisiz ilköğretimin ilk evresinde olan çocuklar ile son evresinde olan çocukların eğitim-öğretim gördükleri ortamları farklılaştırmak olabilir.

İptali istenen düzenlemelerde, ilköğretimin çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlayacağı (60 ay) ve 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biteceği kuralına yer verilmiştir.

İlköğretime başlama yaşı, hem çocuğun okuma-yazma becerisini kazanabilecek fiziksel ve bedensel gelişmişliğe sahipliği, hem de basit matematiksel değerlendirme ve işlemleri yapabilecek sosyal, duyuşal ve bilişsel olgunluğa erişmişliği açısından hayati derecede önem taşımaktadır.

Beş yaş çocukları, öncelikle fiziksel, bedensel ve kişilik özellikleri olarak ilköğretim programlarına hazır değildir. Önemli bir kısmı uzun süre tuvalet ihtiyacını karşılayabilme, kendini temizleyebilme, yakınının veya bir yetişkinin ilgi, destek ya da yardımı olmaksızın ihtiyaçlarını ifade edebilme, yemeğini yiyebilme vb. becerileri henüz kazanamamışlardır. Beş yaş çocuklarının kas gelişimleri, ilköğretimin birinci sınıf programında yer alan yazı yazma ve diğer çalışmalar için yeterli değildir. Okul öncesi eğitime katılmamış çocuklarda bu özellikler daha belirgindir.

Sosyal ve duyuşal özellikleri açıdan beş yaş çocuklarının tamamına yakını 40 dakika boyunca dikkatini toplayabilme, dersi takip edebilme ve bir sınıfta oturabilme durumundan uzaktır.

Bilişsel ve zihinsel açıdan beş yaş çocukları, hayal ile gerçeği birbirinden ayırt edemediklerinden daha somut işlem çağına girmemişlerdir. Dil gelişimleri, okuma-yazma ve basit sayısal işlem ve değerlendirmeleri yapabilecek düzeyde gelişmemiştir.

Çocukların yaşamlarındaki en önemli dönüm noktalarından biri ilköğretime başlamadır. Bu nedenle eğitim süreci, kişilerin geleceğinde çok önemli bir yere ve işleve sahiptir. Çocukların ilköğretim programına uyum sağlayamamaktan veya öz bakım yetersizliği, dikkat dağınıklığı, disiplinsizlik, ifade ve dinleme bozukluğu gibi yaşının gereği tutum ve davranışlardan kaynaklanan olumsuz etiketlendirmelere maruz kalmaları, okula, öğrenmeye, öğretmene veya derse karşı önyargı oluşturmalarına ve giderek ileriye ket vurmalarına yol açarak sonraki yaşamlarını derinden etkileme gücüne sahiptir.

Beş yaş çocukları oyun çağındadırlar ve dolayısıyla yerleri okulöncesi eğitim kurumlarıdır. İlköğretim 1. sınıfı ile okulöncesi eğitim kurumlarındaki beş yaş çocuklarının sınıfları arasındaki farklar o derece belirgindir ki eğitimci olmayan sıradan kişiler dahi bunun

ayrımına varabilirler. Beş yaş çocukları sosyal kural ve normları oyun içinde deneyimleyerek içselleştirdiklerinden, eğitim araç ve gereçleri oyuncaklardan oluşur. El ve parmak kaslarını geliştirmeye yönelik kalem tutma, çizgi çizme, resim yapma eğitimin bir uzantısı olarak değil, oyunun bir parçası şeklinde verilir. Okulöncesi eğitim kurumlarında çocuğun özgür iradesine dayalı kendi kuralları, ilköğretimin birinci sınıfında ise ilköğretimin belirlenmiş kuralları geçerlidir.

Okulöncesi çağıdaki çocukların ilköğretime başlatılmaları durumunda Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Görüşünde de belirtildiği üzere müfredatı değiştirmek ve hukuken 4+4+4 şeklinde olan modeli içerik olarak 1+3+4+4 şekline dönüştürmek gerekecektir. Yasayla düzenlenmiş bir alanın idari düzenlemelerle değiştirilmesi, hukuk devleti ilkesine göre mümkün olmamakla birlikte, değiştirilmesi dahi sorunu çözmeye yetmemektedir.

Çünkü, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında ilköğretim 1. sınıfa yasal olarak 60-84 ay aralığındaki çocuklar kaydolacaklardır. Çocuk gelişiminde iki ay dahi önemli iken aralarında iki yaş fark bulunan ve dolayısıyla bedensel, zihinsel, bilişsel, sosyal ve duysal özellikleri birbirinden farklılaşmış olan çocukların aynı sınıfa devam etmelerindeki eğitim bilimiyle bağdaşmazlık bir yana, 60-72 ay aralığındaki çocukların ilköğretim 1 nci sınıf programına alınmasındaki bilim dışılık, bu defa 72-84 ay aralığındaki çocukların 60-72 ay aralığındaki çocuklar için oluşturulmuş okulöncesi eğitim müfredatına tabi tutulmalarında ortaya çıkacak ve bu durum diğer olumsuzluklar bir yana 72-84 ay çocuklarının 1 yılının heba olmasıyla sonuçlanacaktır.

Ayrıca, üniversitelerdeki mevcut öğretmen yetiştirme sistemi, okul öncesi dönem (anaokulu/anasınıfı öğretmenliği), 1-5. sınıflar (sınıf öğretmenliği), 6-8. sınıflar (branş dersleri öğretmenliği), 9-12. sınıflar (lise öğretmenliği) esasına dayanmakta ve bu öğretmenler üniversitelerin farklı bölümlerinde ve çocuğun gelişim evresine uygun farklı pedagojik ilkeler temelinde yetiştirilmektedirler. Somut işlem çağında bulunan çocukların bedensel ve psiko-sosyal gelişmişlik düzeyine uygun pedagojik formasyon eğitimi almış bir sınıf öğretmenine, daha hayalle gerçeği ayırma yetisini kazanamamış okulöncesi çağ çocuklarının öğretmenliği yaptırılmayacağı gibi, okulöncesi çağ çocuklarının gelişme düzeylerine uygun pedagojik ilkeler temelinde yetiştirilmiş bir anasınıfı öğretmenine de sınıf öğretmenliği yaptırılmayacağı açıktır.

Kaldı ki eğitimin 8 yıl üzerinden verildiği okullar 1972 yılında Yatılı İlköğretim Bölge Okulları ile başlamış ve ilköğretim okulları ile devam etmiştir. Bu bağlamda, 40 yıllık bir geçmişi vardır. Bu güne kadar 6 yaşındaki çocukların 13-14 yaşlarındaki çocuklarla aynı binalarda eğitim görmesi, bir sorun olarak görülmemiş; sorun olarak görülmediği için de büyük çocukların küçük çocuklar üzerinde ne türden olumsuzluklara yol açtıklarına/açacaklarına ilişkin bilimsel çalışmalar yapılmamıştır. Buna karşın, 6-11 yaşındaki çocukların 12-14 yaşındaki çocuklarla aynı binalarda eğitim görmelerinin, büyüklerde küçükleri korumak, küçüklere ağabeylik/ablalık yapmak, yol göstermek, örnek olmak; küçüklerin de büyüklerle saygı duymak, onlara öykünerek ve onları örnek alarak onlar gibi olmaya çalışmak vb. psiko-sosyal yararları ile sınıf öğretmenleri ile branş öğretmenleri arasında çok yönlü bilgi ve deneyim paylaşımı; çocuğun gelişiminin uzun dönemli bir periyotta gözlenerek ilgi, yeti ve becerilerinin çok yönlü ve kapsamlı olarak saptanması gibi eğitsel faydaları vardır.

Kaldı ki, 60 aylık çocukların ilköğretime başlatılamayacağı 6278 sayılı yasa çıktıktan sonra net bir şekilde anlaşılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan idari

düzenlemelerle 66-84 ay çocukların zorunlu, 60-65 ay arasındaki çocukların ailelerin isteğiyle ilköğretime başlatılması, 66-72 ay arasındaki çocukların ise okula başlatılmaması için Mili Eğitim Bakanlığı'na bağlı gelişim uzmanlarından okula başlaması uygun değildir şeklinde rapor alınması zorunlu tutulmuş, raporsuz başlatmayan ailelere ise cezai yaptırımlar öngörülerek soruna hukuksal olmayan çözümler üretilmeye çalışılmıştır. Kaynağını 6278 sayılı Yasadan veya başka bir yasadan almayan söz konusu idari düzenlemeler, yeni hukuksuzluklar yanında öğrenciler arasında eşitsizliğe yol açabilecek durumların ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Anayasanın 2 nci maddesinde, hukuk devleti ilkesi Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılmış; 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yasa önünde eşitlik ilkesine yer verilmiş; ikinci fıkrasında kadınlar ile erkeklerin eşit haklara sahip olduğu kurala bağlanmış; üçüncü fıkrasında çocuklar lehine alınacak önlemlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılamayacağı belirtilmiş; 41 inci maddesinin son fıkrasında, devletin her türlü istismara karşı çocukları koruyucu önlemleri alması öngörülmüş; 42 nci maddesinin ikinci fıkrasında ise 'Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir' hükmüne yer verilirken; üçüncü fıkrasında ise eğitim ve öğretimin çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Anayasa Mahkemesinin E.1985/1, K.1986/4 sayılı Kararında 'Yasa koyucuya verilen düzenleme yetkisi, hiçbir şekilde kamu yararını ortadan kaldıracak veya engelleyecek... biçimde kullanılamaz' denilmektedir.

Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devletinin unsurlarından biri de, vatandaşlarına hukuk güvenliği sağlamasıdır. Hukuk güvenliği, kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik gerektirir. Hukuk devletinde yargı denetiminin sağlanabilmesi için yönetimin görev ve yetkilerinin sınırının yasalarda açıkça gösterilmesi bir zorunluluktur.

6278 sayılı Yasada çağdaş bilim ve eğitim esaslarına aykırı olarak 60 aylık çocukların ilköğretime başlatılması, bunun mümkün olmayacağının anlaşılması üzerine Milli Eğitim Bakanlığının idari düzenlemelerle sorunu çözmeye çalışırken yeni sorun odakları yaratması, iptali istenen düzenlemelerde kamu yararının olmadığını, hukuki güvenliğin temelinde yatan belirlilik ve öngörülebilirlik unsurlarını taşımadığını açık bir şekilde ortaya koyduğundan iptali istenen düzenlemeler Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Öte yandan, hem Anayasanın 7 nci maddesinde yer alan yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesi hem de Anayasanın 42 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki 'Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir' hükmü ülkemizin geleceği ve çocuklarımızın eğitimi konusunda detay olarak görülen ancak, çocukların geleceği açısından hayati öneme sahip diğer düzenlemelerin kanunla değil de idari düzenlemelere konu oluşturacak olması Anayasanın 42 nci maddesinin açık hükmü karşısında Anayasanın 7 nci ve 87 nci maddeleri karşısında koruma göremez.

Anayasanın 42 nci maddesinde ve daha pek çok maddesinde yer alan kanunla düzenlemeden ne anlaşılması gerektiği Anayasa Mahkemesi'nin pek çok kararında da açıklanmıştır. Buna göre 'yasa ile düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi yasama yetkisinin devri anlamına geleceğinden' Anayasanın 7 nci maddesi ile 87 nci maddesine aykırı düşer.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere fiziksel, bedensel, sosyal ve duyuşsal özellikleri açısından ilköğretime hazır olmayıp yerleri okul öncesi eğitim kurumları olan 60-72 ay çocukları için okul öncesi eğitimin zorunlu tutulmak yerine, hayal ile gerçeği ayırt edemedikleri bir dönemde somut işlem çağına atlatılarak ilköğretime başlatılmaları çocukların istismarı sonucunu doğuracağından Anayasanın 41 inci maddesine; yapılan düzenleme çağdaş bilim ve eğitim esaslarına uygun olmadığından Anayasanın 42 nci maddesine; somut işlem çağındaki 72-84 aylık çocuklarla aynı sınıflarda aynı eğitim programına tabi tutulmaları ise Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırıdır.

Ayrıca Anayasanın 17 nci maddesinin ilk fıkrasında, herkesin, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmiş, 5 inci maddesinde de kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak, devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Devletin bu yükümlülüğünü eşitlik ilkesini gözeterek hiçbir ayırım yapmadan herkes için geçerli olacak biçimde yerine getirmesi gerektiğinde duraksamaya yer yoktur. Bu bağlamda iptali istenen düzenlemeler Anayasanın 5 inci, 10 uncu ve 17 nci maddelerine de aykırıdır.

Anayasanın 65 inci maddesine göre de 'Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini ekonomik istikrarın korunmasını gözeterek, malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir'. Bu hüküm gözardı edilemez. Bu kanunla birlikte İlköğretim yaşı altına düşeceğinden okullarda önceden öngörülmemeyen bir yığılmanın olacaktır. Yasa'nın gerçekleştirilmesi için kaynaklar zorlansa bile bu düzenlemenin maliyeti ekonomik istikrarı bozucu niteliktedir. Kaliteli ve çağdaş bir eğitimi hedeflemesi gereken reform niteliğindeki bir yasanın gereklerinin yerine getirilmesi için sistem, program ve öğretmen yanında bina, derslik ve ders araç ve gereçleri gibi fiziki şartların varlığı da söz konusudur. Bu gereksinimlerin karşılanması için yalnız malî kaynak sağlanması yeterli değildir. Ayrıca bu düzenlemenin oturması eksikliklerinin giderilmesi için çok da uzun bir zaman gereklidir. Hiçbir alt yapı çalışması yapmadan böyle bir maceraya atılmak tamamen anayasaya, uluslararası sözleşmelere ve hukuka aykırıdır.

Öte yandan, Anayasanın 166 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında, Kalkınma planlarının hazırlanmasına, Türkiye Büyük Millet meclisince onaylanmasına, uygulanmasına, değiştirilmesine ve bütünlüğünü bozacak değişikliklerin önlenmesine ilişkin usul ve esasların kanunla düzenleneceği öngörülmüştür.

30.10.1984 tarihli ve 3067 sayılı Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğünün Korunması Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonlarının kendilerine havale edilen kanun tasarısı ve teklifleri ile bu tasarı ve teklifler üzerinde verilen değişiklik önermelerini, Kalkınma Planına uygunluk bakımından da inceleyecekleri ve uygun bulmadıkları takdirde reddedecekleri; (2) numaralı fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının Kalkınma Planıyla ilgili gördüğü tasarı ve teklifleri en son olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale

edeceği; Kanun tasarı ve tekliflerinin, Hükümetin veya Genel Kurulun lüzum göstermesi halinde de, Plan ve Bütçe Komisyonuna havale olunacağı; (3) numaralı fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunun (1) ve (2) numaralı fıkralarda belirtilen kanun tasarı ve tekliflerinden başka, kamu harcama veya gelirlerinde artış veya azalış gerektiren kanun tasarı veya tekliflerini veyahut sadece belli maddeleri bu niteliği taşıyan tasarı veya tekliflerini de inceleyeceği hüküm altına alınmıştır.

İlköğretim çağını, 6-14 yaş grubu çocuklardan, 5-13 yaş grubu çocuklara dönüştüren ve ilköğretime başlamayı 6 yaşın tamamlanmasından [6 yaşın bitirildiği yılın eylül ayı sonu (72-84 ay arası)], 5 yaşın tamamlanmasına [5 yaşın bitirildiği yılın Eylül ayı sonu (60-72 ay arası)] çeken ve (5+3) şeklinde işleyen ve kesintisiz 8 yıl süren ilköğretimi, 4 yıl ilkokul ve 4 yıl ortaokul şeklinde iki kademeli hale getirerek; ilkokulu bitirme ve ortaokula başlama yaşını 11-12'den 9-10 yaşa çeken düzenlemeler, 2007-2013 dönemini kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda yer almadığı gibi Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planıyla getirilen 8 yıllık kesintisiz temel eğitimi de ortadan kaldırmaktadır ve bu haliyle Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planında değişiklik öngörmenin yanında 6728 sayılı Kanunun dayanağını oluşturan Kanun Teklifi kamu harcama ve gelirlerinde artışı öngörmektedir. Bu nedenle de Anayasanın 166 ncı maddesinin üçüncü fıkrası gereğince çıkarılan 3067 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi gereğince Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi gerekmektedir. Anılan Kanun Teklifinin, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmeden yasalaşması, Anayasanın 166 ncı maddesine aykırılık oluşturur.

Açıklanan bu nedenlerle mevcut düzenleme Anayasanın 2 nci, 5 inci, 10 uncu, 17 nci, 24 üncü, 41 inci, 42 nci, 65 inci, 90 ıncı ve 166 ncı maddelerine aykırıdır.

2) 30.03.2012 tarihli 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesi ile değiştirilen 222 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin Anayasaya aykırılığı

Türkiye Cumhuriyeti, İslam dini esasları ve geleneklerine dayalı teokratik bir devletten, ulus egemenliğine dayalı çağdaş bir ulus devlet yaratma projesidir. Çağdaş hukuk, çağdaş eğitim, çağdaş bilim, çağdaş kültür ve çağdaş yaşamı esas alarak Türk toplumunu çağdaş uygarlığın yörüngesine sokmayı hedefleyen bu süreçte, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 3 Mart 1924 tarihinde oybirliği ile kabul ettiği birbiriyle ilişkili üç yasa en önemli kilometre taşıdır.

Bu yasalar; 429 sayılı Şer'iyye ve Evkaf ve Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Bakanlıklarının Kaldırılmasına Dair Kanun, 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat (Öğretimin Birleştirilmesi-Öğretim Birliği) Kanunu ve 431 sayılı Halifeliğin Kaldırılmasına ve Osmanlı Hanedanının Türkiye Cumhuriyeti Toprakları Dışına Çıkarılmasına Dair Kanun'dur.

430 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, Türkiye'deki bütün bilim ve eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığına bağlanmış; 2 nci maddesiyle, Şer'iyye ve Evkaf Bakanlığı veya özel vakıflar tarafından idare edilen bütün medreseler ve okullar Milli Eğitim Bakanlığına devredilmiş; 4 üncü maddesinde ise, 'Milli Eğitim Bakanlığı, dini bilgiler konusunda yüksek uzmanlar yetiştirmek üzere üniversitede bir İlahiyat Fakültesi kuracak ve imamlık ve hatiplik gibi dini hizmetlerin yerine getirilmesiyle görevli memurların yetişmesi için de ayrı okullar açacaktır.' hükmüne yer verilmiştir.

Kanunun gerekçesinde yer alan, 'Bir devletin genel eğitim ve kültür politikasında, milletin duygu ve düşünce bakımından birliğini sağlamak için öğretim birliği en doğru, en bilimsel, en çağdaş ve her yerde yararları ve güzellikleri görülmüş bir ilkedir. 1255 (1839)

Gülhane Fermanından sonra açılan Tanzimat Döneminde, yıkılmış Osmanlı Saltanatı da öğretim birliğine başlamak istemişse de bunu başaramamış ve aksine bu konuda bir ikilik bile meydana getirmiştir. Bu ikilik eğitim ve öğretim birliği açısından birçok zararlı sonuçlar doğurdu. Bir millet bireyleri ancak bir eğitim görebilir. İki türlü eğitim bir ülkede iki türlü insan yetiştirir. Bu ise, duygu ve düşünce birliği ile dayanışma amaçlarını tamamen yok eder. Kanun teklifimizin kabulü durumunda Türkiye Cumhuriyeti'nde bütün bilim (irfan) kurumlarının bağlı olacakları tek makam Milli Eğitim Bakanlığı olacaktır. Böylece, bütün okullarda bundan böyle Cumhuriyetin irfan politikasından sorumlu ve öğretimimizi duygu ve düşünce birliği çerçevesinde ilerletmekle görevli olan Milli Eğitim Bakanlığı, olumlu ve birleşik bir eğitim politikası uygulayacaktır. " ifadeleri, yasanın amacının yurttaşlar arasında 'duygu ve düşünce birliği ile dayanışma ülküsünü sağlamak' olduğunu ve ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilecek eğitimin, 429 sayılı Kanunla oluşturulmuş 'laiklik ilkesi bağlamında ve Cumhuriyetin irfan politikası doğrultusunda' olacağını ortaya koymaktadır.

431 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde, 'Halife görevden alınmıştır. Halifelik, Hükümet ve Cumhuriyet anlam ve kavramının içinde zaten var olduğundan, halifelik makamı kaldırılmıştır.' hükmüne yer verilirken; gerekçesinde ise, " Esasen halifelik, ilk İslam devletlerinde 'hükümet' anlamında ve vazifesinde ortaya çıkmış olduğundan; gerek dünya ile gerek din ile ilgili olsun, kendisine verilmiş olan bütün görevleri yerine getirmekle yükümlü olan bugünkü İslam hükümetleri yanında ayrıca bir halifeliğin bulunmasının sebebi yoktur. Gerçek bundan ibarettir. " denilerek siyasal iktidarın kaynağı dünyevileştirilmiştir.

430 sayılı Kanunla eğitim kurumlarının Milli Eğitim Bakanlığı idaresinde birleştirilmesi ve medreselerin kapatılması üzerine, 1924 yılında din hizmetlerinin yerine getirilmesinde görevlendirilmek üzere imam-hatip yetiştirmek amacıyla 29 ilde imam-hatip okulu; yüksek diyanet uzmanı yetiştirmek üzere ise İstanbul Üniversitesinde bir İlahiyat Fakültesi açılmıştır.

Öğrenci yokluğu nedeniyle imam hatip okulları 1930-1931 eğitim-öğretim yılında kapanmış; Anayasaya giren laiklik ilkesine ters düştüğü gerekçesi ile de Milli Eğitim Bakanlığı okullardan din derslerini kaldırmıştır. 1945 yılından sonra imam hatip okulları tekrar açılmaya başlanmış ve yıllar içinde sayıları artarak günümüze gelmişlerdir.

1982 Anayasasının 24 üncü maddesiyle 'din kültürü ve ahlak' öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasına alınmıştır.

633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna, 22.07.1999 tarihli ve 4415 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle eklenen ek 3 üncü maddesinde,

'İlk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri dışında, Kur'an-ı Kerim ve mealini öğrenmek, hafızlık yapmak ve dini bilgiler almak isteyenlerden ilköğretimi bitirenler için, Diyanet İşleri Başkanlığınca Kur'an kursları açılır. Bu kurslardaki din eğitim ve öğretimi kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcilerinin talebine bağlıdır. Ayrıca ilköğretimin 5 inci sınıfını bitirenler için tatillerde ve Milli Eğitim Bakanlığının denetim ve gözetiminde yaz Kur'an kursları açılır.

Kur'an kurslarının açılış, eğitim-öğretim ve denetimleri ile bu kurslarda okuyan öğrencilerin barındığı yurt veya pansiyonların açılış ve çalışmalarına dair hususlar yönetmelikle düzenlenir.'

Şeklinde yer alan hukuki düzenleme; 23.08.2011 tarihli ve 653 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair KHK'nin 15 inci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Söz konusu yürürlükten kaldırmaya dayalı olarak da 03.03.2000 tarihli ve 23982 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Kursları ile Öğrenci Yurt ve Pansiyonları Yönetmeliği, 07.04.2012 tarih ve 28257 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Eğitim ve Öğretimine Yönelik Kurslar ile Öğrenci Yurt ve Pansiyonları Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlükten kaldırılan Yönetmeliğin 'Kursun açılışı' başlıklı 6 ncı maddesinde, Diyanet İşleri Başkanlığının Kur'an Kursunu Milli Eğitim Bakanlığı ile koordine ederek açması; 'Yaz kursları' başlıklı 32 nci maddesinde ise, Diyanet İşleri Başkanlığının okulların tatil olduğu zamanlarda, ilköğretimin 5 inci sınıfını tamamlayan öğrenciler için kanuni temsilcilerinin talebine bağlı olarak Kur'an-ı Kerim'i ve mealini öğrenebilmeleri ve dini bilgilerini geliştirebilmeleri amacıyla Milli Eğitim Bakanlığının denetim ve gözetiminde yaz Kur'an kursları açması öngörülür iken; Söz konusu hükümler, yürürlükten kaldıran Yönetmeliğin 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında, 'Kur'an kursları, il, ilçe, belde ve köylerde ilgili il müftülüğünün teklifi ve Başkanlığın onayıyla eğitim-öğretime açılırlar.' şeklinde; 25 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise, 'Okulların tatil olduğu zamanlarda, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcilerinin talebine bağlı olarak Kur'an-ı Kerim'i ve mealini öğrenmeleri, dini bilgilerini geliştirmeleri, dini içerikli sosyal ve kültürel etkinliklerden yararlanmaları amacıyla Kur'an kurslarında, camilerde ve müftülüklerce uygun görülecek yerlerde mülki amirin onayı ile yaz Kur'an kursları açılır.' biçiminde yeniden düzenlenmiştir.

Böylece, bir yandan Kur'an Kurslarının ilköğretim sonrası çocuklar için Diyanet İşleri Başkanlığınca açılmasına; Yaz Kur'an Kurslarının ise ilköğretimin 5 nci sınıfını bitiren çocukların yaz tatillerinde Milli Eğitim Bakanlığının denetim ve gözetiminde Diyanet İşleri Başkanlığınca açılacak Kur'an Kurslarına gitmelerine yönelik hukuki düzenlemeler yürürlükten kaldırılarak, Yaz Kur'an Kurslarındaki ilköğretim 5 nci sınıfı bitirme koşulu ile Milli Eğitim Bakanlığının denetim ve gözetim yetkisi ortadan kaldırılırken; diğer yandan Milli Eğitim Bakanlığının veya Diyanet İşleri Başkanlığının denetim ve gözetimine tabi olmadan çeşitli tarikat ve cemaatler tarafından açılacak Kur'an kurslarına okul öncesi çocuklar ile zorunlu ilköğretim çağındaki çocukların gitmelerinin yolu da açılmıştır.

6287 sayılı Kanunla ise, 1946 yılından bu yana hedeflenen ve 16.08.1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanunla geçilen 8 yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim sona erdirilmiştir.

Bunun gerekçesi olarak da 18 inci Milli Eğitim Şurasında 'zorunlu eğitimin öğrencilerin yaş grupları ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak 1 yıl okul öncesi eğitim, 4 yıl temel eğitim, 4 yıl yönlendirme ve ortaöğretime hazırlık eğitimi ve 4 yıl ortaöğretim olmak üzere, öğrencilere farklı ortamlarda eğitim almaya fırsat verecek şekilde 13 yıl olarak düzenlenmesi' şeklinde karar alındığı ileri sürülmektedir.

01-05 Kasım 2010 tarihleri arasında yapılan 18. Milli Eğitim Şurası Kararlarının 'İlköğretim ve Ortaöğretimin Güçlendirilmesi, Ortaöğretime Erişim Sağlanması' başlıklı bölümünün 2 nci maddesinde yukarıda yer verilen karar alınmıştır. Ancak aynı Kararların aynı bölümünün 4 üncü maddesinde "okullarda sınıf mevcutları çağdaş ölçütlere göre (20-25) düzenlenmeli " denilirken; 'Öğretmen Yetiştirilmesi, İstihdamı ve Mesleki Gelişimi' başlıklı

bölümünün 19 uncu maddesinde, 'Halen birçok özel ilköğretim okulunda olduğu gibi resmi ilköğretim okullarında da 1, 2 ve 3. sınıflarda uzmanlaşmış bir sınıf öğretmeni ile 4 ve 5. sınıflarda da branş öğretmenlerinin dersleri yürütmesi ve 2023 perspektifi çerçevesinde, temel eğitim birinci kademede her sınıf için sınıf öğretmenlerinin branşlaşması sağlanmalıdır.' denilmiştir; ayrıca, 'Eğitim Ortamları, Kurum Kültürü ve Okul Liderliği' başlıklı bölümünün 12 nci maddesinde ise, 'Bağımsız ana okullarının sayısı artırılarak anasınıfları kaldırılmalı veya ilköğretim okullarında anasınıfının kullanım alanları ve diğer bölümler bu yaş grubu özelliklerine göre düzenlenmelidir.' önerisine yer verilmiştir.

Bu bağlamda 18. Milli Eğitim Şurası Kararları bir bütün olarak değerlendirildiğinde kendi içinde tutarsızlıklar taşıdığı gibi, 18. Milli Eğitim Şurası Kararları ile yasalaşan Teklif arasında da çelişkiler bulunduğu açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

İlköğretim okullarının 1-5. sınıflarını oluşturan birinci kademede sınıf öğretmeni, ikinci kademesini oluşturan 6-8. sınıflarda ise uzmanlaşma olduğu gerçeği karşısında, Şura Kararlarının 'Öğretmen Yetiştirilmesi, İstihdamı ve Mesleki Gelişimi' başlıklı bölümünün 19 uncu maddesinde, temel eğitimdeki mevcut sistemin esas alınarak, ilköğretim okullarının birinci kademesini oluşturan 1, 2 ve 3. sınıflarında ayrı, 4 ve 5. sınıflarında ayrı uzmanlaşmaya gidilmesi önerilirken; 'İlköğretim ve Ortaöğretimin Güçlendirilmesi, Ortaöğretime Erişim Sağlanması' başlıklı bölümünün 2 nci maddesinde, 8 yıllık temel eğitimin 4+4 şeklinde kademelendirilmesinin önerilmesi, Milli Eğitim Şurası gibi uzmanlaşmış olması gereken bir heyetten beklenmeyen açık bir çelişkidir. Bu çelişkinin tek nedeni, önerilen 4+4 sisteminin hiçbir ön hazırlığa ve araştırmaya dayalı olmadan, siyaseten verilmiş bir talimatın gereği olarak o anda kararlaştırılmış ve diğer kararlarla da bağlantısı kurulup tutarlılığı sağlanmamış olmasından kaynaklanabilir.

Öte yandan, Şura Kararlarında, çelişkili bir şekilde sadece ilköğretimin 4+4 şeklinde kademelendirilmesi değil, 1 yıl okul öncesi eğitime de yer verilerek zorunlu temel eğitimin 13 yıl olması; bağımsız anaokullarının sayısının artırılarak ilköğretim okullarındaki anasınıflarının ya kaldırılması ya da anasınıflarının kullanım alanları ile diğer bölümlerinin bu yaş grubunun özelliklerine göre düzenlenmesi; ilköğretim okullarında sınıf mevcutlarının çağdaş ölçütlere göre 20-25 öğrenci şeklinde düzenlenmesi öngörülmüştür.

Şura Kararlarında önerilenlerin tersine, çıkarılan Yasada 1 yıl okulöncesi eğitim zorunlu temel eğitim kapsamına alınmadığı gibi ilköğretime başlama yaşı 72-84 ay arasından, 60-72 aya çekilerek, okulöncesi eğitim çağındaki çocuklar zorunlu ilköğretimin kapsamına alınmış ve buna dayalı olarak da mevcut sınıfların çağdaş ölçütlere göre 20-25 öğrenciye indirilmesi hedefi % 100 oranında sapmıştır.

Kaldı ki tek başına Milli Eğitim Şurası Kararları her şey değildir. Şura Kararlarının ülkenin uzun süreli kalkınma planları ile Milli Eğitim Bakanlığının uzun süreli stratejik planları ile uyum içinde olması gerekir.

2007-2013 dönemini kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda okul öncesi eğitim ile ilköğretime ilişkin olarak 238. Paragraftaki,

'238. Nüfusun eğitime erişiminde önemli gelişmeler sağlanmıştır. Zorunlu temel eğitimin 8 yıla çıkarılmasıyla, öğrenci sayısında büyük artış sağlanmış, ilköğretimden ortaöğretime geçişler artmıştır. Bununla birlikte okullaşma oranlarında, okul öncesi eğitimde düşük seviyelerde kalınmış, ilköğretimde yüzde 100'e ulaşamamış, ortaöğretimde mesleki eğitimin payı artırılmamıştır.'

saptaması ile 584 ve 585 nci paragraflardaki,

'584. Okulöncesi eğitimin yaygınlaştırılması amacıyla öğretmen ve fiziki altyapı ihtiyacı karşılanacak, eğitim hizmetleri çeşitlendirilecek, toplumsal farkındalık düzeyi yükseltilecek, erken çocukluk ve ebeveyn eğitimleri artırılacaktır.'

'585. İlköğretimde okul terklerinin azaltılması için başta kırsal kesime ve kız çocuklarına yönelik olmak üzere gerekli tedbirler alınacak ve ortaöğretime geçiş oranları yükseltilecektir.'

Öngörülerinden başka bir hedef konmamıştır. Söz konusu saptama ve öngörüler de 8 yıllık kesintisiz temel eğitimi esas almaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 9 uncu maddesine göre hazırlanan Milli Eğitim Bakanlığı 2010-2014 Stratejik Planı'nda ise,

Okulöncesi eğitime ilişkin olarak,

'9. Kalkınma Planı ve Hükümet Programında, 48-72 aylık çağ nüfusunun okullaşması hedefine ulaşabilmek için 2014 yılı sonuna kadar resmî anaokulu sayısını 2.402'ye (anaokullarında derslik sayısı 12.010'a) resmî ana sınıflarındaki sınıf sayısı 33.397 olmak üzere 45.407 dersliğe çıkarılacaktır.' (s: 78) hedefi ortaya konulurken;

İlköğretime ilişkin olarak,

'Stratejik Amaç-2

Her bireyin iyi bir vatandaş olması için Atatürk ilkelerine bağlı, bilimsel düşüncüyü rehber edinmiş, demokrasi kültürü ve değerlerini benimsemiş, insan haklarına saygılı, ruhsal, bedensel ve zihinsel yönden sağlıklı ve dengeli yetişmiş, çevreye duyarlı ve özgüveni gelişmiş bireyler yetiştiren bir ilköğretim eğitimini her Türk vatandaşına fırsat ve imkân eşitliği içinde sunmak.

Stratejik Hedef 2.1: İlköğretimde % 98,20 olan net okullaşma oranını plan dönemi sonuna kadar % 100'e çıkarmak.

Stratejik Hedef 2.2: İlköğretimdeki okul terklerini 2014 yılı sonuna kadar ortadan kaldırmak.

Stratejik Hedef 2.3: Türkiye genelinde bölgesel farklılıklar dikkate alınarak ilköğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısını plan dönemi sonuna kadar 30'a düşürmek.

Stratejik Hedef 2.4: İlköğretim programlarında; öğrencilerde yerleşik bir demokrasi kültürünün oluşturulması, kendi kültürünü özümsemesi, millî manevî değerlere bağlı, evrensel

değerleri benimseyen nesiller yetiştirilmesine yönelik etkinlikleri ve uygulamaları plan dönemi boyunca arttırmak.

Stratejik Hedef 2.5: Bütün öğrencilerin, eğitim kurumlarında koruyucu sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak.

Stratejik Hedef 2.6: İlköğretimde taşınalı ilköğretim uygulamasının hizmet kalitesini artırmak, yatılı ilköğretim bölge okullarının kullanım kapasitesini 2014 yılı sonuna kadar % 90'ın üzerine çıkarmak ve burs hizmetlerinden yararlanan öğrenci sayısını her yıl % 5 oranında artırmak.' (s: 83 ve sonrası)

gibi 8 yıllık kesintisiz temel eğitimi esas alan amaç ve hedefler ortaya konmuştur.

Bu bağlamda, 01-05 Kasım 2010 tarihleri arasında yapılan 18. Milli Eğitim Şurası Kararlarında yer alan ilköğretimin 4+4 şeklinde kademelendirilmesi önerisi, herhangi bir hazırlığa dayanmadığı gibi, kaynağını 2007-2013 dönemini kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planı'ndan almamanın yanında, Milli Eğitim Bakanlığının 2010-2014 dönemini kapsayan Stratejik Planındaki stratejik amaç ve hedeflerden de tam anlamıyla bir sapma oluşturmaktadır.

Söz konusu tutarsızlık ve sapmalar ortada iken, 30.03.2012 tarihli ve 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile ilköğretim çağı, bir yandan 6-14 yaş grubu çocuklardan, 5-13 yaş grubu çocuklara dönüştürülüp, ilköğretime başlama 6 yaşın tamamlanmasından 5 yaşın tamamlanmasına çekilirken; diğer yandan (5+3) şeklinde işleyen ve kesintisiz 8 yıl süren ilköğretim, 4 yıl ilkokul ve 4 yıl ortaokul şeklinde iki kademeli hale getirilerek, ilkokulu bitirme ve ortaokula başlama yaşı 11-12'den 9-10 yaşa çekilmiş ve böylece çocuklar 9-10 yaşında ve somut işlem çağının ortasında olan çocuklar, bir yandan meslek seçimine zorlanırken, diğer yandan soyut işlem çağındaki çocukların takip edebileceği Kur'an-ı Kerim ve Peygamberimizin Hayatı dersleri seçmeli ders olarak konulmuştur.

Bu düzenlemelerle eğitim sistemi, Tanzimat Döneminde olduğu gibi ikili ve iki başlı hale getirilmiştir. Eğitim sistemi iki başlıdır. Biri Diyanet İşleri Başkanlığının yönetiminde olan ve Kur'an Kurslarında okul öncesi de dahil tüm çocukları isteğe bağlı kapsayan nakli din eğitimi; diğeri ise Milli Eğitim Bakanlığının yönetiminde olan pozitif bilim eğitimi ile nakli din ilimi eğitimi.

Eğitim sistemi ikilidir. Biri Yaz Kur'an Kurslarında Kur'an-ı Kerim ve mealini öğrenme ve dini bilgileri geliştirme, ilköğretim kurumlarında ise zorunlu 'din kültürü ve ahlak dersi' ile ilköğretimin ikinci kademesinde seçmeli Kur'an-ı Kerim ve Peygamberimizin Hayatı (Siyer) dersleri; diğeri ise pozitif bilim eğitimidir.

Tek bir devlet ve tek bir kültür içinde, iki ayrı kuşak yetiştirmeyi amaçlayan iki ayrı eğitim sistemi bağlamında aynı okul içinde kılık kıyafetleri farklılaşan, dilleri başkalaşan, tarihi geçmişi ve kültürel mirası farklı yorumlayarak birbirine yabancılaşan öğrenciler temelinde iki hukuklu, iki tip nikahlı, iki tip sosyal yaşamlı, iki tip kültürlü, iki tip ekonomili, iki tip bankalı Türkiye Cumhuriyeti yaratılması hedeflenmektedir. Devlet eliyle yaratılması amaçlanan ve birbirine yabancılaşmanın ötesinde giderek birbirini ötekileştirecek olan iki farklı yurttaş tipinin birlikte ve bir arada yaşama, kaderde, kıvançta ve tasada bir olma ihtimallerinin olmadığını ise sadece Türkiye değil, dünya tarihi de kanıtlamaktadır.

Halbuki zorunlu temel eğitim; öğrencinin belli bir yaştan başlayıp, yine belli bir yaşa gelinceye kadar, eğitim kurumlarında belli bir süre öğrenim görmesini zorunlu kılan yasal bir kavramdır. Yasal dayanaklarını, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Şartı, Unesco kararlarından alan bu kavram devletlerin eğitim hakkını himayesindeki tüm vatandaşlarına eşit olarak sunmasını öngörür. Temel eğitimin amacı, temel eğitim çağındaki çocukları okur-yazar etmek, güzel yazı yazma becerisi kazandırmak ve dört işlemi yapar hale getirmek ile sınırlı değildir. Temel eğitimin amacı, bunların yanında çocuğun bütünsel gelişimini esas almak suretiyle temel eğitim çağındaki tüm çocuklara ortak, eşit, genel ve sürekli eğitim vererek, problem çözme, öğrendiklerini hayata uyarlayabilme, bildiklerinden yola çıkarak bilemediklerini çıkarmak, soru sorma, sorgulama, özgür, analitik ve eleştirel düşünme ve etkili iletişim kurma gibi eğitim ve öğretime ilişkin temel beceriler ile kendine, başkalarına, farklılıklara ve insan hak ve özgürlüklerine saygı duyma, çoğulculuğu esas alma, ulusal ve evrensel değerleri benimseme, insan emeğine değer verme, çalışmayı yüceltme, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin ve bunların birey ve toplum yaşamındaki önemini farkında olma gibi tutum ve davranışlar kazandırma ve ayrıca çocuğun kendini, kişisel özellik, ilgi, beceri ve yetileri ile yaşamlarını sağlayacakları meslekleri ve üst öğrenim programlarını tanımalarını sağlamaya olanak yaratmaktır.

Maddedeki değişikliğin gerekçesi, 'Ortaokullarda oluşturulacak farklı programlar arasında tercihe imkân verilmesi' olarak belirtilmiştir. Buna göre, ilköğretim kurumları; 4 yıllık zorunlu ilkokullar, 4 yıllık zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkan veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşacaktır. Ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında; lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimlik dersler oluşturulacaktır.

Avrupa Birliği EACEA (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency- Eğitim, Görsel, İşitsel ve Kültür Ajansı) tarafından oluşturulan EURYDICE (Information on Education System and Policies in Europe- Avrupa Eğitim Bilgi Ağı), 'Avrupa'daki Eğitim Sistemleri ve Devam Eden Reformlar Üzerine Ulusal Belgeler' hazırlamakta; bunların Türkçe özetleri ise Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) internet adresinde (<https://megep.meb.gov.tr/indextr.html> 'AB Ülkeleri Eğitim Sistemleri') yayınlanmaktadır.

EURYDICE tarafından hazırlanan ve yukarıda adresi verilen internet sitesinde Türkçe özetleri bulunan dokümanlara göre AB'ye üye ülkelerin eğitim sistemleri şöyledir:

Almanya, federal bir devlettir. İlköğretim eyaletlerin (Lander) sorumluluğundadır. Tam gün eğitim 6-15 veya 16 yaş (eyaletle bağlı olarak) arasındaki çocuklar için zorunludur. Okul öncesi ile birlikte Almanya'da zorunlu temel eğitim 13 yıldır.

İlköğretim, Berlin ve Branderburg eyaletlerinde 6-12 yaş çocuklarını (6 yıl), diğer eyaletlerde ise 6-10 yaş (4 yıl) çocuklarını kapsar.

Ortaöğretim iki derecelidir ve her derece kendi içinde farklı okul türlerini içerir.

Ortaöğretimin birinci devresinin ilk aşamasında 10-12 yaş çocuklarına mesleki oryantasyon eğitimi; ikinci aşamasında ise eyaletlere göre 12-15/16 yaş çocuklarına değişik okul türleri içinde mesleki yönlendirme eğitimi verilmektedir.

Ortaöğretimin ikinci devresi, genel ortaöğretim (16-18/19 yaş) ve eğitim türüne göre çeşitlilik gösteren mesleki eğitim (15/16-18/19 yaş) şeklindedir.

Fransa'da 6-16 yaş arasındaki çocuklar için 10 yıl zorunlu temel eğitim vardır. Eğitim ilköğretim, ortaöğretim birinci evre ve ortaöğretim ikinci evre şeklinde 3 aşamalıdır.

İlkokul (ékole élémentarie) 6-11 yaşları arasındaki çocukları (5 yıl) kapsar.

Ortaöğretim birinci evresinde 11-15 yaş arası çocuklar doğrudan koleje (collège) giderler.Öğrenciler, normalde 15 yaşında, genel ve teknolojik lise (lycée d'enseignement général et technologique) veya bir meslek lisesi (lycée professionnel)'ne kayıt yaptırarak ortaöğretimin ikinci evresine başlarlar. Mesleki öğretime yönlendirme, ortaöğretimin ikinci evresinde (15 yaş) başlar.

Ortaöğretimin ikinci evresinde üç tür okul vardır. Üç yıllık eğitimin ardından genel bakatorya (olgunluk sınavı) ile sonuçlanan genel eğitim; yine üç yıl süren ve teknolojik bakatorya ile sonuçlanan teknolojik eğitim; mesleki yeterlilik sertifikası veya mesleki eğitim diploması ile sonuçlanan iki yıl süreli mesleki eğitim ve devamında mesleki bakatorya derecesine ulaşılmasını sağlayan iki yıl süreli ek eğitim şeklindedir.

İngiltere ve Galler'de zorunlu temel eğitim 5-16 yaş (Kuzey İrlanda'da 4-16 yaş) arası çocukları kapsar ve 12 yıl sürelidir.

İlköğretim İngiltere ve Galler'de 5-11 yaş (Kuzey İrlanda'da 4-11 yaş) arası çocukları; ortaöğretim birinci devre ise 11-16 yaş arası çocukları kapsar. İngiltere ve Galler'de 5-7 yaş (Kuzey İrlanda da 4-8 yaş) ilköğretime hazırlık aşamasını oluşturur (KS1). Programlar, sınıf ortamları ve eğitim metodolojisi, çocuğun yaşına uyarlanmış ve çocuğun okuma yazmaya hazırlanması amaçlanmıştır. Programlı ilköğretim ise 7/8 yaşlarında başlar.

İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda'da zorunlu temel eğitim programı dört ana aşamaya (KS) bölünmüştür ve bunların ikisi ilköğretime, ikisi de ortaöğretim birinci devreye aittir. KS1, 5-7 yaş (Kuzey İrlanda'da 4-8 yaş) grubu çocukları; KS2, 7-11 (K. İrlanda da 8-11 yaş) grubu çocukları; KS3, 11-14 yaş grubu çocukları; KS4, 14-16 yaş grubu çocukları kapsar. İngiltere ve Galler'deki tüm ortaöğretim okulları çocukları yeteneklerine bağlı kalmaksızın kabul eden kapsamlı okullardır. Bununla birlikte Kuzey İrlanda ile İngiltere'nin bazı bölgelerinde 'ortaokul' (grammar school) olarak bilinen seçici okullar bulunmaktadır. Bunlar Kuzey İrlanda'da tüm ortaokulların yaklaşık %30'u, İngiltere'de ise tüm ortaokulların % 5'ini oluşturmaktadır. Kuzey İrlanda, ortaöğretimin birinci aşamasında seçici okulları ve dolayısıyla mesleki yönlendirme sistemini ortadan kaldırma kararı almıştır.

Ortaöğretim ikinci devre 16-18 yaş grubu çocuklarını kapsar. Orta öğretim ikinci kademe ile kolejler genel eğitim vermekle birlikte, ileri eğitim kolejlerinden birçoğu mesleki eğitim vermektedirler. İngiltere'de KS4 aşamasında (14 yaş) mesleki oryantasyon, ortaöğretim ikinci aşamada ise (16 yaş) mesleki yönlendirme başlar.

Yunanistan'da 6-15 yaşları arasında 9 yıl süreli zorunlu temel eğitim uygulanmaktadır. 6-12 yaşları arası çocukları kapsayan 6 yıl süreli İlkokul (Dimotiko Scholeio) ve 12-15 yaşları arası çocukları kapsayan 3 yıl süreli Ortaöğretim Birinci Devre Okulu (Gymnasio). İlkokulu

bitirenler otomatik olarak Ortaöğretim Birinci Devreye başlarlar ve dolayısıyla temel eğitim kesintisizdir. İlkokul ve Ortaöğretim Birinci Devrede tüm dersler zorunludur ve seçmeli ders uygulaması ortaöğretimin ikinci devresinde başlar.

Ortaöğretim ikinci devre okulları; Kapsamlı Lise (Eniaio Lykeio, 15-18 yaş), Teknik Meslek Okulları (Technica Epaggelmatica Ekpaideftria, 15-18 yaş) şeklindedir. Ortaöğretim birinci devre bitirme sertifikasına sahip olanlar, ortaöğretim ikinci devre okullarına başvurabilirler. Mesleki yönlendirme ortaöğretim ikinci devre okullarında 15 yaşında başlar.

İtalya'da 6-14 yaş grubu çocuklar 8 yıl süreli zorunlu ve tam zamanlı temel eğitime tabidirler. Temel eğitim, 6-11 yaş grubu çocukları kapsayan ve 5 yıl süreli olan ilkokul (scuola primaria) ve 11-14 yaş grubu çocukları kapsayan ve 3 yıl süreli olan Ortaöğretim Birinci Devre Okulu (Scuola secondaria di I grado)'ndan oluşur. İlkokulu bitirenler doğrudan Ortaöğretim Birinci Devre Okuluna devam ederler.

İtalya'da ortaöğretim; Klasik Ortaöğretim (14-19 yaş), Sanat Eğitimi (14-17/19 yaş), Teknik Eğitim (14-19 yaş) ve Mesleki Eğitim (14-17/19 yaş) olarak dört çeşittir. Ortaöğretim birinci devre diplomasına sahip olanlar, ortaöğretim okullarına kayıt yaptırabilir ve mesleki yönlendirme 14 yaşında başlar.

İspanya'da 6-16 yaş grubu çocuklar, 10 yıl süreli zorunlu tam zamanlı ve kesintisiz temel eğitime tabidir. İlköğretim 6-12 yaş çocukları kapsar; 6 yıl süreli ve kendi içinde üç aşamalıdır. Ortaöğretim birinci kademe ise 12-16 yaş çocukları kapsar ve 4 yıl sürelidir. Öğrenciler otomatik olarak ilköğretimden ortaöğretim birinci devreye geçerler.

Zorunlu temel eğitimin sağlanması üzerine, öğrenciler Zorunlu Ortaöğretim Sertifikası (Graduado en Educacion Secundaria Obligatoria) alırlar. Zorunlu Ortaöğretim Sertifikası, 16-18 yaş grubu ve iki yıl süreli Bakalorya (genel lise) ve 16-18 yaş grubu ve iki yıl süreli Orta Düzey Özel Mesleki Eğitime girişi sağlar. Mesleki yönlendirme, 16 yaşında başlar.

Danimarka'da temel eğitim 7-16/17 yaş grubu çocukları kapsar.

Temel eğitim, ilköğretim ve ortaöğretim birinci devre eğitimi (folkeskole) 10 yıl süreli kesintisiz ve zorunludur.

Ortaöğretim (Gymnasium) ise 16-19 yaş grubunu kapsar ve genel ortaöğretim ikinci devre ve mesleki eğitim ve öğretim şeklinde iki türdür.

Genel ortaöğretim ikinci devre de kendi içinde Almengymnasiale uddannelser (Gymnasiun and HF) ve Erhyervsgymnasiale uddannelder (HTX ve HHX) şeklinde ikiye ayrılır. Gymnasium folkeskole'nin 9. ya da 10. yılından sonra alınan, üç yıllık, akademik olarak yönlendirilmiş bir kurstur. HF ise Folkeskole'nin 10. sınıfından sonra yükseköğrenime hazırlanmak için alınan iki yıllık genel bir kurstur. HTX ve HHX adındaki daha meslek yönelimli kurslar 3 yıllıktır ve folkeskole'nin 9. ya da 10. yılından sonra alınırlar ve kişiyi yükseköğrenime ve iş hayatına hazırlarlar.

Mesleki eğitim ve öğretim, iş başında eğitim ile bir meslek okulunda verilen genel ve mesleki eğitimi birleştirir. Temel sosyal ve sağlık eğitimi ve tarım ve denizcilik ve diğer karşılaştırılabilir eğitim türleri uzmanlaşmış okullarda verilmektedir. Mesleki yönlendirme temel zorunlu ve kesintisiz eğitimin ardından 16 yaşında başlar.

Finlandiya'da temel eğitim, 7-16 yaş grubu çocukları kapsar; 9 yıl süreli ve kesintisizdir. Dersler, ilk 6 yıl sınıf öğretmenleri, kalan 3 yıl ise branş öğretmenleri tarafından verilir.

Zorunlu temel eğitimi başarıyla tamamlayanlar 16-19 yaş grubunu kapsayan ve 3 yıl süreli olan genel ve mesleki ortaöğretime devam ederler. Mesleki yönlendirme 16 yaşında başlar. Genel ortaöğretime, temel eğitimdeki başarıya göre devam edilirken; mesleki ortaöğretime giriş ise, iş deneyimi ve diğer karşılaştırılabilir faktörler ile giriş ve yetenek sınavlarını kapsayabilmektedir. Temel ortaöğretim ve mesleki ortaöğretim, öğrencilere yükseköğrenime devam etmeleri açısından seçilebilirlik sağlamaktadır.

İsveç'te 7-16 yaş grubu çocuklar, 9 yıl süreli zorunlu, tam zamanlı ve kesintisiz temel eğitime (Grundskola) tabidirler. Öğrenciler beşinci ve dokuzuncu sınıfın sonunda ulusal düzeyde değerlendirmeye tabi tutulurlar.

Lise eğitimi (Gynasieskola) 16-19 yaş grubu çocukları kapsar. Temel eğitimin 9 ncü sınıfını bitirme sertifikası öğrencilere liseye başlama olanağı sağlar. Liselerde 14 tanesi mesleğe yönelik olmak üzere toplam 17 ayrı program yürütülür. Mesleki yönlendirme 16 yaşında başlar.

Yukarıda yer verilen ülkelerde orta öğretimin ilk kademesinde Almanya hariç hiç birinde mesleki eğitim söz konusu değildir. Almanya'da ise, ortaöğretimin ilk kademesinde mesleki yönlendirmeden değil, mesleki oryantasyon eğitiminden söz edilebilir. Kaldı ki Almanya, Türkiye'ye yada başka bir ülkeye örnek oluşturamaz. Çünkü, Alman eğitim sistemi kendine özgüdür. Almanya'da yabancı işçi çoktur ve buna dayalı olarak da yabancı işçi çocuklarının akademik eğitimi takip edebilecek dil sorunu yanında gelir sorunları da bulunmaktadır. Bu bağlamda Alman eğitim sisteminde mesleki oryantasyonun erken başlaması, yabancı işçi çocuklarını mesleki eğitime yönlendirerek akademik eğitimin dışında tutma politikasının bir bileşeni işlevi görmektedir. Bu bağlamda, Kanun'un Genel Gereğesinde ileri sürülen görüşleri, Avrupa Birliği Komisyonu EACEA'ya bağlı faaliyet yürüten EURYDICE (Information on Education System and Policies in Europe-Avrupa Eğitim Bilgi Ağı), tarafından hazırlanan ve Türkçe özetleri ise Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) internet adresinde yer alan resmi dokümanlar doğrulamamaktadır.

Kaldı ki yukarıda yer verilen özet dokümanlardaki veriler, 2004 yılı ve öncesine aittir. Uluslararası düzeyde yapılan sınavlar, özellikle de OECD bünyesinde 15 yaş grubu çocuklar kapsamında yapılan PISA sınav sonuçları ile OECD Raporları, ülkelerin temel eğitim sistemlerini yeniden gözden geçirmelerine ve mesleki yönlendirmeyi ötelemelerine yol açmıştır.

Koç Üniversitesi Sosyal Politika Merkezi (KOÇ-SPM) tarafından 6 Mart 2012 tarihli 'İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Üzerine Görüş'te de belirtildiği üzere, OECD'nin 2005 yılında yayınladığı ve PISA sonuçlarına dayanarak eğitimde eşitlik ile eğitimin kalitesi üzerinde belirleyici etkiye sahip olan okul özelliklerinin değerlendirildiği raporda, mesleki yönlendirmenin erken olduğu ülkelerde ailenin sosyo-ekonomik statüsü ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkinin daha güçlü olduğu ortaya konmuştur. Sosyo-ekonomik statü arttıkça öğrenci başarısı artmakta, statü azaldıkça öğrenci başarısı azalmaktadır. Bu bağlamda, erken yönlendirme düşük gelir gruplu ailelerin çocuklarının aleyhine işlemektedir. Aynı rapordaki bir diğer tespit ise, eğitimin kalitesi ile (yönlendirme yaşının öne alınmasına bağlı olarak artacak olan) kurumsal çeşitlilik arasındaki

ilişkinin beklenilenin aksine negatif olduğudur. Başka bir anlatımla, yönlendirmenin erken olduğu ülkelerde, okul çeşidi arttıkça eğitimin kalitesi artacağına, tam tersine düşmektedir.

OECD'nin eğitimde eşitlik ve kalitede dezavantajları destekleyen okul ve öğrenciler üzerine 2012 yılında yayınladığı raporda ise, okul seçiminde ailenin etkisinin artmasının eğitimde eşitsizlikleri daha da arttıracığı belirtilmektedir. Ülkelere eğitimde eşitlik ve kalitenin desteklenmesi için erken yönlendirmeden kaçınılması ve seçimin ortaöğretime ötelenmesi önerilmektedir.

Kanun teklifinin genel gerekçesinde ABD, İngiltere, Fransa'daki eğitim sistemine ilişkin örnekler verilerek bu ülkelerde eğitimin, okul öncesi, ilköğretim, ortaokul/lise öncesi ve lise olmak üzere dört kademeye bölündüğünden' bahsedilmiştir.

ABD, İngiltere, ve Fransa'daki eğitim sistemlerinin ortak özelliği, bu ülkelerde temel eğitim, ilkökul ve ortaokul gibi farklı kademelerde görülse de, öğrencilere en azından liseye kadar, ülkemizde de şimdiye kadar olduğu gibi, sadece bir öğretim programı ile eğitim hizmetinin sunuluyor olmasıdır. Öğrenciler bu üç ülkede de 16 yaşına kadar temel eğitimin dışında bir öğretim programı ile karşılaşmamakta ve mesleki eğitim programlarına yönlendirilmemektedir. Öğrencilerin farklı yetenekleri aynı program içinde, seçmeli dersler ve ders dışı etkinliklerle geliştirilmektedir .

Kaldı ki, kesintisiz temel eğitim kademesiz temel eğitim değildir. Kesintisiz temel eğitim, çocuğun bütünsel gelişimini esas almak ve bilişsel gelişimine uygun olmak suretiyle temel eğitim çağındaki tüm çocuklara, ortaöğretime kadar ortak, eşit, genel ve sürekli eğitim vermektir. Temel eğitim süresi içinde çocuğun bütünsel gelişimi esas alınarak aynı yaştaki çocuklar farklı programlar ve okul türlerine göre ayrıma tabi tutulmuyor ve programlar çocuğun 7-11 yaş somut işlemler ve 12 yaş ve üzeri soyut işlemler şeklindeki bilişsel gelişimine uygun olarak kademelendiriliyor ise bu eğitim sistemi kesintisizdir. Başka bir anlatımla, 8 yıllık temel eğitim süresi içinde farklı kademeler olsa dahi, kademelendirme çocuğun bilişsel gelişimine uyarlanmış ve temel eğitim süresince tüm öğrencileri kapsayan tek bir program izleniyorsa bu kesintisiz eğitimidir.

Oysa, 6287 sayılı Yasada kademelendirme çocuğun bilişsel gelişimine uygun yapılandırılmadığı gibi, ikinci kademedeki farklı programlar ve imam hatip ortaokulları temelinde eğitim-öğretim programı değişmekte, üçüncü dört yılda uzaktan açık eğitim gibi farklı program türleri devreye girmekte ve neredeyse sekiz yıllık temel eğitim ilk dördüncü yılın bitiminde, sona ermektedir. Bu haliyle düzenleme en temel pedagojik ilkelerle bile çelişmektedir.

İlköğretime başlama yaşının ve kademelendirmenin çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre yapılmak yerine çocuğun istismarıyla sonuçlanacak şekilde yapılması, daha önce de belirtildiği üzere Anayasanın 41 inci maddesinin son fıkrası ile 42 nci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırıdır. Öte yandan, ikinci kademedeki öğrencilerin farklı programlar ve imam hatip ortaokulları ile seçmeli dersler temelinde mesleki eğitime yönlendirilecek olması ve böylece yönlendirmeye tabi tutulan öğrencilerin diğerlerine göre haftada daha az matematik, daha az Türkçe, daha az fen bilgisi ve daha az yabancı dil dersleri alarak diğerleriyle aynı ortaöğretim giriş sınavlarına girecek olmaları, Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırı olmanın yanında, aynı zamanda yönlendirmeye tabi tutulan öğrencilerin istismarlarına da yol açacağından Anayasanın 41 inci maddesindeki, Devletin her türlü istismara karşı çocukları koruyucu önlemleri alacağı kuralıyla da bağdaşmamaktadır.

Anayasanın 'Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi' başlıklı 42 nci maddesinin üçüncü fıkrasında 'Eğitim ve öğretim Atatürk ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz' denildikten sonra 4. fıkrasında 'Eğitim ve öğretim hürriyeti Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz' kuralıyla Başlangıçtaki ilkelere bağlılık pekiştirilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin E.1989/1, K.1989/12 sayı ve 07.03.1989 tarihli kararına göre; Eğitim ve öğretimde, dinsel inanca devlet gücünün özel bir katkı vermesi düşünülemez. Lâiklik bir bütündür. Özellikle eğitim ve öğretim alanında lâikliğe bağlılık ve saygı, ulusun geleceği açısından da üzerinde önemle durulacak bir konudur. Siyasal alanda dinsel çabalar, dinsel geleneklere uygunluğu aranan düzenlemeler, eylem ve işlemler ne kadar geçersizce, öğretim ve eğitim alanında da din buyruklarıyla ilişki kurulamaz. Demokrasinin güvencesini ve Cumhuriyetin özgün niteliğini oluşturan bu ilkenin büyük bir duyarlık ve özenle korunması Anayasa gereğidir.

Anayasanın 24 üncü maddesinin ilk fıkrasında herkesin, vicdan, dinî inanç ve kanaat özgürlüğüne sahip olduğu belirtilmiş, ikinci fıkrasında da bu özgürlüğün doğal bir sonucu olarak özgürlüklerin kötüye kullanılmasını yasaklayan 14 üncü madde hükümlerine aykırı olmamak koşuluyla ibadetin dinî ayin ve törenlerin serbest olduğu vurgulanmıştır. Üçüncü fıkra, kimsenin, ibadete, dinî ayin ve törenlere katılmaya, dinî inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağı; dinî inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamayacağı ve suçlanamayacağı ilkesine yer verilmiştir.

Bu kurallarla, anlam ve kapsamı belirlenen din ve vicdan özgürlüğü, yalnız, kişilerin diledikleri inanç ve kaniya sahip olmalarını değil, olmamalarını da güvenceye almaktadır. Anayasal sınırlar içinde, herkesin dinini seçme ve inancını açıklama konusundaki özgürlüğü, demokratik, lâik bir hukuk devletinde yasa koyucunun her türlü etkisinin dışındadır. Devlet, her türlü din ve inanca aynı uzaklıktadır. Devletin dinlerden birini seçmesi, ayrı dinlere bağlı yurttaşlar yönünden eşitlik ilkesine de aykırı düşer. Bu nedenle, lâiklik ilkesi din ve vicdan özgürlüğünün en önemli güvencesidir. Din ve vicdan özgürlüğü, kişinin herhangi bir dinî veya felsefî inancı olma veya olmama hakkını, dinî inanç sahibinin ise dininin gereklerini öğrenme hakkını ifade eder. Bu bağlamda, herkesin, dinî ve felsefî inançları doğrultusunda kısıtlama olmaksızın eğitim ve öğretim görme hakkı bulunmaktadır. Yine ortaokullarda da hangi müfredatın uygulanacağını belirsiz olması da Anayasanın 42 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir' hükmüne açıkça aykırıdır.

Tüm bunlardan anlaşılabacağı üzere, eğitimin kalitesini gelişmiş ülkelerdeki gibi yükseltme gerekçesiyle ortaya konulan bu teklifte gözden kaçırılan en önemli nokta, tüm ileri ülkelerde zorunlu temel eğitimin en az 10 yıl sürdüğüdür.

Uluslararası eğitim standartları ve sınıflandırmasına göre zaten ülkemizde kademeli eğitim yapılmaktaydı. İlköğretimin ilk 5 yılı ile son 3 yılı zaten ISCED 1 ve ISCED 2 olarak Bakanlık tarafından sınıflandırılıyordu. Bu durumda bu kanunun tek amacının zorunlu eğitimin süresini uzatmaktan çok, sekiz yıllık zorunlu ilköğretimi bölerek din esaslı eğitimi eğitim sisteminin temeli haline getirmek olduğu ortadır.

Açıklanan bu nedenlerle mevcut düzenleme Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 14 üncü, 24 üncü, 41 inci ve 42 nci maddelerine aykırıdır.

3) 30.03.2012 tarihli 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesi ile değiştirilen 222 sayılı kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile yine aynı kanunun 8 inci maddesi ile değiştirilen 1739 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin son cümlesinin Anayasaya aykırılığı

Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkelerine bağlı olan devlettir.

Hukuk devleti ilkesi, yasaların kamu yararına dayanması ögesini içermenin yanında yasama organı tarafından konulacak kurallarda adalet ve hakkaniyet ölçülerinin göz önünde tutulmasının gerekliliği, yine bu ilkenin doğal bir yansımasıdır. Anayasa Mahkemesinin E.1985/1, K.1986/4 sayılı Kararında 'Yasa koyucuya verilen düzenleme yetkisi, hiçbir şekilde kamu yararını ortadan kaldıracak veya engelleyecek biçimde kullanılamaz' denilmektedir.

Yine Anayasa Mahkemesi'nin E.2008/34, K.2008/153 sayılı kararında da 'Hukuk devletinin tanımına giren unsurlardan birisi de, kamu yararı düşüncesi olmadan herhangi bir yasanın kabul edilmeyeceğidir. Tüm yasaların genel amacının kamu yararı olduğu bilinen bir gerçektir. Haksız olan, yanlış olan, adil olmayan bir yasal düzenlemenin amacı, kamu yararı olamaz. Hukuk devleti ilkesi gereğince, yasama işlemlerinin kişisel yararı değil, kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla yapılması esastır. Bir kuralın Anayasaya aykırılık sorunu çözümlenirken, 'kamu yararı' konusunda Anayasa Mahkemesi'nin yapacağı inceleme de, yasanın kamu yararıyla yapılıp yapılmadığını araştırmaktır. Anayasanın çeşitli hükümlerinde yer alan kamu yararı kavramının Anayasada bir tanımı yapılmamıştır. Ancak Anayasa Mahkemesi'nin kimi kararlarında da belirtildiği gibi, kamu yararı, bireysel, özel çıkarlardan ayrı ve bunlara üstün olan toplumsal yarardır. Bu saptamanın doğal sonucu olarak da, kamu yararı düşüncesi olmadan yalnız özel çıkarlar için veya yalnız belli kişilerin yararına olarak yasa kuralı konulamaz. Böyle bir durumun açık bir biçimde kesin olarak saptanması halinde, söz konusu yasa kuralı Anayasanın 2 nci maddesine aykırı düşer ve iptali gerekir', denilerek yasaların genel amacının kamu yararı olması gerektiği bir kez daha isabetli bir şekilde ifade edilmiştir. Kamu yararı amacı göz ardı edilerek yasa kuralı oluşturma davranışı, siyasi iktidar açısından bir alışkanlık haline dönüştüğü takdirde, hukuk devletinden giderek uzaklaşır.

Aynı kararda 'Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan ve çağdaş demokratik rejimlerin temel ilkelerinden birisi olan 'hukuk devleti' ilkesinin ön koşullarında birisi de hukuk güvenliğidir. Hukuk devletinin sağlamakla yükümlü olduğu hukuk güvenliği, kişilerin, hukuk düzenin koruması altındaki haklarını elde etmeleri için gereken her türlü önlemin alınmasını ve bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar' ifadeleriyle, hukuki güven ve istikrar ilkesinin hukuk devletinin ve dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bir niteliği olduğu, bu niteliğin korunması gerektiği ve bunun hukuki anlamda bir zorunluluk olduğu da vurgulanmıştır.

Kanun teklifinin gerekçesindeyse isabetsiz olarak, sekiz yıllık zorunlu temel eğitimin bölünerek ilköğretim ve ortaokul olarak kademelendirilmesinin en önemli sebeplerinden biri olarak 'mevcut sekiz yıllık kesintisiz eğitim sisteminde alt sınıflardaki öğrencilerin, üst

sınıflardaki öğrencilerin olumsuz davranışlarına maruz kaldıklarını ve yeni sistemle bu yanlışlığın düzeltileceği' belirtilmiştir.

Kanun Teklifinin gerekçelerinden biri de 8 yıllık kesintisiz ilköğretimin, mesleki eğitime darbe vurduğu iddiasıdır. Türkiye'nin çok partili siyasal yaşama geçtiği 1946 yılından bu yana Cumhuriyet'in hedefi olan ve 16.08.1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanunla hayata geçirilen 8 yıl kesintisiz ve zorunlu temel eğitim sistemi sona erdirilerek, 4+4 şeklinde iki kademeli hale getirilerek eğitim görecekları mekanlar farklılaştırılmakta ve daha çocuklar somut işlem çağıının ortasında ve 9-10 yaşlarında iken, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarına başlamaları öngörülerek 10 yaşındaki çocuklar, soyut işlemlerle karşı karşıya bırakılmanın yanında meslek seçimine zorlanmaktadırlar.

Dünya uygulamasına bakıldığında ise, mesleki eğitim ile mesleki eğitime yönlendirmede farklı uygulamaların olduğu gözlenmekle birlikte, genel eğilim mesleki eğitimin zorunlu temel eğitimden sonra ve çocuğun 15-16 yaşlarında başlatılması şeklindedir.

Ortaokulların, farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşturulması ve ayrıca ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimlik dersler konulması; mesleki yönlendirmenin temel eğitimin ikinci evresinde, çocuğun 9-10 yaşlarında ve somut işlem çağıının ortasında başlatılması demektir.

Gelişim psikolojisinin temel bulgusu, çocuğun sosyal ve duyuşal gelişimi ile yeti, beceri ve ilgilerinin ergenlik çağı olan 10-13 yaşları arasında büyük değişimler gösterdiği, ergenlik dönemlerinin giderek daha ileri yaşlara kaydığı, çocuğun ilgi, bilgi ve becerilerin 15 yaşlarında dahi kararlılık göstermeyip, kaygan bir zeminde olduğu yönündedir.

Eğitim-öğretim literatürü ve Dünya uygulaması, mesleki eğitimin, genel eğitim-öğretim sistemi bütünüünün bir parçası olduğunu; soyut bilim eğitimi sürecinden daha çok yetenek ve becerilerin uygulamaya dayalı olarak geliştirilmesine dayandığını; çocuklarda 6-11 yaş aralığının somut işlem çağı, 12 yaş ve üstünün soyut işlem çağı olduğunu; bu yanıyla mesleki eğitime yönlendirmenin çocuğun soyut bilim eğitimi sürecindeki açık başarısızlığı yanında ilgi, yetenek ve becerilerinin açığa çıkmasını gerektirdiğini; bunun da ancak çocuğun soyut bilim eğitimi sürecini tamamlaması ile mümkün olabileceğini ve etkili bir mesleki yönlendirmenin yeterli bir temel eğitime dayalı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, mesleki eğitime yönlendirme, ancak çocuğun soyut bilim eğitimi döneminin sonlarına doğru mümkün olabilir. 8 yıllık kesintisiz temel eğitim bu bağlamda mesleki eğitime darbe vurmamış, tam tersine mesleki eğitime yönlendirmeyi pedagojik bağlamda bilimsel ve eğitsel bir tabana oturtmuştur. Nitekim bu durum, Anayasa Mahkemesinin E.1997/62, K.1998/52 sayılı Kararıyla hukuksal olarak da tescillenmiştir.

Ayrıca, köylerde bulunan okulların işlevsiz kalmasının nedeninin 8 yıllık kesintisiz eğitim olduğunun ileri sürülmesi ise çarpıtmanın ötesinde tam anlamıyla bir bilgi kirliliğidir. Ülkemizin kırsal kesimlerinde bulunan ilkokulların büyük bir çoğunluğunun, genç ve doğurgan nüfusun şehirlere yerleşmesinden ve dolayısıyla köylerde bulunan öğrenci sayısının azalmasından ötürü kesintisiz 8 yıllık eğitime geçilmeden önce kapandığı; kapanmayanlarda da eğitimin ya birleştirilmiş sınıflar ya da sabahçı ve öğlenci biçiminde ikili öğretim şeklinde sürdürüldüğü yadsınamaz bir gerçektir. Bu bağlamda, taşınalı eğitim uygulamasına, 8 yıllık

kesintisiz ilköğretimden önce ve ondan bağımsız olarak köylerde bulunan ilköğretim çağındaki öğrenci sayısının azalması nedeniyle başlanmak zorunda kalınmıştır.

Nitekim, Sayın Prof. Dr. Tansu Çiller'in Başbakanlığındaki 50. Cumhuriyet Hükümetinin (24 Ekim 1993-05 Ekim 1995) Milli Eğitim Bakanı Sayın Nevzat Ayaz tarafından sunulan Milli Eğitim Bakanlığı 1994 Bütçe Raporunda, 'Eğitimde kalitenin artırılması, fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanabilmesi için nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde birleştirilmiş sınıf programı uygulayan öğrencilerin müstakil sınıflı ilköğretim kurumlarına (İlkokul, ortaokul, ilköğretim okulu) kavuşturulması amacıyla başlatılan Taşınabilir İlköğretim Uygulaması, 1993-1994 öğrenim yılında 57 ilimize yaygınlaştırılmıştır. Bu illerimizde az sayıda öğrenci bulunan 4.346 köy ilkokulundan toplam 83.749 öğrencinin, 1.624 merkeze günü birlik taşınması yapılarak eğitim-öğrenimleri sürdürülmektedir.' denilmektedir. Bu bağlamda, taşınabilir eğitim, sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim yasasının çıkmasından çok önce başlamış ve 1993-1994 eğitim-öğretim yılında 57 ili kapsayacak bir düzeye getirilmiştir.

Kaldı ki, bırakınız 1993 yılını 2000 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusun % 64,90'ı il ve ilçe merkezlerinde, % 35,10'u ise belde ve köylerde ikamet ederken; TÜİK tarafından 27.01.2012 tarihinde yayımlanan 'Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2011 Yılı Sonuçları'na göre il ve ilçe merkezlerinde ikamet edenlerin oranı %76,8'e çıkarken, belde ve köylerde ikamet edenlerin oranı ise %23,2'ye gerilemiştir. Köylerde ilköğretim çağındaki bulunan çocuk, bırakınız dört sınıfı, bir sınıf açacak (20-25 öğrenci) sayıda dahi değil ve dolayısıyla köy okullarını tekrar canlandırarak her köy okuluna her sınıf için bir sınıf öğretmeni atamak hiçbir şekilde mümkün değil iken, köy okulları tekrar açılabilirken gibi 'küçük yaşlardaki öğrencilerin yatılı bölge okullarında ya da taşınabilir eğitim için tahsis edilen servislerin kat ettiği uzun mesafelerde çektikleri eziyetlere' dikkat çekilerek kız çocuklarının okula gönderilmemesi ile 8 yıllık kesintisiz eğitim arasında doğrusal bir ilgi kurulmaya çalışılması hiçbir şekilde doğru değildir.

Diğer yandan, İlköğretimde Net Okullaşma Oranı, 8 yıllık kesintisiz eğitimin başladığı 1997-1998 eğitim-öğretim yılında % 84,74 iken; 2008-2009 eğitim-öğretim yılında % 96,50'ye, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında ise % 98,50'ye çıkmıştır. Bu bağlamda, 8 yıllık kesintisiz ilköğretim, ilköğretimde okullaşma oranı açısından başarılı, hatta çok başarılı olmuştur.

Önemli başarılar sağlanmış ve geleceğe yönelik stratejik amaç ve hedefler konulmuş iken, 8 yıllık kesintisiz zorunlu temel eğitimin 4+4 şeklinde iki kademeli hale getirilmesinin, yoksul ailelerin erkek çocuklarının ikinci kademeye verilmeyerek işyerlerine çırak olarak yerleştirilmesini; Türkiye'nin görece gelişmemiş bölgelerinde ise temel sorun olan kız çocuklarının temel eğitimin ikinci kademesine verilmemesini, verilenlerin ise alınmasını teşvik eder nitelikte olduğu açıktır. Bu da ülkemizde zaten önemli bir sorun olan kızlarda erken evlilik ve dolayısıyla çocuk ölümlerinin artmasına yol açacaktır. Bu durum, Anayasanın 10 uncu maddesi ile 41 inci maddesine aykırıdır. İlkokul ile ortaokul öğrencilerinin aynı binalarda eğitim görmeleri sorun olarak görünüyorsa sorunun çözümü için sadece mevcut kesintisiz sekiz yıllık eğitim sistemi içinde, ilköğretim ile ortaöğretilerin mekansal olarak ayrılması yeterli olabilecekken, köklü bir eğitim reformuna kalkışılması, sistemin değiştirilmek istenmesindeki asıl nedenin kamufla edilmek istendiğini bir kez daha teyit etmektedir. Zaten kanunda, 'Ancak imkan ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir' hükmüne yer verilmesi, yeni sistemin bu sorunu çözme niyetinde olmadığını da göstermektedir.

Anayasanın 27 nci maddesinin ilk fıkrasında, herkesin, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahip

olduğu belirtilmektedir. Böyle köklü bir eğitim reformu yapılarak zorunlu eğitim süresi 12 yıla çıkartılıyorsa bilim ve sanata yönelmede daha sağlam bir alt yapı oluşturulması ve bunun tüm mekansal ve mali kaynaklarının net olarak tespit edilmesi gerekirdi.

Anayasanın 'Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi' başlıklı 42 nci maddesinin üçüncü fıkrasında Eğitim ve öğretim Atatürk ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılacağı düzenlemesinin öncelikle devlet ve devletin yasama ve yürütme organları için konulduğu ve bağlayıcı olduğu göz ardı edilmemelidir. Zira Anayasanın 2 nci maddesinde belirtildiği ve yukarıda açıkladığımız şekilde, devletimiz bir hukuk devletidir. Devletin bütün organları hukuk devletinin bir gereği olarak hukuk kurallarıyla, özellikle Anayasa kurallarıyla bağlıdır. O halde, Devlet ve Yasama Organı 'çağdaş bilim ve eğitim esaslarına' aykırı yasa yapamaz. Görüldüğü gibi, eğitim düzenlemeleri konusunda ' yasama yetkisi serbest alan olmaktan çıkarılmış, çağdaş bilim esaslarına uygun olması' kaydına bağlanmıştır.

Anayasanın bu (42/III) maddesinde bir değerlendirme ölçüsü olarak vazedilmiş olan 'çağdaş bilim ve eğitim esasları'nın bilimsel veriler ışığında açıklanması gerekir.

Çağdaş eğitim: Bireye, temel becerilerin kazandırılması; toplumun değer yargılarının, bilgi ve beceri birikiminin, onun bedeni ve ruhsal gelişimini dikkate alarak aktarılması; ilgi, istek ve yeteneklerine göre, her alanda doğru ve yeterli bilgiler verilmesidir.

Gelişim Psikolojisi ve Sosyolojisi biliminin verilerine göre, çağdaş bilim ve eğitimin ilke ve esasları ise şunlardır:

a) Çocuğun bilişsel gelişimine (bedensel büyümesi ile zihinsel ve ruhsal gelişimi) uygun olarak tüm çocuklara duygu, zeka, heyecan, vicdan, irade ve gönül yönlerindeki gelişimlerinden hiçbirini ihmal etmeden (yani geç kalmadan ya da erken yönlendirmeden) eğitim ve öğretim yaparak, temel eğitime ilişkin beceriler ile tutum ve davranışları kazandırmak ve kendilerini, ilgi, yeti ve becerilerini tanımlarını sağlamak çağdaş eğitimin temel amacıdır.

b) Eğitim programları çocuğun 7-11 yaş somut işlem çağı, 12 yaş ve üzeri soyut işlem çağı şeklindeki bilişsel gelişimine uygun yapılandırılmalı ve çocuk kendini tanımadan, ilgi, yeti ve becerileri açığa çıkmadan yönlendirmeye tabi tutulmamalıdır.

c) Yetişmekte olan kuşakların doğuştan getirdiği yeteneklerini geliştirmek, eğilimlerini yönlendirmek, eğitimin bireysel amacını ifade eder. Buna çağdaş eğitimde self actualisation (kendini gerçekleştirme) denilir. Çağdaş eğitim ve öğretim; eğitimin, öğretmenin ve müfredat merkezli olmaktan çıkarılmasını gerekli kılar. Öğrenciyi dikkate alan bir anlayış esasına dayalıdır.

d) Yetişmekte olan kuşakların her alandaki (fizik, kimya, biyoloji, astronomi gibi pozitif ilimler, resim, musiki ve benzeri güzel sanatlar, felsefe ve din bilgisi) gelişmeleri, fert ve toplum ihtiyacını dikkate alarak yetenek ve eğilimlerine göre takip etmeleri, çağdaş eğitimde esastır. Bu esas, çağdaş demokrasinin ön koşulları olan insan hakları ve çoğulculuğun (pluralisme'in) da zorunlu bir gereğidir.

Çağdaş eğitim; Anayasanın 5 inci, 27 nci ve 42 nci maddelerinde belirtildiği gibi devletin temel amaç ve görevleri arasında yer alır. Eğitim psikolojisi ve eğitim sosyolojisi gibi bilim dallarının açıklamalarına göre, söz konusu çağdaş eğitim ve öğretim, bireyin toplumsal ve kültürel alanlardaki ihtiyaçlarına, beklentilerine ve amaçlarına cevap verir. Devlet, eğitimi bir kamu görevi olarak ele alırken, kişilerin, ailelerin hak ve isteklerini her alanda olduğu gibi bu alanda da dikkatle yerine getirmek zorundadır.

Bu ilkeler demokratik hukuk devleti ilkelerinin ve genel hürriyet kuralının bu alana somut olarak yansımalarıdır. Çıkarılan 6287 sayılı Kanun'da bu ilkelere riayet edilmemiştir.

İptali istenen düzenlemelerde çağdaş bilim ve eğitim esaslarına uyulmaması, daha önce de belirtildiği üzere Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti, 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkelerine aykırı olmanın yanında, 41 inci maddesinin üçüncü fıkrasında Devlete verilen her türlü istismara karşı çocukları koruyucu önlemleri alma ve 42 nci maddesindeki eğitimi çağdaş bilim ve eğitim esaslarına dayandırma görevleriyle de bağdaşmamaktadır.

Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 2/III. maddesinde, Türk Millî Eğitiminin amacı, 'fertlerin ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak; böylece bir yandan... refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde, iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin ortağı yapmaktır.' şeklinde ifade edilmiştir.

Anayasanın 17 nci maddesinin ilk fıkrasında, herkesin, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmiş, 5 inci maddesinde de kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak, devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Devletin bu yükümlülüğünü eşitlik ilkesini gözeterek hiçbir ayırım yapmadan herkes için geçerli olacak biçimde yerine getirmesi gerektiğinde duraksamaya yer yoktur.

Açıklanan bu nedenlerle mevcut düzenleme Anayasanın 2 nci, 5 inci, 10 uncu, 17 nci, 27 nci, 41 inci ve 42 nci maddelerine aykırıdır.

4) 30.03.2012 tarihli 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 9 uncu maddesi ile değiştirilen 1739 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin mülga birinci fıkrasının Anayasaya aykırılığı

6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 9 uncu maddesiyle yeniden düzenlenen 1739 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin mülga birinci fıkrasıyla, ilköğretim kurumlarının, dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar, dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ve imam-hatip ortaokullarından oluşacağı; ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimlik dersler oluşturulacağı; ortaokul ve liselerde, Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin hayatı derslerinin, isteğe bağlı seçmeli ders olarak okutulacağı; bu okullarda okutulacak diğer seçmeli dersler ile imam-hatip ortaokulları ve diğer ortaokullar için oluşturulacak program seçeneklerinin Bakanlıkça belirleneceği bir eğitim sistemi getirilmektedir.

Bu düzenlemeler, sekiz yıllık kesintisiz temel eğitimi ortadan kaldırarak, ilköğretime başlama yaşını bir yıl öne çekip 4+4 şeklinde kademelendiren ve çocukları daha 9-10 yaşlarında ve somut işlem çağıının ortalarında iken ilköğretimin ikinci kademesine atlatarak, farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokulları ve seçmeli dersler temelinde ailelerinin istemlerine göre meslek seçimine zorlayan düzenlemelerin amacını açığa çıkarmaktadır. O amaç, imam hatip liselerinin orta kısmını yeniden açmak ve seçmeli hale getirilen Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı dersleri temelinde 9-10 yaşlarında ve somut işlem çağıının ortalarında olan çocuklara koşullandırma yoluyla analitik düşünme biçimi yerine dogmatik düşünce biçimini dayatmaktır. Ayrıca bu derslerin öğrenilmesi asgari düzeyde Arapça anlamayı gerektirmektedir ki, bu yaş grubundaki bir çocuktan Arapça dilini bilmesi beklenemeyeceğinden ve beklenmesi de üzerinde ağır bir baskı yaratacağından yasa, rasyonel eğitim anlayışına ve BM Çocuk Hakları Sözleşmesi yoluyla, Anayasanın 90 ıncı maddesine de aykırıdır.

Türkiye'nin tam üye olma yolunda ilerlediği Avrupa Birliği ülkelerinde, mesleki yönlendirme çocuğun gelişim evresine uygun yapılandırılır, OECD Raporlarında ülkelere eğitimde eşitlik ve kalitenin desteklenmesi için erken yönlendirmeden kaçınılması ve seçimin ortaöğretime ötelenmesi önerilir ve bu öneriler hayata geçirilirken; Türkiye'nin 8 yıllık kesintisiz temel eğitimi 4 yıl süreli zorunlu ilkökul ile dört yıl süreli ve zorunlu ortaokul şeklinde iki kademeli yapması ve mesleki yönlendirmeyi de 14-15 yaşlarından, 9-10 yaşlarına çekmesi, Anayasanın Başlangıcının ikinci fıkrasındaki kuralla da bağdaşmamaktadır.

Temel eğitime ilişkin temel beceriler ile tutum ve davranışları kazanamamış, ilgi, beceri ve yetileri açığa çıkmamış, meslekler ile üst öğrenim olanakları hakkında tutum alabilecek çağa gelmemiş, 9-10 yaşlarında ve somut işlem çağıının ortasında olan çocukların, farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokulları ve seçmeli dersler temelindeki meslek seçimlerini, hiç kuşku yoktur ki çocuklar adına ebeveynleri ya da okul yapacaktır. Erken dönemde ve böylesine bir belirsizlik ortamında, ebeveynler veya okul tarafından yapılacak mesleki yönlendirmenin, çocukların temel eğitim ile hedeflenen bütünsel gelişimini engelleyeceği ve çocuğun istismarı ile sonuçlanacağı ise her türlü tartışmanın dışında olgusal bir gerçektir.

Çünkü, daha çocuğun ilgi, yeti ve becerileri ortaya çıkmadan mesleki yönlendirmeye tabi tutulmalarındaki olağandışılığa bağlı Anayasaya aykırılık bir yana, farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokulları ve seçmeli dersler temelindeki meslek seçimleri ebeveynleri veya okul tarafından yapılan çocuklar, farklı programlara yönelik dersler ile seçmeli derslerden dolayı, diğerlerine göre haftada daha az matematik, daha az Türkçe, daha az fen bilgisi, daha az yabancı dil dersleri alacaklar; buna karşın ilköğretimin ikinci veya aynı anlama gelmek üzere ortaöğretimin birinci kademesini tamamladıklarında, diğerleriyle aynı ortaöğretime geçiş sınavlarına gireceklerdir.

İlköğretimden ortaöğretime geçiş, Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Yönergesi ile düzenlenmiştir. Ağırlıklı olarak yabancı dillerde eğitim yapan Fen Lisesi, Sosyal Bilimler Lisesi, Anadolu Lisesi, Anadolu Öğretmen Lisesi, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi gibi okullar, merkezi sınav sistemi ile öğrenci almakta; merkezi sınava dayanmadan öğrenci alanlar ise düz lise ve çok programlı liseler ile meslek ve teknik liselerinden oluşmaktadır.

2010 yılında ÖSYS sınavlarına giren bütün öğrenciler içerisinde 4 yıllık lisans programına yerleşenlerin oranı %24 iken; ticaret, turizm, sağlık, teknik liseler ve endüstri meslek liseleri ile kız meslek liselerinde ise bu oran sadece %3,8 olmuştur.

ÖSYM tarafından 20 Nisan 2012 tarihinde yapılan 2012 YGS Sonuçları Raporuna göre, 2012 YGS'de 180 ve üstü puan alan adayların okul türlerine göre sınav başarı yüzdesi, Sosyal Bilimler Liseleri ile Askeri Liselerde % 100, Fen Liselerinde %99,96, Anadolu Liselerinde %99,82 şeklinde sıralanırken; en az başarı gösterenler ise, Kız Meslek Liseleri % 52,10, Ticaret Meslek Liseleri %40,65, Endüstri Meslek Liseleri %33,27, Akşam Liseleri %27,91 şeklinde sıralanmıştır.

Dünya Bankasına göre, 1999 yılında mesleki eğitime yönlendirme yaşını bir yıl ileriye alan Polonya, PISA okuma puanlarını 20 puandan fazla yükseltmiştir.

1997'de temel eğitimi 8 yıla çıkararak mesleki eğitimi üç sene erteleyen Türkiye ise, TIMSS 1999'a göre 2007 matematik ve fen sonuçlarını sırasıyla 21 ve 17 puan yükseltirken; PISA 2003'e göre PISA 2009'da okuma yeterliliği puanını 441'den 23 puan artırarak 464 puana, matematik puanını 425'den 21 puan artırarak 446 puana, fen bilimleri puanını 434'den 20 puan artırarak 454 puana çıkarmıştır. Ayrıca, PISA 2003'de matematikte 2 nci yeterlik düzeyinin altında kalan öğrenci oranı %52 iken, PISA 2009'da %42'ye düşmüştür. PISA 2006'ya göre, PISA 2009 da fen bilimlerinde Türkiye 30 puandan fazla bir artış göstermiş ve 2 nci yeterlik düzeyinin altında kalan öğrenci oranı da %47'den %30'a düşmüştür.

PISA 2009 sonuçlarına göre; okuma becerileri alanında en yüksek başarı gösteren öğrenciler fen liseleri (ortalama puanları 571), en düşük başarı gösterenler ise ortalama puanı 423 olan meslek liseleri ile ortalama puanı 427 olan ve genel eğitim ile mesleki eğitimi bir arada veren çok programlı liseler; matematik okuryazarlığında en yüksek performans gösteren öğrenciler fen liseleri (ortalama puanları 614), en düşük başarı gösteren liseler ise ortalama puanı 394 olan meslek liseleri ile ortalama puanı 399 olan çok programlı liseler; fen okuryazarlığında en yüksek başarı gösteren öğrenciler ise fen liseleri (ortalama puanları 576), en düşük başarı gösteren liseler ortalama puanı 415 olan meslek liseleri ile ortalama puanı 416 olan çok programlı liseler olmuşlardır.

Temel eğitimin çocuğun bütünsel gelişimine uygun olarak kesintisiz 8 yıl sürdüğü ve mesleki yönlendirmenin ortaöğretimin ikinci kademesinde başladığı bir eğitim sisteminde yukarıdaki sonuçlar alınıyor ise, mesleki yönlendirmenin ilköğretimin ikinci kademesine ve çocuğun 9-10 yaşları ve somut işlem çağına alınması durumunda, ortaöğretimin ilk kademesinde diğerlerine göre daha az matematik, daha az Türkçe, daha az yabancı dil, daha az fen bilgisi dersi olarak merkezi düzeyde yapılan Seviye Belirleme Sınavı (SBS) ile Ortaöğretim Yerleştirme Puanına (OYP) göre ortaöğretim kurumlarına yerleştirilecek olan öğrencilerin, yabancı dille eğitim yapan ortaöğretim kurumlarına girmeleri, daha başlangıçta engellenmiş olacağından, sınavsız öğrenci olan düz lise ile meslek ve teknik liselere devam etmek zorunda kalacaklar; matematik, Türkçe, fen bilgisi ve yabancı dil derslerini temel eğitim düzeyinde dahi yeterince alamamış, ortaöğretimde de daha az alacak olan meslek ve teknik lise mezunlarının bu şartlar altında ÖSYM tarafından yapılan YGS sınavlarında başarılı olmaları bütünüyle ortadan kalkacaktır.

Bu bağlamda, çocuğun kendisini, ilgi, yeti ve becerilerini tanımadan ve söz konusu özellikleri daha açığa çıkmadan, 9-10 yaşlarında ve somut işlem çağına ortasında ebeveynlerinin veya okulun istemleri doğrultusunda mesleki yönlendirmeye tabi tutulmaları,

çocukların istismar edilerek mesleki gelecekleri, eğitim kariyerleri ve yaşamlarının karartılması sonucunu doğuracağından, iptali istenen düzenlemeler, Anayasanın 41 inci maddesinin son fıkrasıyla Devlete verilmiş olan, her türlü istismara karşı çocukları koruyucu önlemleri alma göreviyle bağdaşmamaktadır.

Anayasanın 10 uncu maddesinde, herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyâsî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu; hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı; Devlet organları ile idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda oldukları kurallarına yer verilmiştir.

Bu madde ile amaçlananın mutlak eşitlik değil, hukuksal eşitlik olduğu açıktır. 'Yasa önünde eşitlik' ilkesi, yasalar karşısında herkesin eşit olmasını, ayırım yapılmamasını, kimseye ayrıcalık tanınmamasını gerektirir. Durumlarındaki farklılıklar kimi kişi ve toplulukların değişik kurallara bağlı tutulmasına neden olabilirse de, bunun Anayasal eşitlik ilkesine aykırı olmaması için söz konusu değişik kuralların, kişi veya kişilerin farklılık ve özelliklerine dayanması gerekeceğinde şüphe yoktur.

Oysa, 9-10 yaşlarında ve somut işlem çağıının ortasında mesleki yönlendirmeye tabi tutulan çocukların, ilgi, yeti ve becerilerine dayalı farklılık ve kişisel özelliklerinin, mesleki yönlendirmeye tabi tutuldukları 9-10 yaşlarında değil, en erken 15 yaş civarında ortaya çıktığı Gelişim Psikolojisi alanında yapılan araştırma bulgularıyla ortaya konmuş bilimsel gerçekliğinden şüphe duyulmayan sonuçlardır.

Daha önce de açıklandığı üzere, OECD'nin PISA sonuçlarına dayanarak eğitimde eşitlik ile eğitimin kalitesi üzerinde belirleyici etkiye sahip olan okul özelliklerinin değerlendirildiği 2005 yılı Raporunda, mesleki yönlendirmenin erken olduğu ülkelerde ailenin sosyo-ekonomik statüsü ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkinin daha güçlü olduğu ve erken yönlendirmenin düşük gelir gruplu ailelerin çocuklarının aleyhine işlediği ortaya konulmuş; 2012 yılı Raporunda ise, okul seçiminde ailenin etkisinin artmasının eğitimde eşitsizlikleri daha da arttıracığı belirtildikten sonra ülkelere eğitimde eşitlik ve kalitenin desteklenmesi için erken yönlendirmeden kaçınılması ve seçimin ortaöğretime ötelenmesi önerilmişken; çocukların farklılık ve kişisel özelliklerinin ortaya çıkmadığı 9-10 yaşlarında ve somut işlem çağıının ortasında ebeveynlerin veya okulun talebi doğrultusunda mesleki yönlendirmeye tabi tutulmalarının, düşük gelir gruplu ailelerin çocuklarının aleyhine işleyeceği ve eğitimde eşitsizlikleri daha da arttıracığı bilimsel bir gerçeklik olduğundan, iptali istenen düzenlemeler Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine de aykırıdır.

Anayasanın 5 inci maddesinde, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak suretle sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak Devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmış; Anayasanın 17 nci maddesinin birinci fıkrasında, herkesin, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu kuralına yer verilmiş; 166 ncı maddesinde ise, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamak Devlete görev olarak verilmiş; planda milli tasarrufu ve üretimi artırıcı, yatırım ve istihdamı geliştirici önlemler öngörüleceği ve kaynakların verimli olarak kullanılmasının hedef alınacağı belirtilmiştir.

Çocuğun kendini, kişisel özellik, ilgi, beceri ve yetilerini tanıyamadan; bu özelliklerinin açığa çıkacağı ve dolayısıyla öğretmen ve ebeveynleri tarafından gözlenebileceği çağa girmeden; yaşamını sağlayacağı meslekler ile devam edebileceği öğrenim kariyeri hakkında bırakınız tutarlı veya tutarsız herhangi bir tutum almayı, bilgi dahi edinmeden ve edinebilecek çağa da gelmeden 9-10 yaşlarında ve somut işlem çağının ortasında, ilköğretimin ikinci kademesine atlatılarak ebeveynlerinin veya okulun istemleri doğrultusunda mesleki yönlendirmeye tabi tutulmaları, Anayasanın 5 inci maddesiyle Devlete verilen kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak suretle sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmak ve insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamak görevleriyle bağdaşmadığı gibi, çocuğun maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkını sınırladığından Anayasanın 17 nci maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Öte yandan, günümüzde ülkelerin kalkınmasında en önemli etmenin beşeri sermaye olduğu konusunda görüş birliği vardır. Beşerin, nüfustan sermaye haline gelerek önemli bir üretim faktörü olabilmesi, herkesin temel eğitimden geçirilerek herkese temel eğitime ilişkin temel beceriler ile tutum ve davranışların kazandırılması ve sonrasında da ilgi, yeti ve becerileri doğrultusunda eğitilerek herkesin sevdiği işi yapacak hale getirilmesiyle mümkündür. İşgücüne ilgi, yeti ve becerilerine uygun eğitim verilerek herkesin sevdiği işi kaliteli yapar hale gelmesi sağlanmadan, ne beşeri sermayeden ne de işgücünün verimli kullanılmasından söz edilebilir.

Bu bağlamda iptali istenen ve günümüzde en önemli üretim faktörü olan beşeri sermayeyi konu alan düzenlemeler, 2000-2006 dönemini kapsayan Sekizinci Kalkınma Planı ile öngörülen hedefler doğrultusunda yasalaşan temel eğitim sistemini bütünüyle ortadan kaldırmakta ve 2007-2013 dönemini kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planı ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 9 uncu maddesine göre hazırlanan Milli Eğitim Bakanlığı 2010-2014 Stratejik Planı'ndaki stratejik amaç ve hedeflerden sapma oluşturmaya yanında Devlete verilen ülke kaynaklarından beşeri sermayenin verimli şekilde kullanılmasını planlamak ve sağlamak ile üretimi artırıcı ve istihdamı geliştirici önlemleri almak görevleriyle bağdaşmadığından, Anayasanın 166 ncı maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Öte yandan, Anayasanın 166 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında, Kalkınma planlarının hazırlanmasına, Türkiye Büyük Millet Meclisince onaylanmasına, uygulanmasına, değiştirilmesine ve bütünlüğünü bozacak değişikliklerin önlenmesine ilişkin usul ve esasların kanunla düzenleneceği öngörülmüştür.

30.10.1984 tarihli ve 3067 sayılı Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğünün Korunması Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonlarının kendilerine havale edilen kanun tasarısı ve teklifleri ile bu tasarı ve teklifler üzerinde verilen değişiklik önermelerini, Kalkınma Planına uygunluk bakımından da inceleyecekleri ve uygun bulmadıkları takdirde reddedecekleri; (2) numaralı fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının Kalkınma Planıyla ilgili gördüğü tasarı ve teklifleri en son olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edeceği; kanun tasarısı ve tekliflerinin, Hükümetin veya Genel Kurulun lüzum göstermesi halinde de, Plan ve Bütçe Komisyonuna havale olunacağı; (3) numaralı fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunun (1) ve (2) numaralı fıkralarda belirtilen kanun tasarısı ve tekliflerinden başka, kamu harcama veya gelirlerinde artış veya azalış gerektiren kanun tasarısı veya tekliflerini veyahut sadece belli maddeleri bu niteliği taşıyan tasarı veya tekliflerini de inceleyeceği hüküm altına alınmıştır.

İptali istenen düzenlemeler köylerdeki harap duruma düşmüş ilkokulların, kapatılmış bulunan İmam-Hatip Ortaokulları ile diğer meslek ortaokullarının yeniden açılmasını, 60 aylık çocukların ilköğretime başlatılmasını ve 4 ncü sınıftan sonra 9-10 yaşlarında ortaokula başlatılmasını öngörmektedir. Düzenlemeler bu haliyle 2007-2013 dönemini kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda yer almamanın yanında, kalkınma Planından sapma oluşturmakta ve ayrıca harap durumdaki ilkokulların onarılması, ilköğretimde ek kapasite yaratılması, ilköğretim okullarının ilköğretim ve ortaokul/imam hatip ortaokulu/mesleki ortaokula dönüştürülmesi gibi nedenlerle kamu harcamaları ile kamu gelirlerinde ek artışları gerektirmektedir. Bu nedenle de Anayasanın 166 ncı maddesinin üçüncü fıkrası gereğince çıkarılan 3067 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi uyarınca Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi gerekmektedir. Anılan Kanun Teklifinin, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmeden yasalaşması, Anayasanın 166 ncı maddesine bu açıdan da aykırıdır.

Bilimsel araştırmalar çağ nüfusunu bilişsel gelişim açısından, 7-11 yaş somut işlemler, 12 yaş ve üstünü ise soyut işlemler dönemi olarak belirlemiştir. Dolayısıyla, 7-11 yaşlarındaki çocuklara verilecek eğitimde programlar, dersler ve ders içerikleri, çocuğun bilişsel gelişimine uygun hazırlanır ve bu dönem çocuklarına soyut bilgiler, örneğin matematik, fen bilgisi (fizik, kimya, biyoloji) vb.'nin kuramları öğretilmez; öğretilemez. Sayıların, abaküs, çubuk ya da fasulye taneleri ile öğretilmesi; 'A,a' harfinin, yanına 'At' resmi çizilerek simgeleştirilmesi bu yüzdendir. Çünkü çocuk ancak somut olan şeyleri öğrenebilecek bilişsel düzeydedir. Soyut kavram ve kuramlar ise, çocuğun soyut işlem dönemine geçtiği 12 yaşından sonra eğitim ve öğretime aşamalı bir şekilde konu oluşturur.

Soyut bilgi ve kuramların, 9-10 yaşlarında ve somut işlem çağının ortasında olan çocuklara nakledilmeye kalkışılması durumunda, çocuğun öğrenmesi değil, koşullandırılması söz konusu olur. Koşullandırılmalı/şartlı öğrenme ise aklın ortadan kalkarak yerini refleks bırakması, öğrenmenin şartlı refleksle bağlanması demektir.

Dolayısıyla, ilköğretime başlama yaşının bir yaş öne çekilmesi ve temel eğitimin 4+4 şeklinde kademelendirilerek imam hatip ortaokullarının açılması ve mesleki seçmeli dersler yanında Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı derslerinin konulduğu ilköğretimin ikinci kademesinin 9-10 yaşlarında başlatılması çocukların öğrenmelerini değil, koşullandırılmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Bu, öğrenme değil, dayatma sürecini amaçlayan hüküm, ilköğretimin ikinci kademesinde imam-hatip ortaokulları açılması ile Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı derslerinin ilköğretimin ikinci kademesine seçmeli ders olarak konulması, Anayasanın 41 inci maddesinin son fıkrasıyla devlete verilmiş olan, her türlü istismara karşı çocukları koruyucu önlemleri alma göreviyle bağdaşmadığı gibi 42 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan, eğitim ve öğretimin, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre yapılacağı kuralına da aykırılık oluşturmaktadır. Bu hüküm, Laik devletin tüm dinlere eşit mesafede bulunması gerektiği kuralına da aykırıdır. Zira Türkiye Cumhuriyeti devleti laik bir devlet olup, ülkemizde farklı dinlere mensup yurttaşların varolduğu unutulmamalıdır.

Anayasanın Başlangıcında, laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılamayacağı; 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu; 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında, Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiç birinin, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve laik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler

biçiminde kullanılamayacağı; ikinci fıkrasında, Anayasa hükümlerinden hiç birinin, Devlete ve kişilere Anayasayla tanınan temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesini veya Anayasada belirtilenden daha geniş şekilde sınırlandırılmasını amaçlayan bir faaliyette bulunmayı mümkün kılacak şekilde yorumlanamayacağı, kurallarına yer verilmiş; 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında, herkesin vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahip olduğu kurula bağlandıktan sonra ikinci fıkrasında ise aynen, 'Din ve ahlak öğretimi Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitim ve öğretimi ancak, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcilerinin talebine bağlıdır.' denilmiştir.

Yine Anayasanın 24 üncü maddesinin dördüncü fıkrasındaki, 'Bunun dışındaki din eğitim ve öğretimi ancak, kişilerin kendi isteğine ve küçüklerin de kanuni temsilcilerinin talebine bağlıdır.' hükmü çerçevesinde, Anayasanın 136 ncı maddesine göre kurulan ve 22.06.1965 tarihli ve 633 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, 'İslam Dininin inançları, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek' görevleri verilen Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yürürlüğe konulan Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Eğitim ve Öğretimine Yönelik Kurslar ile Öğrenci Yurt ve Pansiyonları Yönetmeliği (R.G. 07.04.2012/28257)'nin 12 nci maddesinde il, ilçe, belde ve köylerde ilgili müftülüğün talebi ve Başkanlığın onayıyla Kur'an kursları açılacağı; 26 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Kur'an kursu bulunmayan veya bulunup da ihtiyaca cevap vermeyen yerlerde veya arzu eden vatandaşlara Kur'an-ı Kerim ve meâli ile gerekli dini bilgileri öğretmek üzere camilerde Kur'an öğretimi kursları açılacağı belirtilmiş; 25 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise aynen, 'Okulların tatil olduğu zamanlarda, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcilerinin talebine bağlı olarak Kur'an-ı Kerim'i ve mealini öğrenmeleri, dini bilgilerini geliştirmeleri, dini içerikli sosyal ve kültürel etkinliklerden yararlanmaları amacıyla Kur'an kurslarında, camilerde ve müftülüklerce uygun görülecek yerlerde mülki amirin onayı ile yaz Kur'an kursları açılır.' denilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde ise, Kur'an kurslarında,

- Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak yüzünden okumayı öğretmek,*
- Tecvid, tashih-i huruf ve talim gibi Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun ve güzel okumayı sağlayıcı bilgileri uygulamalı olarak öğretmek,*
- İbadetler için gerekli sûre, âyet ve duâları ezberletmek ve anlamlarını öğretmek,*
- Hafızlık yaptırmak,*
- Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasını sağlamak,*
- İslâm Dininin inanç, ibadet ve ahlâk esasları ile Hz. Peygamberin hayatı ve örnek ahlâkı hakkında bilgiler vermek,*
- Dini içerikli sosyal ve kültürel etkinlikler düzenlemek,*

Faaliyetlerinin yapılacağı belirtilmiştir.

Bu bağlamda, Kur'an ve Hz. Muhammed'in Hayatı ile İslam dininin inanca, ibadetlere ve ahlaka ilişkin kuralları, Ehli Sünnet öğretisine bağlı Hanefî Mezhebinin görüşleri

doğrultusunda Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve ortaöğretim okullarında zorunlu olarak öğretilmenin yanında, ek olarak Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an kurslarında kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcilerinin talebine bağlı olarak ayrıca öğretilmektedir.

Öte yandan, 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanununun 4 üncü maddesi uyarınca dini bilgiler konusunda yüksek uzmanlar yetiştirmek üzere üniversitelerde İlahiyat Fakülteleri kurulmuş ve imamlık ve hatiplik gibi dini hizmetlerin yerine getirilmesiyle görevli memurların yetişmesi için ise İmam Hatip Liseleri açılmıştır. İmam Hatip Lisesi programına Arapça, Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'in Hayatı, Temel Dini Bilgiler dersleri yanında Hadis, Fıkıh, Tefsir, Kelam, İslam Tarihi, Karşılaştırmalı Dinler Tarihi, Hitabet ve Mesleki Uygulama dersleri konularak İslam dininin kısmen de olsa bir bütünlük içinde eğitime konu oluşturması hedeflenmiştir.

Bu bağlamda, Anayasanın 24 üncü maddesinde devletin gözetim ve denetiminde yapılması öngörülen, ilk ve ortaöğretimde zorunlu din kültürü ve ahlak öğretimi ile kişilerin kendi isteğine ve küçüklerin de kanuni temsilcilerinin talebine bağlı din eğitim ve öğretimi, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve ortaöğretim okullarında zorunlu; Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an kurslarında ise isteğe bağlı olarak eksiksiz bir şekilde yapılmaktadır.

İslam dininin inanç, ibadet ve ahlaka ilişkin kuralları ile abdest alma, namaz kılma ve namazda okunan sureler ilk ve ortaöğretim kurumlarında zorunlu olan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi kapsamında tüm çocuklara, bu konulara ek olarak Arapça dili ve alfabesi ile Kuran'ın yüzünden okunması ve meali Yaz Kur'an Kurslarında isteyen çocuklara öğretildiğine; ortaokul ve liselere seçmeli ders olarak konulan Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı derslerinde, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ile Yaz Kur'an Kursları kapsamında eğitim ve öğretimi yapılan konuların tekrarı da yapılamayacağına göre, geriye kaynağını Kur'an ile Hz. Muhammed'in Hayatından alan, İslam'ın siyasal, hukuksal, toplumsal, ekonomik ve sosyal alana ilişkin kuralları kalmaktadır.

Başka bir anlatımla, ortaokul ve liselere seçmeli ders olarak konulan Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı derslerinde, ilk ve ortaöğretim okullarında zorunlu olarak okutulan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ile Kur'an Kurslarında öğretimi yapılan konular olamayacağına yani zorunlu ve isteğe bağlı programlarda yer alan aynı konular seçmeli derslerde tekrar edilemeyeceğine göre, söz konusu seçmeli derslerde tarihteki İslam devletlerinde de farklı uygulanan hukuksal, toplumsal, siyasal, ekonomik ve sosyal alana ilişkin kurallarının öğretiminin yapılması kalmaktadır.

Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin birçok kararında ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, çağdaş demokrasilerin ortak değeri olan laiklik ilkesi düşünsel temellerini Rönesans, Reformasyon ve Aydınlanma döneminden alır. Lâiklik, ulusal egemenliğe, demokrasiye, özgürlüğe ve bilime dayanan siyasal, sosyal ve kültürel yaşamın çağdaş düzenleyicisidir. Bireye kişilik ve özgür düşünce olanaklarını veren, bu yolla siyaset-din ve inanç ayrımını gerekli kılarak din ve vicdan özgürlüğünü sağlayan ilkedir. Lâik bir düzende, din siyasallaşmadan kurtarılır, yönetim aracı olmaktan çıkarılır, gerçek, saygın yerinde tutularak kişilerin vicdanlarına bırakılır. Dünya işlerinin lâik hukukla, din işlerinin de kendi kurallarıyla yürütülmesi, çağdaş demokrasilerin dayandığı temellerden biridir. Laikliğin

bu işleviyle tüm inanç grupları arasında toplumsal ve siyasal barışı sağlayan ortak bir değer olduğu açıktır. Bireylerin özgür vicdani tercihlerine dayanan ve sosyal bir kurum olan dinler, siyasal yapıya egemen olmaya başladıkları veya ulusal irade yerine siyasal yapının hukuksal kurallarının meşruiyet temelini oluşturdukları anda toplumsal ve siyasal barışın korunması olanaksızlaşır. Siyasal yapıya egemen olan dogmalar öncelikle özgürlükleri ortadan kaldırır. Bu nedenle çağdaş demokrasiler, mutlak hakikat iddialarını reddeder, dogmalara karşı akılcılıkla durur, dünyayı dünyanın bilgisiyle açıklayabilecek toplumsal ve düşünsel temelleri yaratar, din ve devlet işlerini birbirinden ayırarak, dini siyasallaştırmaktan ve yönetim aracı olmaktan çıkarır.

Yasa hükmü ile tartışmalı kuralların tek yanlı ve koşullandırılmalı bir şekilde ilk ve ortaöğretime konu oluşturması, İslam dinini belli bir şekilde anlamayı, yorumlamayı, dolayısıyla İslami bir devlette yaşamayı hedefleyen bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Kutsal din duygularını devlet işlerine ve politikaya karıştırmayı hedefleyen bu amaç, Anayasanın Başlangıcına aykırı olmanın yanında, toplumsal huzuru ve milli dayanışmayı hedef aldığından Anayasanın 2 nci maddesiyle de bağdaşmamakta ve Anayasada yer alan temel hak ve hürriyetler ile insan haklarına dayanan demokratik ve laik Cumhuriyetin gerekleriyle bağdaşmadığı için de Anayasanın 14 üncü maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

İlk ve ortaöğretim kurumlarında Anayasanın 24 üncü maddesinin dördüncü fıkrasındaki Din kültürü ve ahlak öğretimi hariç okutulacak zorunlu ve seçmeli bütün dersler, Talim ve Terbiye Kurulunun yetkisinde iken, 6287 sayılı Kanunla, seçmeli Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı dersleri yasama organı tarafından yasayla belirlenmesi de manidardır.

Ayrıca, yasa koyucunun, Anayasanın gösterdiği amacın veya kamu yararının dışında kişisel, siyasal ya da saklı amaç güttüğü; bir başka amaca ulaşmak için idarenin yetkisinde olan bir konuyu kanunla düzenlediği durumlarda, 'yetki saptırması' adı verilen durum ortaya çıkar. Bu durum Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmaz.

Anayasanın 24 üncü maddesinin dördüncü fıkrası gereğince, İslam dininin inanca, itikada, ibadetlere ve ahlaka ilişkin kuralları ilk ve ortaöğretim kurumlarında zorunlu; bunlara ek olarak Arapça dili ve alfabesi ile Kuran'ın yüzünden okunması ve meali Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından Yaz Kur'an Kurslarında kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcilerinin talebine bağlı olarak ayrıca öğretilirken, tarihteki İslam devletlerinde de farklı uygulanan hukuksal, toplumsal, siyasal, ekonomik ve sosyal alana ilişkin kurallarının Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı isimli seçmeli dersler temelinde öğretiminin yapılmasına yönelik düzenleme, tek yanlı, nesnellikten uzak ve koşullandırılmalı bir eğitimle Sayın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın ifadesiyle 'dindar nesil yetiştirme' ve tek yanlı ve koşullandırılmalı eğitim yoluyla oluşturulan 'dindar nesil(!)' eliyle Devletin sosyal, ekonomik, siyasal ve hukuki düzenini kısmen de olsa din kurallarına dayandırma veya yetiştirilmesi hedeflenen dindar nesil üzerinden siyasal ya da kişisel çıkar veya nüfuz sağlama amacıyla dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan değerleri istismar etme amacı taşıdığından, Anayasanın 24 üncü maddesinin son fıkrasına da aykırıdır.

Anayasanın 2 nci maddesinde laiklik ilkesi Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılmış ve bu ilkeye Anayasal düzeyde değiştirilemezlik ve değiştirilmesi teklif dahi edilemezlik atfedilmiştir. Laikliğin özü, devletin resmi dininin olmaması ve tüm din, mezhep ve felsefi inançlara karşı tam anlamıyla yansız ve tarafsız olması, kayıtsız kalması ve hatta

körleşmesidir. Ülke nüfusunun tamamı Müslüman dahi olsa resmi bir dini olmayan laik bir Anayasal Cumhuriyette, yasama organının 'Hz. Peygamberimizin Hayatı' ismiyle yasa yaparak İslam dini ile devlet arasında bir aidiyetlik ilişkisi kurması Anayasanın 2 nci maddesine aykırıdır.

Laiklik ilkesi gereği dinler, mezhepler ve felsefi inançlar karşısında tam bir tarafsızlık içinde olması gereken laik Devletin, herhangi bir dinin veya mezhebin ya da felsefi inancın misyonerliğine soyunması ve ilk ve ortaöğretim kurumlarını 'dindar nesil yetiştirmek' amacı doğrultusunda kullanılmayı amaçlanması, Anayasanın 2 nci maddesindeki laiklik ilkesine bu açıdan da aykırıdır.

Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı dersleri seçmeli ders olarak konuluyor ise bunun alternatifi Drama dersi olamayacağına göre diğer ilahi kitaplar ile Peygamberlerin hayatına ilişkin derslerin de seçmeli ders olarak konulması demokratik çoğulculuk ile eşitlik ilkelerinin gereği olduğuna göre, aksine düzenleme Anayasanın 2 nci maddesindeki demokratik devlet ilkesi ile 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırıdır.

Öte yandan, iptali istenen maddede 'isteğe bağlı seçmeli ders' ifadesi kullanılarak Anayasanın 24 üncü maddesinde yazılı 'kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcilerinin talebine bağlıdır' ifadesiyle ilgi kurulmaya çalışılmıştır. Oysa 'isteğe bağlı' ile 'seçmeli' farklı kavramlardır. Anayasada ifadesini bulan isteğe bağlı din eğitimi, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından verilmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığının açtığı Kur'an Kurslarına isteyen kişiler katılmakta, küçükler de kanuni temsilcilerinin talebiyle gitmektedirler. Seçmeli ise, birbirinin muadili olanlar arasından tercihte bulunmayı gerektirir ki Anayasada seçmeli din eğitimi şeklinde bir ifade geçmediğinden söz konusu düzenleme, Anayasanın 24 üncü maddesine bu açıdan da aykırıdır.

Başka hiçbir seçmeli ders kanunla düzenlenmezken bu Eğitim Kanununa yapılan değişiklikle Kur'an-ı Kerim ve Hz. Muhammed'in hayatı gibi konuların isteğe bağlı seçmeli ders olarak kanunda yer alması, ne Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan laik, demokratik ve sosyal hukuk devleti ilkesine ne Anayasanın din ve vicdan hürriyeti başlıklı 24 üncü maddesine ne de 'eğitim ve öğrenim hakkı' başlıklı 42 nci maddesine uygun düşer. Bu düzenleme tamamen Anayasaya aykırıdır.

Anayasaya tamamen aykırı bu düzenlemenin toplumdaki huzursuzluğu arttırarak, eğitim sistemimizde bir kaos yaratacağı ve toplumdaki siyasi kutuplaşmayı daha da derinleştirerek, ülkenin geleceğini karanlığa götüreceği açıkça ortadadır.

Anayasa Mahkemesinin 21.10.1971 günlü 53/76 sayılı; 3.7.1980 günlü, 19/48 sayılı; 25.10.1983 günlü, 2/2 sayılı ve 4.11.1986 günlü 11/26 sayılı kararlarında da lâikliğin hukuksal, sosyal, siyasal tanımları yanında ulusal ve hukuksal değeri de geniş bir biçimde belirtilmiş, özenle korunması gereken anayasal ilke niteliği vurgulanmış, Türk Ulusunun yücelmesi bakımından Anayasada öngörülen kimi sınırlamaları zorunlu kılan bir neden, Anayasada benimsenmiş bütün temel ilkelere egemen bir düşünce olduğu yinelenerek ortaya konulmuştur.

Bu kararların kimisi 1982 tarihli Anayasanın yürürlüğe girmesinden önce verilmiş oldukları halde, 1982 Anayasasının 153 üncü maddesi 1982 Anayasasına 174 üncü madde olarak olduğu gibi alındığı ve lâiklik ilkesi 1982 Anayasasında da gerekçeleri gösterilerek 1961

Anayasasındaki anlayışla değerlendirildiği için, bugün de geçerliliklerini korumaktadır. Bu kararlara göre;

- *Dinin devlet işlerinde etkili ve egemen olmaması esasını benimseme,*
- *Dinin, bireyin manevî yaşamına ilişkin olan dinî inanç bölümünde, aralarında ayırım gözetmeksizin, dini Anayasa güvencesi altına alma,*
- *Dinin, bireyin manevî yaşamını aşarak toplumsal yaşamı etkileyen eylem ve davranışlara ilişkin bölümlerinde, kamu düzenini, güvenliğini ve yararını korumak amacıyla sınırlamalar kabul etme ve dinin kötüye kullanılmasını ve sömürülmesini yasaklama,*
- *Kamu düzeninin ve haklarının koruyucusu sıfatıyla, devlete dinsel hak ve özgürlükler üzerinde denetim yetkisi tanıma, lâiklik ilkesinin gereği olarak anlaşılmaktadır.*

Anayasa Mahkemesinin E.1989/1, K.1989/12 sayı ve 07.03.1989 tarihli kararında; Anayasa Mahkemesi, devlet, demokrasi, hukuk, din ve vicdan özgürlüğü, eğitim ve öğretim hakkı ile lâiklik arasındaki ilişkileri de şöyle tanımlamaktadır.

'Modern devlette din, kimi haklara sahip olmanın şartı değildir. Günümüzde devlet, vicdan hürriyetine olabildiğince saygılı, bünyesinde çeşitli din ve mezheplere inananlara ve bunlara ait teşekküllere yer veren bir kurumdur. Lâik devlette herkes dinini seçmekte ve inançlarını açığa vurabilmekte, tanınmış olan din ve vicdan özgürlüğünün sınırları içerisinde serbesttir. Hiçbir dine itikadı olmayanlar için de durum aynıdır. Lâik bir toplumda herkes istediği dine ya da inanca sahip olabilir. Bu husus yasa koyucunun her türlü etki ve müdahalesinin dışındadır. Gerçek vicdan hürriyetinden ancak lâik olan ülkelerde söz edilebilir. Dinlerden birini devlet olarak tercih fikri, ayrı dinlere mensup vatandaşların kanun önünde eşitlik ilkesine aykırı düşer. Lâik devlet, din konusunda, inancına bakmaksızın, yurttaşlara eşit davranan, yan tutmayan devlettir.

Anayasamızın din ve vicdan hürriyetini düzenleyen 24 üncü maddesinde;

'Herkes vicdan dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir.

14 üncü madde hükümlerine aykırı olmamak, şartıyla ibadet dini ayin ve törenler serbesttir.

Kimse, ibadete, dini ayin ve törenlere katılmaya, dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz.

Din ve ahlak eğitim ve öğretimi devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Din kültürü ve ahlak öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitim ve öğretimi ancak kişilerin kendi isteğine küçüklerin de kanuni temsilcilerin talebine bağlıdır.

Kimse, Devletin sosyal, ekonomik, siyasi veya hukuki temel düzenini kısmen de olsa, din kurallarına dayandırma veya siyasi veya kişisel çıkar yahut nüfuz sağlama amacıyla her ne suretle olursa olsun dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz.'

denilmektedir.

Tarafı bulunduğumuz 1948 tarihli Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirisi'nin 18 inci maddesi, 'Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır; bu hak, din veya inanç değiştirmek özgürlüğünü, dinini veya inancını tek başına veya topluca, açık ya da özel olarak öğretim, uygulama, ibadet ve törenlerle açığa vurmak özgürlüğünü içerir.'

1975 Tarihli Helsinki Nihai Senedinde :

Katılan devletlerden... 'Herbiri insan kişiliğinin niteliğindeki onurdan doğan ve bu kişiliğin özgür ve tam gelişmesi için temel olan kişisel, siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel ve öteki hakların etkin biçimde kullanılmasını özendirir. Bu çerçeve içinde katılan devletler, bireyin tek başına veya başkaları ile birlikte, kendi vicdanı uyarınca din ve inancını açıklama ve uygulama özgürlüğünü tanır ve ona saygı gösterir.'

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne açıklık getiren 1966 tarihli Kişisel ve Siyasi Haklara İlişkin Milletlerarası Andlaşmanın 18 inci maddesinde de 'Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahip olacağı, bu hakkın, herkesin istediği dine ya da inanca sahip olması ya da bunları benimsemesi özgürlüğünü ve herkesin aleni veya özel olarak bireysel ya da başkaları ile birlikte toplu olarak, kendi din ya da inancını ibadet, icra, bunun icaplarını yerine getirme ya da öğretme bakımından ortaya koyma özgürlüğünü de içerdiği' ifade edilmiştir. Bu anlaşmaya taraf devletler, çocuklarının dini ve ahlaki terbiyesini ananın, babanın ve bunlar olmadığında kanuni vasilerinin de kendi inançlarına uygun olarak yaptırmak hürriyetine saygılı olmaya söz verir.

1952 tarihli İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetlerini Korumaya dair Sözleşmeye (AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ) Ek 1 numaralı Protokolün 2 nci maddesinde, hiç kimsenin eğitim hakkından, yoksun bırakılamayacağı; Devlet de eğitim ve öğretim sahasında deruhde edeceği vazifelerin ifasında, ebeveynin bu eğitim ve öğretimi kendi dini ve felsefi akidelerine göre temin etmek hakkına riayet edeceği...' ifade edilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine açıklık getiren; 1960 Tarihli Eğitimde Ayrımcılığa Karşı Sözleşme'nin 5 inci maddesinin (b) bendinde, Ebeveynlerin ve uygulandığı yerlerde vasilerin, ilk olarak, çocukları için yetkili makamlarca belirlenebilecek ya da onaylanabilecek asgari eğitim standartlarına uymakla birlikte kamu makamlarınca yönetilenlerden başka kurumları seçme özgürlüğüne saygı göstermek ve ikinci olarak, devlette yasaların uygulanmasında izlenen usullerle tutarlı olmak koşuluyla çocuklarının kendilerinin [ebeveynlerin ve vasilerin] inançlarına uygun şekilde din ve ahlâk eğitimi almalarını güvence altına almak ve hiç kimsenin ya da kişi grubunun kendi inancıyla bağdaşmayan din eğitimi görmeye mecbur bırakılmaması temel ilkedir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine açıklık getiren; 1981 Tarihli Dine ya da İnanca Dayalı Müsamahasızlığın ve Ayrımcılığın Bütün Şekilleri ile Ortadan Kaldırılması Hakkındaki Bildiride, 'Ebeveynler veya ... kanuni temsilcileri, ... din veya inançlarına uygun, şekilde ve kendi fikirlerine göre çocuğun yetiştirilmesi için gerekli olan ahlaki eğitimi... düzenleme hakkına sahiptirler. Her çocuk, din ve inanç konusunda ebeveyninin veya... kanuni temsilcilerinin isteklerine uygun bir şekilde eğitimden yararlanma hakkına sahiptir ve... isteklerine aykırı bir şekilde din veya inanç konusunda eğitim almaya mecbur edilmeyecektir; bu hususta yönlendirici prensip çocuğun menfaatleridir.' şeklinde taraf devletleri bağlayıcı düzenlemeler yer almaktadır.

Anayasanın 24 üncü maddesinin 1. fıkrası ile; vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetleri tanınmış ve güvence altına alınmıştır. AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ'nin 9 uncu maddesinde 'herkes düşünce vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir.' demek, 1966 tarihli Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesinin 18 inci maddesinin 1. bendi de 'Herkesin düşünce vicdan ve din hürriyetine hakkı vardır.' hükmünü sevk etmektedir. Bunun gibi Evrensel İnsan Hakları Bildirisinin 18 inci maddesi de 'Herkesin düşünce vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır.' şeklinde aynı hükmü sevk etmiştir.

Bu düzenlemeler; düşünce, vicdan ve din hürriyetlerinin kesinlikle aynı mahiyet ve nitelikte olduklarını, biri diğerinin olmazsa olmaz koşulu olarak karşımıza çıktıklarını göstermektedir. Şu halde demokratik bir hukuk devletinde düşünce ve ifade hürriyetinden vazgeçilemeyeceği gibi; vicdan ve din hürriyetlerinden bunların açıklama ve uygulama biçimlerinden de vazgeçilemez.

Vicdan hürriyeti; herhangi bir dini veya felsefi inanç ve kanaat sahibi olma veya olmama hakkını ifade etmektedir. Başka bir ifade ile ve özellikle 'herhangi bir dine inanıp inanmamakta kişinin hür ve serbest olmasıdır.' Bunun sonucu olarak hiç kimse bir dini inanç sahibi olmak zorunda olmadığı gibi dini felsefi inanç ve kanaatlerini açıklamak zorunda da değildir. Din hürriyeti, kişilerin herhangi bir dine veya dini inanca sahip olmak, dininin gereklerini öğrenmek ve yaşayabilmek hakkıdır.

Din ve vicdan hürriyeti; yukarıda açıklandığı gibi, sağladığı diğer hakların yanında 'dini düşünceyi açıklama ve yayma, görüşünü benimsetmek, bu amaçla öğrenmek ve öğretmek haklarını'da sağlamış ve bu haklar güvence altına alınmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 9 uncu maddesinin 1. fıkrası 'Her şahıs düşünme, din ve vicdan hürriyetine sahiptir. Bu hak, din veya kanaat değiştirme hürriyetini ve alenen veya hususi tarzda ibadet ve ayin veya öğretimini yapmak suretiyle tek başına veya toplu olarak dinini veya kanaatini açıklamak hürriyetini tazammum eder' demek suretiyle, yukarıda sayılan hakların uluslararası düzeyde tanındığını ve güvence altına alındığını beyan etmektedir. Evrensel İnsan Hakları Bildirisinin 18 inci maddesi ile 1966 tarihli Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesinin 18 inci maddesi aynı hakları tanımışlardır. Din ve vicdan hürriyetinin hangi hakları verdiği ayrıca bilimsel kaynaklarda da açıklanmıştır. Bu haklar arasında özellikle eğitim, öğretim ve uygulama hakları zikredilmektedir. Bu haklar keza Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Divanı kararlarında da uygulama konusu olmuştur.

Bu veriler ışığında değerlendirildiğinde, iptali istenilen 6287 sayılı Kanun Anayasanın 24 üncü maddesini açıkça ihlal etmektedir.

Keza AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ Ek 1. Protokolün 2 nci maddesinde: 'Hiç kimse eğitim hakkından yoksun bırakılamaz. Devlet Eğitim ve öğretim alanın yükleneceği görevlerin yerine getirilmesinde ana babanın bu eğitim ve öğretimin kendi dini ve felsefi inançlarına göre yapılmasını sağlama haklarına saygı gösterir.' denilmiştir.

Doktrinde bu madde:

'Totaliter devletlerin, çocukları ana babalarının etkisinden çıkararak onlara sistematik şekilde belirli bir dogmatik görüşü aşılama suretiyle eğitmeleri, bu hükmün şerh edilmesinin başlıca nedenidir. Hazırlık çalışmalarında, ana babanın sadece dini görüşün mü yoksa dünya görüşünün de mi gözüne alınması gerektiği konusu üzerinde uzun tartışmalar yapılmış ve

sonuçta eğitimin her ikisini de kapsamayı konusunda uzlaşma sağlanmıştır' şeklinde yorumlanmaktadır.

Bu üst normatif düzenlemelerin ortaya koyduğu sonuç; herkesin dini ve felsefi inançları doğrultusunda kısıtlamasız eğitim ve öğrenim haklarının varlığıdır. Devlet, inançlara saygıyı, yani bu özgürlüğün gerçekten ve fiilen kullanılmasını sağlamak için gerekli tedbir ve güvenceleri sağlamakla yükümlüdür.

Devlet, kişilerin her alanda eğitim ve öğretimlerini, maddi ve manevi gelişmelerini sağlamak görevini üstlenmiş olduğu gibi, kişilerin yukarıda sayılan haklarına saygı göstermek yükümlülüğü altındadır. Hukuk devleti, bu yükümlülüklerle ve haklara bağlı kalmayı zorunlu kılar.

Aynı zamanda bu kanun, Devletin 'çocukların eğitiminde ana babanın dini ve dünyevi görüşlerine saygı göstermek yükümlülüğünü' de ihlal etmektedir. Kanun bu düzenlemesi ile, totaliter devletlerde olduğu gibi; eğitimde öngörülen program uygulaması suretiyle 'çocukları ana babanın etkisinden çıkararak onları sistematik şekilde belirli bir dogmatik görüş' doğrultusunda eğitmek yoluna girmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Hasan ve Eylem Zengin-Türkiye (1448/04 Başvuru No ve 09 Ekim 2007 tarihli) Kararının 76 ncı paragrafında, 'AİHM, muafiyet usulünün uygun bir yöntem olmadığı ve din derslerinde öğretilenin çocukların üzerinde okul ile kendi değerleri arasında bağlılık çatışmasına yol açabileceğini haklı olarak düşünebilecek ebeveynlere yeterince koruma sağlamadığı sonucuna varır. Bu durum özellikle Sünni İslam'dan farklı din veya felsefi inanışlara sahip ebeveynlerin çocukları için uygun bir seçim yapma imkanının öngörülmediği koşullarda geçerlidir. Din dersinden muafiyet işlemi, farklı dini veya felsefi inanışlara sahip aileleri ağır bir yük altına sokabilmekte ve onları, çocuklarının din dersinden muaf tutulmaları için dini ya da felsefi inanışlarını ifşa etmeye mecbur kılmaktadır.' denilerek, AİHS'ne Ek 1 No'lu Protokol'ün 2 nci maddesinin ikinci cümlesi çerçevesinde başvuranın haklarının ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

Dini ya da felsefi inanışı ifşa etmeye zorlanmak açısından, bir okulda din dersinden muafiyet ile din dersinin seçmeli hale getirilmesi arasında hiçbir fark yoktur. Bir sınıfta bulunan 30 öğrenci arasından örneğin on tanesinin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinden muafiyet talebinde bulunması ile Kur'an-ı Kerim ve Hazreti Peygamberimizin Hayatı derslerini seçmemesi veya Alevilik dersi ya da Hristiyanlık dersi var ise onlardan birini tercih etmesi veyahut da bunlardan hiç birini tercih etmemesi arasında dini veya felsefi inanışın ifşası açısından hiçbir fark yoktur.

Bu nedenlerle, açıkça, seçmeli Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı dersleri yoluyla kişileri dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlayan düzenlemeler Anayasanın 24 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına ve ayrıca AİHS'ne Ek 1 No'lu Protokol'ün 2 nci maddesinin ikinci cümlesi ile bağdaşmaması nedeniyle Anayasanın 90 ıncı maddesine aykırı olmanın yanında, Anayasanın 174 üncü maddesi ile koruma altına alınan 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu ile bağdaşmadığından, Anayasanın 174 üncü maddesine de aykırılık oluşturmaktadır.

Eğitim ve öğretimde, dinsel inanca devlet gücünün özel bir katkı vermesi düşünülemez. Lâiklik bir bütündür. Özellikle eğitim ve öğretim alanında lâikliğe bağlılık ve saygı, ulusun geleceği açısından da üzerinde önemle durulacak bir konudur. Siyasal alanda dinsel çabalar, dinsel geleneklere uygunluğu aranan düzenlemeler, eylem ve işlemler ne kadar geçersizce,

öğretim ve eğitim alanında da din buyruklarıyla ilişki kurulamaz. Demokrasinin güvencesini ve Cumhuriyetin özgün niteliğini oluşturan bu ilkenin büyük bir duyarlılık ve özenle korunması Anayasa gereğidir.

'Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi' başlıklı 42 nci maddesinin üçüncü fıkrasında 'Eğitim ve öğretim Atatürk ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz' denildikten sonra dördüncü fıkrasında 'Eğitim ve öğretim hürriyeti Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz' kuralıyla Başlangıçtaki ilkelere bağlılık pekiştirilmiştir.

Anayasanın 'Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi' başlıklı 42 nci maddesinin ilk fıkrasında, 'Kimse, eğitim ve öğrenim haklarından yoksun bırakılamaz' denilerek eğitim ve öğretim hakkının genelliği ilkesi benimsenmiş, ikinci fıkra da öğrenim hakkının kapsamının yasayla saptanacağı ve düzenleneceği belirtilmiştir. Anayasanın 'Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi' başlıklı 42 nci maddesinin ilk fıkrasında, 'Kimse, eğitim ve öğrenim haklarından yoksun bırakılamaz' denilerek eğitim ve öğretim hakkının genelliği ilkesi benimsenmiştir. Anayasadaki bu düzenlemeyle, Atatürk ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, devletin gözetim ve denetimi altında yapılması öngörülen eğitim ve öğretimin, zorunlu olması esası benimsenmiştir.

Anayasanın 24 üncü maddesinin ilk fıkrasında herkesin, vicdan, dinî inanç ve kanaat özgürlüğüne sahip olduğu belirtilmiş, ikinci fıkrasında da bu özgürlüğün doğal bir sonucu olarak özgürlüklerin kötüye kullanılmasını yasaklayan 14 üncü madde hükümlerine aykırı olmamak koşuluyla ibadetin dinî ayin ve törenlerin serbest olduğu vurgulanmıştır. Üçüncü fıkra da, kimsenin, ibadete, dinî ayin ve törenlere katılmaya, dinî inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağı; dinî inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamayacağı ve suçlanamayacağı ilkesine yer verilmiştir.

Bu kurallarla, anlam ve kapsamı belirlenen din ve vicdan özgürlüğü, yalnız, kişilerin diledikleri inanç ve kaniya sahip olmalarını değil, olmamalarını da güvenceye almaktadır. Anayasal sınırlar içinde, herkesin dinini seçme ve inancını açıklama konusundaki özgürlüğü, demokratik, lâik bir hukuk devletinde yasa koyucunun her türlü etkisinin dışındadır. Devlet, her türlü din ve inanca aynı uzaklıktadır. Devletin dinlerden birini seçmesi, ayrı dinlere bağlı yurttaşlar yönünden eşitlik ilkesine de aykırı düşer. Bu nedenle, lâiklik ilkesi din ve vicdan özgürlüğünün en önemli güvencesidir. Din ve vicdan özgürlüğü, kişinin herhangi bir dinî veya felsefî inancı olma veya olmama hakkını, dinî inanç sahibinin ise dininin gereklerini öğrenme hakkını ifade eder. Bu bağlamda, herkesin, dinî ve felsefî inançları doğrultusunda kısıtlama olmaksızın eğitim ve öğretim görme hakkı bulunmaktadır.

Lâik devletin, doğası gereği resmî bir dininin bulunmaması, belli bir dine üstünlük tanımamasını, onun gereklerini yasalar ve diğer idarî işlemlerle geçerli kılmaya çalışmamasını gerektirir. Bu bağlamda, lâik bir devlette belli bir dinin, eğitim ve öğretimi zorunlu hale getirilemez.

Din ve ahlâk eğitim ve öğretiminin devletin gözetim ve denetimi altında yapılmasının nedeni, bu konudaki eğitim ve öğretim özgürlüğünün kötüye kullanılmasını engellemektir. Dinler hakkında yansız ve tanıtıcı bilgiler vermek ve ahlâkî değerleri benimsetmek amacıyla din kültürü ve ahlâk öğretimi dersleri ilk ve orta öğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasına alınmıştır. Din eğitimi yerine 'din kültürü' dersinden söz edilmesi de bu amacı açıkça

ortaya koymaktadır. Bunun dışındaki din eğitimi ve öğretimi, ancak kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanunî temsilcisinin iznine bağlı tutulmuştur.

Anayasanın 27 nci maddesinin ilk fıkrasında, herkesin, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahip olduğu belirtilmektedir.

Anayasanın 'Plânlama' başlıklı 166 ncı maddesinde, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayi ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde, hızla gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını plânlamanın, bu amaçla gerekli teşkilâtı kurmanın devletin görevi olduğu, plânda, millî tasarrufu ve üretimi artırıcı, fiyatlarda istikrar ve dış ödemelerde dengeyi sağlayıcı, yatırım ve istihdam geliştirici tedbirler öngörülebileceği; yatırımlarda toplum yararları ve gereklerinin gözetilebileceği, kaynakların verimli şekilde kullanılmasının hedef alınacağı; kalkınma girişimlerinin, bu plâna göre gerçekleştirilebileceği; kalkınma plânlarının hazırlanmasına, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce onaylanmasına, uygulanmasına, değiştirilmesine ve bütünlüğünü bozacak değişikliklerin önlenmesine ilişkin usul ve esasların yasayla düzenlenebileceği belirtilmiştir. Böylece, sosyal devlet ilkesini gerçekleştirmek amacıyla devletin sosyal ve ekonomik yaşama müdahalesinin bir plân çerçevesinde yapılması öngörülmüştür.

Anayasanın 10 uncu maddesine göre, herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar. Bu madde ile amaçlanan mutlak değil hukuksal eşitliktir. 'Yasa önünde eşitlik' ilkesi yasalar karşısında herkesin eşit olmasını, ayırım yapılmamasını, kimseye ayrıcalık tanınmamasını gerektirir. Durumlarındaki farklılıklar kimi kişi ve toplulukların değişik kurallara bağlı tutulmasına neden olabilirse de farklılık ve özelliklere dayandığı için bu tür düzenlemeler eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaz.

Anayasanın 17 nci maddesinin ilk fıkrasında, herkesin, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmiş, 5 inci maddesinde de kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak, devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Devletin bu yükümlülüğünü eşitlik ilkesini gözeterek hiçbir ayırım yapmadan herkes için geçerli olacak biçimde yerine getirmesi gerektiğinde duraksamaya yer yoktur.

Anayasanın 65 inci maddesine göre, Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini ekonomik istikrarın korunmasını gözeterek, malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir. Bu hüküm gözardı edilemez.. Kaliteli ve çağdaş bir eğitimi hedeflemesi gereken reform niteliğindeki bir yasanın gereklerinin yerine getirilmesi için sistem, program ve öğretmen yanında bina, derslik ve ders araç ve gereçleri gibi fiziki şartların varlığı da söz konusudur. Bu gereksinimlerin karşılanması için yalnız malî kaynak sağlanması yeterli değildir. Uzun bir süre de gerekmektedir.

Öte yandan, kanunda bütçenin sayısal olarak bir değere bağlanmamış olması Anayasanın 163 üncü maddesinin son fıkrasına da aykırı düşmektedir.

Açıklanan bu nedenlerle mevcut düzenleme Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 10 uncu, 14 üncü, 17 nci, 24 üncü, 27 nci, 41 inci, 42 nci, 65 inci, 90 ıncı, 153 üncü, 163 üncü, 166 ncı ve 174 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptalleri gerekir.

5) 30.03.2012 tarihli 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 12 nci maddesi ile değiştirilen 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan 'yüzde onundan fazla' ibaresinin madde metninden çıkarılmasının Anayasaya aykırılığı,

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 1 inci maddesinde, bu sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan yasaya göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, 18 yaşına kadar her insanın çocuk sayılacağı belirtilmiş, 28 inci maddesinde de çocuğun eğitim hakkı kabul edilerek bu çerçevede 'ilköğretimi, herkes için zorunlu ve parasız hale getirmek' taraf devletlerin yükümlülükleri arasında sayılmıştır. Sanayi İşyerlerine Alınacak Çocukların Asgari Yaş Sınırını Belirleyen 59 Sayılı Uluslararası Çalışma Sözleşmesi'nin 2 nci maddesinde de, onbeş yaşın altındaki çocukların, kamu ve özel sektör sanayi işletmelerinde veya bunların alt birimlerinde çalıştırılmayacağı kabul edilmiştir. Bu bağlamda, Mesleki Eğitim Kanunu'nun 18 inci maddesinde yapılmak istenen değişiklikte işletmelerde çalıştırılabilecek çırak oranı konusunda % 10 tavan sınırlamasının kaldırılması da çocukların asıl işgücüne dönüşmesine yol açabilecektir. Başka bir deyişle işletmeler bu durumda, ciddi bir çocuk emeği sömürüsüne gidebilirler.

Fırsat eşitliğine tamamen aykırı bu kanun değişikliği ile işletmelerdeki üst sınır kaldırılmış ancak buna karşın alt sınır getirilmiştir.

Çocukların işe değil okula gitmesi için çağdaş devletler bütün güçlerini seferber etmişken, çocukların gelişmesini engelleyecek ve sömürülmesine yol açacak bu değişikliğin ülkemize hiçbir faydası olmayacaktır

Artık gelişen sanayi, dar bir alanda uzmanlaşmış elemanlardan ziyade daha çok problem çözme yeteneği gelişmiş, yaratıcı, iletişimi güçlü, temel eğitim almış kişileri talep etmektedir.

Ayrıca bu değişikliklerle, ülkemizin de taraf olduğu Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin eğitim ve çalışma ile ilgili pek çok maddesi ihlal edildiğinden Anayasanın 90 ıncı maddesinin son fıkrasına aykırı olduğu gibi Anayasanın 5 inci, 10 uncu, 17 nci, 42 nci ve 65 inci maddelerine de aykırılık söz konusudur.

6) 30.03.2012 tarihli 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 13 üncü maddesi ile değiştirilen 16/8/1997 tarihli ve 4306 sayılı kanunun geçici 1 inci maddesinin (A) fıkrasının (2) numaralı bendinin (c) alt bendinde yer alan 'sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim' ibaresinin 'ilköğretim ve ortaöğretim' şeklinde değiştirilmesinin ve maddede yer alan 'sekiz yıllık kesintisiz' ibarelerinin madde metninden çıkartılmasına ilişkin hükmün, Anayasaya aykırılığı

Sekiz yıllık kesintisiz ve zorunlu eğitim sürecini dörder yıllık üç aşamayla 12 yıla çıkartan ve her bir kademenin ayrı kurum ve programlarla gerçekleştirilmesini öneren kanun teklifinin genel gerekçesi incelendiğinde; sorunun kesintili ve kesintisiz eğitime yüklenen anlamda yoğunlaştığı görülmektedir.

İlköğretimin süresi ile kesintili ya da kesintisiz olması konularında Anayasanın verdiği yetki doğrultusunda kanun koyucu, daha önceki düzenlemede seçimini sekiz yıllık kesintisiz zorunlu temel eğitim olarak yapmış ve dava konusu 1 inci ve 5 inci maddelerle, İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun 9., Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 24 üncü maddesinde yer alan 'İlköğretim okulları, beş yıllık ilkokullar ile üç yıllık ortaokullardan meydana gelir. İlkokulun son sınıfı bitirildiğinde ilkokul diploması; ortaokulun son sınıfı bitirildiğinde ortaokul diploması verilir' biçimindeki kuralı değiştirerek 'İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir' kuralını getirmiştir.

Yasa'nın gerekçesinde bu düzenlemenin amacı ve nedeni şöyle açıklanmıştır: 'Çocuklarımızın ilgi, istidat ve kabiliyet yönünden yetişerek hayata ve üst öğrenime hazırlanması 5 yıllık zorunlu ilköğretimle mümkün olamamaktadır.

Avrupa Birliği ülkelerinde asgarî süre olan 9 yıllık zorunlu eğitimin, bu aşamada ülkemizin tüm bölgelerinde, Öğretim Birliği Yasası çerçevesinde 8 yıllık zorunlu ilköğretim olarak uygulamaya geçilmesi Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı ile de öngörülmüştür. Bu ilke, XV inci Millî Eğitim Şurası kararlarıyla da benimsenmiştir.

Toplumumuz, ülkemizin gerçekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda gelişen ve değişen dünya şartlarına uygun çağdaş ve demokratik bir eğitim ortamı içinde çocuklarımızın yetiştirilmesini beklemektedir. Bu beklentinin 5 yıllık zorunlu eğitimle gerçekleşmesi mümkün değildir. Bu nedendir ki, zorunlu eğitimin kesintisiz 8 yıla çıkarılması kaçınılmaz hale gelmiştir. Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulamasıyla, beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, özgür ve bilimsel düşünme gücüne sahip, sorgulayan, insan haklarına saygılı, topluma karşı sorumluluk duyan yapıcı ve verimli bir neslin yetiştirilmesine büyük ölçüde katkı sağlanacaktır. Ayrıca çağımız, insanı ön plâna çıkaran, bilgi toplumlarının oluşturduğu yeni bir dünya düzenine açılmaktadır. Bilgiye erişimi ve erişilen bilgiyi kullanımı hedeflemeyen toplumlar gelecek yüzyıl uygarlığının önde gelen ülkeleri arasında yer alamayacaklardır. Buna karşılık bilgi toplumu olma yolunda ipi önde göğüsleyerek 21'inci yüzyılı karşılayanları, bugünkünden çok daha parlak bir gelecek beklemektedir. İlköğretimin kesintisiz sekiz yıla çıkarılmasıyla, bu konuda çok ciddi bir adım atılmış olacaktır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda yapılacak değişikliklerle, uygar ülkeler ile her alanda bütünleşmeyi hedef alan ülkemizin, eğitim alanında ihtiyaç duyduğu yeni düzenlemeler gerçekleştirilecek ve uygulamaya konulması sağlanacaktır'.

Çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre devletin gözetim ve denetimi altında herkes için eğitim ve öğretim hakkını öngören ve ilköğretimin kız ve erkek tüm vatandaşlar için zorunlu ve devlet okullarında parasız olması ilkesini benimseyen Anayasanın 42 nci maddesinin amacı, kuşkusuz, daha kapsamlı ve nitelikli öğretim programlarıyla çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmaktır.

Devlet, eğitim ve öğretim hakkının en üst düzeyde yaşama geçirilebilmesi için malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde gerekli önlemleri almak, öncelikleri saptamak ve yasal

düzenlemeleri yapmakla yükümlüdür. Bu bağlamda kanun koyucu, temel eğitime verdiği öneme göre, sekiz yıl veya daha uzun bir ilköğretim süresi saptayabilir.

Dava konusu kurallarla, ilköğretimin kesintisiz ve zorunlu sekiz yıl olması öngörülerek Anayasa ile devlete verilen görev yine Anayasadaki ilkeler doğrultusunda ve olanaklar ölçüsünde uygulamaya geçirilmiştir.

Nitekim 6287 sayılı Kanundan önceki düzenleme Anayasa Mahkemesince de Anayasaya aykırı görülmemiş ve dönemin Ana muhalefet (Refah) Partisi tarafından 4306 sayılı Kanunun iptaline yönelik iptal davası reddolunmuştur. (Anayasa Mahkemesi'nin 16.9.1998 gün ve 1997/62 Esas, 1998/52 Karar sayılı Kararı, Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, Sayı:36, 1.Cilt, Ankara-2001, sh.198 vd.).

Temel eğitimin kesintisiz 8 yıla çıkarıldığı 16.8.1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanunun Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 5 inci, 10 uncu, 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 17 nci, 24 üncü, 27 nci, 42 nci, 65 inci, 73 üncü, 88 inci, 95 inci, 160 ıncı, 161 inci, 166 ncı ve 174 üncü maddelerine, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 9 uncu ve 10 uncu maddeleri ile Ek: 1. Protokol'ün 2 nci maddesine aykırılığı savıyla Anayasa Mahkemesine açılan, biçim ve esas yönünden iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemli davada, Anayasa Mahkemesi 16.09.1998 günlü ve E.1997/62, K.1998/52 sayılı Kararında, Anayasaya aykırılık iddialarını yerinde bulmayarak istemin reddine karar vermiştir.

4306 sayılı Kanunun 1 inci ve 5 inci maddelerinin Anayasanın 5 inci, 10 uncu ve 17 inci maddesine aykırılığına ilişkin iddiaya ilişkin olarak E.1997/62, K.1998/52 sayılı Kararında Anayasa Mahkemesi;

'Dava konusu Yasa'nın gerekçesinde, çocukların ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetişerek hayata ve üst öğrenime hazırlanmasının, beş yıllık zorunlu ilköğretimle mümkün olamadığı, onların ülkenin gerçekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda gelişen ve değişen dünya şartlarına uygun çağdaş ve demokratik bir eğitim ortamı içinde yetiştirilmesi yolundaki toplumsal beklentilerin gerçekleştirilmesi için zorunlu eğitimin sekiz yıla çıkarılmasının kaçınılmaz hale geldiği belirtilmiştir. Ayrıca, bu düzenleme ile öğrencilerin ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yetiştirilmelerini sağlamak bakımından, ortaöğretimde izlenecek programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine neler kazandıracağı konusunda, ilköğretimin son ders yılının ikinci yarısında etkin bir rehberlikle bilgilendirilmeleri, böylece meslek seçimlerini etki altında kalmaksızın kendi özgür iradeleri ile bilinçli olarak yapabilmelerinin güvence altına alınmasının amaçlandığı vurgulanmıştır. Bu amacın, Anayasanın 17 nci maddesinde belirtilen maddî ve manevî varlığı koruma ve geliştirme hakkıyla, 5 inci maddesinde açıklanan, devletin temel amaç ve görevlerinin uygulamaya geçirilmesine yönelik olduğu açıktır.

6-14 yaş grubu arasındaki tüm çocukları sekiz yıllık temel öğretimden eşit olarak yararlandırarak onlara yalnız hukuksal eşitlik değil, fırsat eşitliği sağlamayı da amaçladığı anlaşılan dava konusu 1 inci ve 5 inci maddelerin, Anayasanın 5 inci, 10 uncu ve 17 nci maddelerine aykırı olmadığı sonucuna varılmıştır.' demiş; temel eğitimin kesintisiz 8 yıla çıkarılması ve mesleki yönlendirmenin çocuğun 14-15 yaşlarında başlamasını, Anayasanın 5 inci, 10 uncu ve 17 nci maddesi hükümlerinin gereği ve uygulamaya geçirilmesi olduğunu oybirliği ile hukuksal olarak tescillemiştir.

Anayasanın 153 üncü maddesinin son fıkrasında ise, Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağladığı kuralına yer verilmiştir.

Yasa koyucunun bir alanı düzenler ve kural koyarken, Anayasa Mahkemesi kararları ile bu kararların gerekçelerini gözetmesi gerekeceği Anayasa normudur. Yasa koyucunun 4306 sayılı Kanunla getirilen 8 yıllık kesintisiz temel eğitimi ortadan kaldırarak 4+4 şeklinde iki kademeli hale getiren, eğitim yaptıkları ortamı ilkokul ve ortaokul şeklinde yapılandırarak temel eğitim çağındaki öğrencileri birbirinden fiilen yalıtan ve 9-10 yaşlarındaki çocukları mesleki yönlendirmeye tabi tutan iptali istenen düzenlemeleri yaparken, Anayasa Mahkemesinin E.1997/62, K.1998/52 sayılı Kararında yer alan gerekçeleri gözetmemesi Anayasanın 153 üncü maddesine aykırıdır.

Kesintisiz temel eğitim, aynı yaştaki çocukların temel eğitim boyunca farklı program ve okul türlerine ayrılmaması demektir. O halde bu durumda, kademeli eğitim de kesintisiz olabilir.

Zira kanun teklifinin gerekçesinde örnek gösterilen ABD, İngiltere ve Fransa'daki eğitim sistemi kademeli olmasına rağmen, kesintisizdir.

Kanun teklifinin genel gerekçesinde bahsedilen ABD, İngiltere, ve Fransa'daki eğitim sistemlerinin ortak özelliği; bu ülkelerde temel eğitim, ilkokul ve ortaokul gibi farklı kademelerde görölse de, öğrencilere en azından üst orta öğretime yani liseye kadar, ülkemizde de şimdiye kadar olduğu gibi, sadece bir öğretim programı ile eğitim hizmetinin sunuluyor olmasıdır. Öğrenciler bu üç ülkede de 16 yaşına kadar temel eğitimin dışında bir öğretim programı ile karşılaşmamakta ve mesleki eğitim programlarına yönlendirilmemektedir. Öğrencilerin farklı yetenekleri aynı program içinde, seçmeli dersler ve ders dışı etkinliklerle geliştirilmektedir.

Tüm bunlardan anlaşılacağı üzere, eğitimin kalitesini gelişmiş ülkelerdeki gibi yükseltme gerekçesiyle ortaya konulan bu teklifte gözden kaçırılan en önemli nokta, tüm ileri ülkelerde zorunlu temel eğitimin en az 10 yıl sürdüğü ve mesleki eğitimin ise bundan sonra başladığı gerçeğidir.

Teklifin bir diğer gerekçesinde 'Mesleki eğitimden arzu edilen düzeyde yararlanılabilmesi için, öğrencinin ilgi ve beceri alanlarının küçük yaşlardan itibaren tespit edilerek, gerekli yöneltme ve yönlendirmelerin yapılmasının şart olduğu' belirtilmiştir.

Dünyada pek çok gelişmiş ülkede öğrencilere en azından liseye kadar, tek bir öğretim programı uygulanarak, aynı program içinde ilgi ve yeteneklerine göre seçmeli dersler sunulmaktadır. Avrupa ülkeleri arasında sadece Almanya ve Avusturya'da öğrenciler, 10 yaşından itibaren farklı programlar seçebilmekte ancak onlarda dahi seçim, mesleki eğitim hakkında değil, akademik potansiyel çerçevesinde yapılmaktadır. Ayrıca bu ülkelerdeki mesleki eğitimde, 10 yıllık zorunlu temel eğitimden sonra başlamaktadır.

Yapılan bilimsel araştırmalar, seçim neticesinde akademik olarak düşük seviyedeki öğrencilerin toplandığı eğitim gruplarının hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin beklentilerini ve gayretlerini düşürdüğü ve eğitimde eşitsizlik yarattığını göstermiştir. Bu

nedenle artık bu ülkeler dahi, öğrencilerin farklı öğretim programlarına yönlendirilmelerinin geciktirilmesi eğilimindedir. Artık sanayi toplumlarında dar bir alanda uzmanlaşmış çalışanlar yerine, problem çözme yeteneği gelişmiş, yaratıcı, iletişimi güçlü olanlar tercih edilmektedir.

Kesintisiz temel eğitim ilk planda topluma ve ülkesine faydalı iyi bir vatandaş yetiştirme süreci olduğundan, eğitimin kesintili olması ülke menfaatleri açısından da uygun değildir. Bu nedenle belli bir süre tüm bireyler için ortak olması kamu yararı açısından son derece gerekli ve önemlidir.

Anayasanın 'eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi' başlıklı 42 nci maddesinin ilk fıkrasında, 'Kimse, eğitim ve öğrenim haklarından yoksun bırakılamaz' denilerek eğitim ve öğretim hakkının genelliği ilkesi benimsenmiş, ikinci fıkra da öğrenim hakkının kapsamının yasayla saptanacağı ve düzenleneceği belirtilmiştir. Anayasanın 'Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi' başlıklı 42 nci maddesinin ilk fıkrasında, 'Kimse, eğitim ve öğrenim haklarından yoksun bırakılamaz' denilerek eğitim ve öğretim hakkının genelliği ilkesi benimsenmiştir. Anayasadaki bu düzenlemeyle, Atatürk ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, devletin gözetim ve denetimi altında yapılması öngörülen eğitim ve öğretimin, zorunlu olması esası benimsenmiştir.

Anayasanın 24 üncü maddesinin ilk fıkrasında herkesin, vicdan, dinî inanç ve kanaat özgürlüğüne sahip olduğu belirtilmiş, ikinci fıkrasında da bu özgürlüğün doğal bir sonucu olarak özgürlüklerin kötüye kullanılmasını yasaklayan 14 üncü madde hükümlerine aykırı olmamak koşuluyla ibadetin dinî ayin ve törenlerin serbest olduğu vurgulanmıştır. Üçüncü fıkra da, kimsenin, ibadete, dinî ayin ve törenlere katılmaya, dinî inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağı; dinî inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamayacağı ve suçlanamayacağı ilkesine yer verilmiştir.

Anayasanın 27 nci maddesinin ilk fıkrasında, herkesin, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahip olduğu belirtilmiş olmasına rağmen, yasa seçmeli ders adı altında dayatma yaratmıştır.

Anayasanın 10 uncu maddesine göre, herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar. Bu madde ile amaçlanan mutlak değil hukuksal eşitliktir. 'Yasa önünde eşitlik' ilkesi yasalar karşısında herkesin eşit olmasını, ayırım yapılmamasını, kimseye ayrıcalık tanınmamasını gerektirir. Durumlarındaki farklılıklar kimi kişi ve toplulukların değişik kurallara bağlı tutulmasına neden olabilirse de farklılık ve özelliklere dayandığı için bu tür düzenlemeler eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaz.

Anayasanın 17 nci maddesinin ilk fıkrasında, herkesin, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmiş, 5. maddesinde de kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak, devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Devletin bu yükümlülüğünü eşitlik ilkesini gözeterek hiçbir

ayırım yapmadan herkes için geçerli olacak biçimde yerine getirmesi gerektiğinde duraksamaya yer yoktur.

Anayasanın 65 inci maddesine göre, devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda anayasa ile belirlenen görevlerini ekonomik istikrarın korunmasını gözeterek, malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir. Bu hüküm göz ardı edilemez. Kaliteli ve çağdaş bir eğitimi hedeflemesi gereken reform niteliğindeki bir yasanın gereklerinin yerine getirilmesi için sistem, program ve öğretmen yanında bina, derslik ve ders araç ve gereçleri gibi fiziki şartların varlığı da söz konusudur. Bu gereksinmelerin karşılanması için yalnız malî kaynak sağlanması yeterli değildir. Uzun bir süre de gerekmektedir.

Öte yandan, bu konuda bütçenin sayısal olarak bir değere bağlanmamış olması Anayasanın 163 üncü maddesinin son fıkrasına da aykırı düşmektedir.

Anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın da gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin bir hukuk devletinde subjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağından şüphe yoktur.

Açıklanan bu nedenlerle mevcut düzenleme Anayasanın 2 nci, 5 inci, 10 uncu, 14 üncü, 17 nci, 24 üncü, 27 nci, 42 nci, 65 inci ve 163 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptalleri gerekir.

7) 6287 sayılı 'İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 14 üncü maddesiyle değiştirilen, 2547 sayılı Yükseköğretim Yasası'nın 45 inci maddesinin (a), (b), (c), (d), (e) bentleri ile (f) bendindeki " ile ortaöğretimin tamamını yurtdışında yurt dışında tamamlayan öğrencilerin " ibaresinin ve 16 ncı maddesi ile 2547 sayılı Kanuna eklenen geçici 65 inci maddesinin Anayasaya aykırılığı:

6287 sayılı 'İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 14 üncü maddesiyle, 2547 sayılı Yükseköğretim Yasası'nın 45 inci maddesi tümüyle değiştirilmiştir. Değiştirilen 45 inci maddenin (a), (b), (c), (d), (e) bentleri şu şekilde düzenlenmiştir.

(a) Yükseköğretim kurumlarına giriş ve yerleştirmenin, imkan ve fırsat eşitliğini sağlayacak önlemlerin alınması koşuluyla, Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen usul ve esaslara göre yapılması, ve Yükseköğretim kurumlarına, esasları Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenecek merkezi sınavla girilmesi, yerleştirme puanlarının hesaplanmasında, adayların ortaöğretim başarılarının dikkate alınması, öngörülmüştür.

(b) Yükseköğretim kurumlarına esasları Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen merkezi sınavlarla girilir. Yerleştirme puanlarının hesaplanmasında adayların ortaöğretim başarıları dikkate alınır. Ortaöğretim bitirme başarı notları en küçüğü ikiyüzelli, en büyüğü beşyüz olmak üzere ortaöğretim başarı puanına dönüştürülür. Ortaöğretim başarı puanının yüzde onikisi yerleştirme puanı hesaplanırken merkezî sınavdan alınan puana eklenir, şeklinde düzenleme yapılmıştır.

(c) Ortaöğretim kurumlarını birincilik ile bitiren adaylar için mevcut kontenjanların yanı sıra Yükseköğretim Kurulu kararı ile ayrı kontenjanlar belirlenebilir.

d) Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler, istedikleri takdirde bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya bunlara en yakın olan mesleki ve teknik ön lisans yükseköğretim programlarına sınavsız olarak yerleştirilebilir. Bu öğrencilerin yerleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar Milli Eğitim Bakanlığının görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(e) Ön lisans mezunları için, ilişkili lisans programlarında belirlenmiş kontenjanın yüzde onunu geçmeyecek şekilde Yükseköğretim Kurulu kararı ile her yıl dikey geçiş kontenjanı ayrılabilir.

(f) Yabancı uyruklu öğrenciler ile ortaöğretimin tamamını yurt dışında tamamlayan öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına kabul usul ve esasları Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir. Uluslararası andlaşmalar gereği Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında burslu olarak öğrenim görecektir yabancı uyruklu öğrencilerin yerleştirme işlemleri Yükseköğretim Kurulu tarafından yapılır.

Anayasamızın Başlangıç bölümünde, 'laiklik ilkesi gereği, kutsal din duygularının devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı' vurgulanmış; Anayasanın 2 nci maddesinde, laiklik, Türkiye Cumhuriyeti'nin değiştirilemez nitelikleri arasında sayılmış ve Cumhuriyet'in başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayandığı belirtilmiştir. Anayasamızda, Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucu İradesine uygun olarak, laiklik ve laik eğitim ilkeleri kabul edilmiş ve laiklik tanımlanarak, eğitim sisteminin yolu ve yönü belirlenmiştir.

Anayasanın 24 üncü maddesinde, devletin sosyal, ekonomik, siyasal ve hukuksal temel düzeni kısmen de olsa din kurallarına dayandırılmayacağı, din, din duyguları ya da dince kutsal sayılan değerler, bireysel ve siyasal çıkar sağlamak amacıyla sömürülemeyecek ve kötüye kullanılmayacağı, düzenlenmiştir.

Eğitim konusunda da, Anayasada yaşam bulan Kurucu İradenin laiklik anlayışının eğitime de yansıtıldığı ve Türk Eğitim Sistemi'nin bu ilkeye göre programlandığı görülmektedir. Nitekim bu anlayış, Anayasanın 42 nci maddesinde; Eğitim ve öğretimin, Atatürk ilke ve devrimleri doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılacağı, bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmayacağı, eğitim ve öğretim özgürlüğünün, anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmayacağı, Türkçe'den başka hiçbir dilin, eğitim ve öğretim kurumlarında ana dil olarak okutulamayacağı ve öğretilmeyeceği, belirtilerek ifadesini bulmuştur.

Yine, Anayasanın 130 uncu maddesinde de, üniversitelerin bilimsel özerkliğe sahip çağdaş eğitim ve öğretim esaslarına dayanacağı, kurala bağlanmıştır.

1982 Anayasası'nın 174 üncü maddesinde de, Devrim Yasalarına tek tek sayılarak yer verilmiş; bu yasaların, 'Türk toplumunu çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarma' ve 'Türkiye Cumhuriyeti'nin laiklik niteliğini koruma' amacı güttüğü açıkça anlatılmış ve Devrim Yasaları anayasal korumaya alınarak, bunlara, bir çeşit anayasal norm niteliği kazandırılmıştır. Anayasa Mahkemesi'nin E.2008/16, K.2008/116 sayılı kararıyla '174 üncü madde ile Türkiye

Cumhuriyeti'nin laik niteliğini koruma amacı güden devrim yasalarının iptal edilemeyeceğinin öngörüldüğü' belirtilerek maddenin önemi ortaya konulmuştur.

Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile Türkiye'deki tüm okullar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmış, Şeriye ve Evkaf Bakanlığı ile vakıflarca yönetilen medreseler ve dini eğitim veren okullar kapatılmış, Yüksek diyanet uzmanları yetiştirmek üzere bir ilahiyat fakültesi kurulması; imam ve hatiplik gibi din hizmetlerinin yerine getirilmesi göreviyle yükümlü memurların yetiştirilmesi amacı ile de ayrı okullar açılması öngörülmüştür. Aynı yasa, bir istisna dışında tüm eğitim-öğretim 'laik eğitim' şemsiyesi altına almıştır. Akademik eğitim, mesleki ve teknik eğitim ayrımı, evrensel çağdaş eğitim sisteminin gereğidir. Laik eğitimin tek istisnası ise, dini eğitimidir; yani imam hatip ve ilahiyat eğitimidir. Kurucu İrade bu Yasa'da, istisnai olarak imam hatip okulları ve ilahiyat fakültesi kurulmasına olur verirken, bunların kuruluş amacını da belirlemiş ve işlevlerini sınırlandırmıştır.

Anayasa Mahkemesi, kesintisiz sekiz yıllık temel eğitimin Anayasaya aykırı olduğu yolundaki başvuru üzerine konuyu değerlendirmiş ve 16.09.1998 günlü, E.1997/62, K.1998/52 sayılı kararıyla, imam hatip liselerinin işlevini çağdaş din adamı yetiştirmek olduğunu; imam hatip liselerinin, öğrencilerini, 'imamlık, hatiplik, Kuran kursu öğreticiliği gibi dini hizmetleri yerine getirmek amacıyla' yükseköğretime hazırlayacaklarını, imam hatip lisesini bitirenler için yükseköğretimin yalnızca 'din adamı yetiştirme' programı ile sınırlı olması gerektiğini kabul etmiştir.

Anayasa Mahkemesi, 30.07.2008 günlü, E.2008/1(SPK), K.2008/2 sayılı kararında, imam hatip lisesini bitirenlerin yükseköğretimin tüm programlarında öğrenim görebilmeleri için ısrarla düzenleme yapma çabasını, AKP'nin laiklik karşıtı eylemlerin odağı sayılmasının nedenlerinden biri olarak değerlendirerek, bu kararda da, imam hatip lisesini bitirenlerin yükseköğretimin tüm programlarında öğrenim görmelerinin laik eğitimin özü ve ruhuyla bağdaşmadığını belirtmiştir.

6287 sayılı Yasa'nın 14 üncü ve 16 ncı maddelerinin tümü incelendiğinde ise, Türk Milli Eğitim Sistemi'nde yaptığı değişikliklerin getirilen yeni sistemle, tüm ortaöğretim kurumlarının siyasi iktidarın ideolojisini yansıtan, laik eksenli eğitimden din eksenli eğitime geçildiği, görülmektedir. Kamu yararı gözetilmeksizin hazırlanmış olan bu yasa, içinde saklı bir amaç barındırdığı gibi, aynı zamanda tamamen siyasi iktidarın ideolojisini yansıtmaktadır.

6287 sayılı Yasa'nın 14 üncü maddesiyle, 'Yükseköğretime giriş ve yerleştirme' şekli yeniden düzenlenerek, bu düzenlemeyle eski sistemde uygulanan ortaöğretim başarı puanının hesaplanmasında, mezun olunan okulun ağırlık puanı hesaba dahil edilirken, yeni sistemde bu uygulamadan vazgeçilmiştir. Yaklaşık 1 milyon 100 bin öğrencinin girmiş olduğu Seviye Belirleme Sınavında (SBS) başarı göstererek Anadolu, Fen ve Sosyal Bilimler Liselerini kazanarak yükseköğretime girişte ek puan almaya hak kazanan öğrencilerin bu düzenlemeyle hakları ellerinden alınmıştır.

Bu uygulamanın yürürlükten kaldırılmasıyla yüksek not alması son derece zor koşullara bağlı, müfredatı da son derece ağır olan, özellikle bu yıl üniversiteye giriş sınavında, daha esnek kurallara bağlı okulların öğrencileriyle eşitlenmişlerdir. Bu liselere girdikleri tarihte öngöremedikleri değişiklikler nedeniyle kazanılmış hakları gasp edilen bu öğrencilerin, devlete ve eğitim sistemine duydukları güven zedelenmiş, hukuk devletinin dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bir niteliği olan hukuki güvenlik ilkesi ihlal edilmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Yasası'nın, 6287 sayılı Yasa'nın 14 üncü maddesiyle değiştirilen 45 inci maddesinin (a) bendiyle, yüksek öğretimin tüm programlarına, ortaöğretim kurumlarının nitelikleri göz önüne alınmaksızın, genel liseyi bitirenlerle aynı koşullarda giriş olanağı sağlanması 'eşitlik' ilkesiyle bağdaşmadığı gibi, imkan ve fırsat eşitliğini sağlayacak önlemlerin alınması koşulu getirilerek ne tür önlemlerin alınacağı, orta öğretim programları arasındaki nitelik farkının gözetilip gözetilmeyeceği konusu ise tamamen belirsizdir.

6287 sayılı Yasa'nın 14 üncü maddesiyle değiştirilen 45 inci maddesinin (b) bendiyle Ortaöğretim bitirme başarı notları en küçüğü ikiyüzelli, en büyüğü beşyüz olmak üzere ortaöğretim başarı puanına dönüştürülür. Ortaöğretim başarı puanının yüzde onikisi yerleştirme puanı hesaplanırken merkezî sınavdan alınan puana eklenir şeklinde düzenleme yapılarak, yasa ile, ortaöğretim başarı notunun giriş sınav puanına yansıtılacak bölümünün hesaplanma yöntemini belirleme yetkisi Yükseköğretim Kurulu'ndan alınmıştır. Bu bağlamda katsayıya da doğrudan yasada yer verilmek suretiyle, Yükseköğretim Kurulu'nun orta öğretim programlarının nitelik farkını esas alarak, farklı katsayı saptama yetkisi kaldırılmıştır.

Anayasanın 130 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrasında, 'yükseköğretime giriş kanunla düzenlenir' denilerek, yükseköğretime nasıl girileceğini düzenleme yetkisi TBMM'ne verilmiştir. Ancak, Anayasanın 11 inci maddesinde, anayasal kuralların başta yasama organı olmak üzere herkesi bağlayan temel hukuk kuralları belirtilmiş, yasaların Anayasaya aykırı olamayacağı açıkça vurgulanmıştır. Bu durumda, Anayasanın 130 uncu maddesiyle TBMM'ne verilen 'yükseköğretime girişi düzenleme' yetkisi sınırsız bir yetki olmayıp, 'anayasal ilke ve kurallarla bağlı bir yetki' olduğu bilinen bir hukuk gerçeğidir.

Nitekim Anayasanın 131 inci maddesinde, yükseköğretimi 'planlamak, düzenlemek, yönetmek ve denetlemek' görev ve yetkisi Yükseköğretim Kurulu'na verilmiştir. Bu geniş yetki, kısaca belirtmek gerekirse, yükseköğretime ilişkin tüm konuları kapsamaktadır. Bunun nedeni, Anayasa Koyucunun, yükseköğretim gibi çok önemli ve devlet politikası olması gereken bir konuyu, siyasal tercih ve değerlendirmelerin dışında tutma isteğidir. Bu nedenle yükseköğretim konuları, özerk ve bir anayasal kurum olan Yükseköğretim Kurulu'na bırakılmıştır.

Böylesine geniş bir yetki ve belirtilen amaç göz önüne alındığında, yükseköğretime giriş konusunun Yükseköğretim Kurulu'nun yetki alanında olduğu sonucuna varmak zor değildir. Bu bağlamda, merkezi sınav notunu etkileyecek ortaöğretim başarı notunun hesaplama yöntemini belirleme yetkisinin Yükseköğretim Kurulu'na bırakılması Anayasanın 11 inci, 130 uncu ve 131 inci maddelerinde öngörülen bir zorunluluktur. Bu nedenlerle, 2547 sayılı Yükseköğretim Yasası'nın, 6287 sayılı Yasa'yla değiştirilen 45 inci maddesinin (b) fıkrası, Anayasanın 11 inci, 130 uncu ve 131 inci maddelerine aykırı yeni bir düzenleme öngörmüştür.

2547 sayılı Yükseköğretim Yasası'nın, 6287 sayılı Yasa'nın 14 üncü maddesiyle değişik 45 inci maddesinin (a) ve (b) fıkralarında, genel lise mezunları ile meslek ve teknik lise mezunları arasında, yüksek öğretimin tüm programlarında okuma yönünden bir fark öngörülmemişken, maddenin (d) ve (e) fıkralarında, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarını bitirenlerin kendi alanlarında ya da buna en yakın bir mesleki ya da teknik ön lisans yükseköğretim programını tercih etmeleri durumunda sınavsız yerleştirilecekleri; ön lisans bitirenlerin de yine kendi alanlarındaki lisans programlarına, belli kontenjanla sınırlı da olsa dikey geçiş yapabilecekleri kurala bağlanmıştır. Böylece, meslek liseliler için, genel liselerde bulunmayan bir ayrıcalıklı durum yaratılmıştır. Öte yandan, meslek lisesini ya da teknik liseyi

bitirenlerin, kendi alanlarında önce sınavsız ön lisans, sonra dikey geçiş yoluyla lisans eğitimi almalarına olanak sağlanması, aynı lisans eğitimine tüm öğrencilerle yarışarak girebilme olanağı yakalayabilen genel lise mezunları yönünden adil olmayan eşitsiz bir durum yaratmaktadır. 2547 sayılı Yasa'nın, 6287 sayılı Yasa'yla değiştirilen 45 inci maddesinin (b) fıkrası, Anayasanın 10 uncu maddesine de bu nedenlerle uygun düşmemektedir.

6287 sayılı Yasa'nın 14 üncü maddesiyle değiştirilen 45 inci maddesinin (d) bendiyle mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrencilere, kendi branşları ile ilgili bir yükseköğretim kurumunu tercih etmeleri halinde verilen katsayı uygulamasına da son verilmiştir. Yani tüm öğrencilerin okul başarı puanının hesaplanmasında, okul durumu gözetilmeksizin bireysel başvuruları esas alınmıştır.

6287 sayılı Yasa'nın 14 üncü maddesiyle değiştirilen 45 inci maddesinin (e) bendiyle de mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarını bitirenlerin kendi alanlarında ya da buna en yakın bir mesleki ya da teknik ön lisans yükseköğretim programını tercih etmeleri durumunda sınavsız yerleştirilecekleri; ön lisans bitirenlerin de yine kendi alanlarındaki lisans programlarına, belli kontenjanla sınırlı da olsa dikey geçiş yapabilecekleri kurala bağlanmıştır. Böylece, meslek liseliler için, genel liselerde bulunmayan bir ayrıcalıklı durum yaratılmıştır. Meslek lisesini ya da teknik liseyi bitirenlerin, kendi alanlarında önce sınavsız ön lisans, sonra dikey geçiş yoluyla lisans eğitimi almalarına olanak sağlanması; aynı lisans eğitimine tüm öğrencilerle yarışarak girebilme olanağı yakalayabilen genel lise mezunları yönünden adil olmayan eşitsiz bir durum yaratmaktadır.

6287 sayılı Yasa'nın 14 üncü maddesiyle değiştirilen 2547 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin (c) bendiyle, ortaöğretim kurumlarını birincilikle bitiren adaylar için mevcut kontenjanların yanı sıra Yükseköğretim Kurulu kararı ile ayrı kontenjanlar belirlenebileceği kuralına yer verilirken; (f) bendiyle ise, ortaöğretimlerinin tamamını yurt dışında tamamlayan öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına kabul usul ve esaslarının Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenmesi öngörülmektedir.

Anayasanın 10 uncu maddesinde yasa önünde eşitlik ilkesine yer verilmiş; 130 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrasında yükseköğretime girişin kanunla düzenleneceği kurala bağlanmış; 131 inci maddesinin üçüncü fıkrasında ise Yükseköğretim Kurulunun teşkilat, görev, yetki, sorumluluk ve çalışma esaslarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

6287 sayılı Yasayla ise ilk defa ortaöğretimlerinin tamamını yurt dışında tamamlayanlar için genel kuraldan ayırık ayrıcalıklı bir düzenleme getirilmektedir. Ortaöğretimlerinin tamamını yurt dışında tamamlayan öğrenciler, tamamını yurt içinde veya örneğin lisenin ilk üç yılını yurtdışında, son yılını yurtiçinde ya da ilk yılını yurt içinde son üç yılını yurtdışında tamamlayan öğrencilerle aynı kurallara tabi tutulmayacaklar; yükseköğretim kurumlarına kabul açısından onlara özgü ayırık kurallar uygulanacak ve bu ayırık kuralları Yükseköğretim Kurulu belirleyecektir.

Ortaöğretimin tamamını yurtdışında tamamlayan öğrencilerin yükseköğretime girişte genel, kapsayıcı ve herkes için uygulanan genel kuraldan ayırık tutulmaları, Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesiyle uyumsuz. Her ne kadar söz konusu öğrencilerin farklı özellikleri olduğu ileri sürülebilirse de aynı farklı özelliğin lise eğitiminin ilk üç yılını

yurtdışında, son yılını yurtiçinde veya tersi durumda olanlar için de geçerli olabileceğinde kuşku yoktur. Bu bağlamda iptali istenen ibare Anayasanın 10 uncu maddesine aykırıdır.

Aynı şekilde, ortaöğretim kurumlarını birincilikle bitiren adaylar için ek kontenjan belirlenmesi ve bu kontenjanların sayısal miktarının takdire bırakılması, aynı sınava girecek tüm öğrencilerin kontenjanında eksilmeye yol açacağından aleyhlerine sonuç doğuracaktır. Bu durum Anayasanın 10 ncu maddesindeki eşitlik ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Ayrıca, mevcut düzenlemede 'ayrılacak kontenjanlara tercih ve puanları göz önünde tutularak yerleştirilir.' şeklindeki sınırlayıcı hüküm, yeni düzenlemede yer almamıştır.

Anayasanın 7 nci maddesinde yer alan yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesi ile 130 uncu ve 131 inci maddelerde yer alan yasayla düzenleme kuralı, düzenlenen konudan yalnız kavram, ad, grup, kurum olarak söz edilmesi değil, bunların yasa metninde kurallaştırılmasıdır. Kurallaştırma ise, düzenlenen alanda temel ilkelerin konulmasını ve çerçevenin çizilmiş olmasını ifade eder. Ancak, bu koşullar sağlandıktan sonra teknik ayrıntıların belirlenmesi yetkisi yürütme organının yetkisine bırakılabilir. Bu itibarla, hiçbir ilke getirilmeden, çerçeve çizilmeden ve kurallar öngörülmeden ortaöğretimlerinin tamamını yurt dışında tamamlayan öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına kabul usul ve esaslarını belirleme yetkisi ile hiçbir ölçü getirilmeden, ilkeye yer verilmeden, çerçeve çizilmeden okul birincilerinin tercih ve puanlarını göz önünde bulundurma gibi kıstas da belirlenmeden ek kontenjan belirleme ve yerleştirme yetkisinin Yükseköğretim Kuruluna bırakılması, Anayasanın 7 nci ve 87 nci maddelerine aykırıdır.

6287 sayılı Yasa'nın 16 ncı maddesi ile 2547 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

'GEÇİCİ MADDE 61- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle bir mesleğe yönelik program uygulayan ortaöğretim kurumlarında öğrenim görmekte olan öğrenciler bakımından, bu kurumların mezunlarının Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen aynı meslek dalında yer alan yükseköğretim programlarına yerleşmelerinde merkezî sınavlardan almış olduğu puanlara ilave edilecek ortaöğretim başarı puanı hesaplanmasında, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki mevzuat hükümleri uygulanır.

Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan ve çağdaş demokratik rejimlerin temel ilkelerinden birisi olan 'hukuk devleti' ilkesinin ön koşullarında birisi de hukuk güvenliğidir. Hukuk devletinin sağlamakla yükümlü olduğu hukuk güvenliği, kişilerin, hukuk düzenin koruması altındaki haklarını elde etmeleri için gereken her türlü önlemin alınmasını ve bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Yasama organı tarafından konulacak kurallarda adalet ve hakkaniyet ölçülerinin göz önünde tutulmasının gerekliliği, hukuk devleti ilkesinin doğal bir yansımasıdır. Anayasamızın 10 uncu maddesinde devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda olduğu belirtilmiştir. Buna rağmen yapılmış olan bu düzenlemeyle ne hukuk devleti ilkesine ne de kanun önünde eşitlik ilkesine riayet edilmemiştir.

6287 sayılı Yasa'nın 16 ncı maddesi ile 2547 sayılı Kanuna eklenen geçici 61 inci madde ile halen meslek ve teknik liselerde okuyan öğrenciler, kendi branşlarında bir yükseköğretim kurumunu tercih etmeleri halinde eski kanun hükmü uygulanmaya devam edecektir. Bu

durumda, halen bu okulların 1, 2 ve 3 üncü sınıflarında okuyan öğrenciler için katsayı uygulaması devam etmekte ve kazanılmış hakları korunmaktadır.

Meslek ve teknik lise öğrencilerinin kazanılmış hakları korunurken zorlu bir sınavdan geçerek Anadolu, Fen ve Sosyal Liselerin halen 1, 2 ve 3'üncü sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin hakları maalesef korunamamıştır.

Bu düzenleme, kazanılmış hakları korumadığı gibi, Anayasamızın 2 nci maddesinde yer alan hukukun temel ilkesi olan hukuk devleti ilkesine ve Anayasanın 10 uncu maddesi ile teminat altına alınan eşitlik ilkesine de tamamen aykırıdır.

Açıklanan bu nedenlerle, 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 14 üncü maddesi ile değiştirilen, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 45 inci maddesinin (a), (b), (d), (e) bentleri Anayasanın başlangıcı ile, 2 nci, 10 uncu, 11 inci, 24 üncü, 42 nci, 130 uncu, 131 inci ve 174 üncü maddelerine; (c) bendi ile (f) bendindeki " ile ortaöğretimin tamamını yurtdışında yurt dışında tamamlayan öğrencilerin " ibaresi, Anayasanın 7 nci, 10 uncu ve 87 nci maddelerine; 16 ncı maddesi ile 2547 sayılı Kanuna eklenen geçici 65 inci maddesi de Anayasanın 2 nci ve 10 uncu maddelerine aykırı olduklarından iptalleri gerekir.

8) 30.03.2012 Tarihli ve 6287 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 24 üncü Maddesiyle 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Eklenen Geçici 13 üncü Maddesinin Anayasaya Aykırılığı

6287 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 24 üncü maddesiyle 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa eklenen geçici 13 üncü madde ile yurt içi üretimin ve katma değer artırılması, teknoloji kazanımının sağlanması, daha önce yurt içinde üretimi bulunmayan ürünlerin üretilmesi, yeni teknoloji ve ürünlere yönelik araştırma-geliştirme faaliyetlerinin sürdürülmesi ve bilgi toplumuna geçiş hedefleriyle, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerindeki okulların dersliklerine bilişim teknolojisi donanımı, yazılımı, ağ altyapısı ve internet erişim imkânının sağlanması, dersler için çevrim içi ve çevrim dışı ortamlarda e-çerik temin edilmesi ve e-çerik altyapısının oluşturulması, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlere ve örgün eğitim gören öğrencilere e-kitap, tablet bilgisayar ve benzeri ihtiyaçların sağlanması amaçlarıyla Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi kapsamında, Millî Eğitim Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından 2015 yılı sonuna kadar yapılacak mal ve hizmet alımları ile yapım işleri, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç, Kamu İhale Kanunun hükümlerine tabi olmadığı; bu madde uyarınca yapılacak alımlara ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığı ve Kamu İhale Kurumunun görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanacak yönetmelikle, rekabete açık olacak şekilde düzenleneceği hükmü getirilmektedir.

Maddede, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerindeki okulların dersliklerine bilişim teknolojisi donanımı, yazılımı, ağ altyapısı ve internet erişim imkânının sağlanması, dersler için çevrim içi ve çevrim dışı ortamlarda e-çerik temin edilmesi ve e-çerik altyapısının oluşturulması ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlere ve örgün eğitim gören öğrencilere e-kitap, tablet bilgisayar ve benzeri ihtiyaçların sağlanması işlerinin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundan istisna edilmesinin gerekçesi, yine aynı maddede yurt içi üretimin ve katma değer artırılması,

teknoloji kazanımının sağlanması, daha önce yurt içinde üretimi bulunmayan ürünlerin üretilmesi, yeni teknoloji ve ürünlere yönelik araştırma-geliştirme faaliyetlerinin sürdürülmesi ve bilgi toplumuna geçilmesi hedefleriyle açıklanmıştır.

Daha açık bir deyişle maddede geçen mal ve hizmet alımlarının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundan istisna edilmesinin gerekçesi, ithalatın yerli üretimle ikame edilmesini sağlamak olarak açıklanmaktadır.

İktisat politikasında ithal ikameci politikaların belli başlı iki yolu vardır. Bunlardan birincisi, en katı haliyle ithal yasakları ile yüksek gümrük tarifeleri; ikincisi ise yerli üretimin mali ve diğer teşviklerle desteklenmesidir.

Kamu alımları yoluyla yerli üretimin mali teşviklerle desteklenmesi uygun bir iktisat politikası seçeneğidir. Yeni iş olanakları yaratılır, istihdam artar ve yaratılan katma değer ile teknoloji yayılma etkisi göstererek büyümeyi ve teknolojik yeniliği besler. Ancak, üretimde kullanılan bileşenlerin ithal edilerek ürüne son halinin içeride verilmesiyle sınırlı kalan bir teşvik modeli, ithalatı ikame eden cılız bir sanayileşme politikası olarak kalmaya mahkumdur. Ek katma değer üretilmesi ve katma değer içeride kalabilmesi için ayrıca araştırma-geliştirme faaliyetlerinin desteklenerek sanayileşme politikasının bilim ve teknoloji politikasıyla zenginleştirilmesi gerekir. Bunun için de satın alma garantisi verilecek firmalara bilişim sektöründe araştırma-geliştirme faaliyetleri yapma zorunluluğu getirilerek yeniliklerin desteklenmesi elzemdir. Ancak, yasada buna yönelik bir düzenleme bulunmamaktadır.

Amacı kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri düzenlemek olan (4734/1) ve ihalelerde saydamlığın, rekabetin, eşit muamelenin, güvenilirliğin, gizliliğin, kamuoyu denetiminin, ihtiyaçların zamanında ve uygun şartlarla karşılanmasının ve kaynakların verimli kullanılmasının sağlanması ilkeleri (4734/5) üzerine bina edilen 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda ise, kamu alımları yoluyla yerli üretimin desteklenmesine yönelik düzenlemeler bulunmaktadır.

Gerçekten de 4734 sayılı Kanunun 'Yerli istekliler ile ilgili düzenlemeler' başlıklı 63 üncü maddesinde, 'Hizmet alımı ve yapım işi ihalelerinde yerli istekliler lehine, mal alımı ihalelerinde ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Kurum tarafından yerli malı olarak belirlenen malları teklif eden istekliler lehine, % 15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanması; yaklaşık maliyeti eşik değerlerin altında kalan ihalelere ise sadece yerli isteklilerin katılması hususlarında ihale dokümanına hüküm konulabilir. Ortak girişimlerin yerli istekli sayılabilmesi için bütün ortaklarının yerli istekli olması gereklidir.' hükmüne yer verilmiş; 'Eşik değerler' başlıklı 8 inci maddesinde ise 63 üncü maddenin uygulanmasında yaklaşık maliyet dikkate alınarak kullanılacak eşik değerlerin (2012 yılı için) (a) bendinde, genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idarelerin mal ve hizmet alımlarında 792.482,00 TL, (c) bendinde ise yapım işlerinde 29.057.835,00 TL olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yasanın gerekçesini oluşturan Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi kapsamında diğerleri bir yana sadece dağıtımı öngörülen 20 milyon tablet bilgisayarın yaklaşık maliyeti 8 milyar TL'ye yaklaşmaktadır.

Bu bağlamda, hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde yerli istekliler lehine, mal alımlarında ise yerli malı teklif eden istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı (örneğin ithal mal teklif eden istekli 100,00 TL, yerli mal teklif eden istekli 115,00 TL teklif etmiş ise

ihale yerli mal teklif edenin üzerine yapılması) sağlanması; eşik değerin altında kalan ihalelere ise sadece yerli isteklilerin katılması doğrultusunda ihale dokümanlarına hüküm konulabilmektedir.

İptali istenen madde metninde iddia edildiği üzere siyasal iktidarın, bilişim teknolojileri alanında yurt içi üretimin ve katma değerin artırılması, teknoloji kazanımının sağlanması, daha önce yurt içinde üretimi bulunmayan ürünlerin üretilebilmesi, yeni teknoloji ve ürünlere yönelik araştırma-geliştirme faaliyetlerinin sürdürülmesi ve bilgi toplumuna geçilmesi gibi bir hedefi var ve bu hedefe ulaşmak için 4734 sayılı Kanunun 63 ncü maddesinde yer alan %15 oranı yetersiz kalıyor ise, yasa koyucunun söz konusu alımları Kanun kapsamı dışına çıkarması değil, bu oranı yeterli gelecek seviyeye çekecek yasal düzenlemeyi yapması gerekir.

Çünkü; birincisi, bilişim teknolojileri bir sektördür ve tek kullanıcısı da Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim okulları değil, tüm kamu sektörüdür. Dolayısıyla, istisna kapsamına alınacak ise sadece Millî Eğitim Bakanlığının değil, 4734 sayılı Kanuna tabi tüm kamu kurumlarının bilişim teknolojisi mal ve hizmet ihtiyaçlarının istisna kapsamına alınması gerekir. İkincisi, iptali istenen madde metninde, Maliye Bakanlığı ve Kamu İhale Kurumunun görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından müştereken hazırlanacak yönetmeliğin, rekabete açık olacak şekilde düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Yönetmelik rekabete açık olacak şekilde düzenlenecek ise, Gümrük Birliği Anlaşmasının yürürlükte olduğu bir ülkede rekabeti esas alan bir yönetmelik çerçevesinde yapılacak milyar Dolarları aşan kamu alımları için yerli üretime 4734 sayılı Kanunun 63 üncü maddesindeki gibi belli bir oranda fiyat avantajı sağlama dışında kamu alımları yoluyla kullanılabilecek başka bir teşvik alternatifi yoktur. Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi, kamu alımlarına konu oluşturmaz; sadece alım garantisi verilen firmalara yükümlülük yüklenebilir.

Türkiye-AB Ortaklık Konseyi'nin 06.03.1995 tarihli toplantısında kabul edilen 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararıyla Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliği Anlaşması imzalanmış ve 1 Ocak 1996 tarihinden itibaren Gümrük Birliği uygulamaya girmiştir. Böylece, kendi aralarında serbest bir ticaret alanı oluşturmak için sanayi ürünleri ile işlenmiş tarım ürünlerinde gümrükleri kaldırarak ortak dış gümrük tarifesi uygulanmaya başlamışlardır.

Gümrük Birliği, AB ve Türkiye pazarının entegrasyonunun tam anlamıyla sağlanabilmesi ve haksız rekabetin önlenmesi için, ticaret politikası dışında kalan alanlarda da ortak politikalar öngörmüştür. Bu kapsamda, Türkiye rekabetin ve tüketicinin korunması ile ilgili kanunlar ile patent, telif hakları, ticari markalar, endüstriyel tasarımlar ve ithalatta haksız rekabetin engellenmesi ile ilgili KHK'ler çıkarmıştır.

Öte yandan, Türkiye ile AB arasında sürdürülen katılım müzakerelerinde 5 Nolu 'Kamu Alımları' faslı AB Konseyi'nde onaylanmış ve açılış kriterleri belirlenmiştir.

Kamu alımları ile ilgili AB müktesabata; şeffaflık, serbest rekabet, ayrımcılık yasağı ve eşit muamele yapılmasına ilişkin temel ilkelere ek olarak AB ölçeğinde kamu kuruluşlarının yaptığı belirli eşik değerlerin üzerindeki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde ortak usul ve esaslar üzerine kurulu ihale mevzuatının uygulanmasını ve ihalelere yönelik şikayetleri inceleyecek bağımsız kurulların oluşturulmasına dayanmaktadır.

AB'nin kamu alımları konusundaki temel ihale mevzuatı 2004/18-AT sayılı Direktiftir. Buna ek olarak su, enerji, ulaştırma ve posta sektörlerinde faaliyet gösteren yapacakları

ihalelere ilişkin 2004/17-AT sayılı Direktif ile her iki direktif kapsamında yapılan ihalelere ilişkin şikayetlerin incelenmesine ilişkin olarak da 89/665-AET ve 92/13-AET sayılı direktifler yürürlüktedir.

04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu 2004/18-AT ve 89/665-AET sayılı direktifler esas alınarak hazırlanmıştır.

Öte yandan, AB ile yürütülen 5 No'lu Kamu Alımları faslında 07.11.2005 tarihinde 'Tanıtıcı Tarama Toplantısı', 28.11.2005 tarihinde ise 'Ayrıntılı Arama Toplantısı' gerçekleştirilmiştir. Kamu Alımları faslına ilişkin 3 adet açılış kriteri AB Dönem Başkanlığı tarafından bir mektupla 17.05.2006 tarihinde Türkiye'ye bildirilmiş ve Türkiye kriterleri yerine getirmeye başlamıştır.

Bu bağlamda, AB ile Gümrük Birliği Anlaşması içinde olan Türkiye'nin bilişim teknolojisi donanımı, yazılımı, ağ altyapısı ve internet erişim imkânının sağlanması, dersler için çevrim içi ve çevrim dışı ortamlarda e-içerik temin edilmesi ve e-içerik altyapısının oluşturulması ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlere ve örgün eğitim gören öğrencilere e-kitap, tablet bilgisayar ve benzeri hardware ve software ürünler ile tasarımların ithaline yasak getirmesi veya AB Gümrük Tarifelerinden farklı gümrük tarifeleri uygulaması hukuken mümkün olmadığı gibi kamu kurumları tarafından açılacak ve yaklaşık maliyeti milyar dolarları aşan ihalelerde ithal hardware ve software ürünlere yasak getirilmesi de Gümrük Birliği Anlaşması çerçevesinde hukuken imkansızdır. Kaldı ki iç piyasada üretilen bilişim teknolojisi ürünlerinin tamamı ithal girdilerin montajından oluşmaktadır.

Bu bağlamda, AB ile Gümrük Birliği Anlaşmasının yürürlükte olduğu bir ortamda 4734 sayılı Kanunun 63 üncü maddesindeki oranı değiştirme ile üretime ve araştırma-geliştirme faaliyetlerine verilecek mali ve diğer teşvikler dışında, ithal yasakları, yüksek gümrük tarifi vb. yollarla -üstelik çıkarılması öngörülen yönetmeliğin rekabetçi olması da öngörüldükten sonra- 4734 sayılı Kanundan ayrı usulleri öngören Yönetmeliğe göre yapılacak kamu alımları yoluyla yurt içi üretimin ve katma değer artırılması, teknoloji kazanımının sağlanması, daha önce yurt içinde üretimi bulunmayan ürünlerin üretilmesi, yeni teknoloji ve ürünlere yönelik araştırma-geliştirme faaliyetlerinin sürdürülmesi ve bilgi toplumuna geçilmesi hedeflerinin gerçekleştirilmesi hukuken mümkün değildir.

Bu durumda, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim okullarının bilişim teknolojisine yönelik mal ve hizmet alımı ihtiyaçlarının 4734 sayılı Kanun kapsamı dışına çıkarılmasının tek bir gerekçesi kalmaktadır: O gerekçe, 4734 sayılı Kanuna tabi olmama üzerinden, 4734 sayılı Kanuna göre yapılan ihaleleri şikayet ve inceleme merci olan Kamu İhale Kurumu ve Kamu İhale Kurumu üzerinden de yargı denetiminden kaçırmaktır.

4734 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin (b) fıkrasında, Kamu İhale Kurumunun görevleri, 4734 sayılı Kanuna göre yapılacak ihalelerle sınırlandırılmış; 54 üncü maddesinin birinci fıkrasında, ihale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden aday veya istekli ile istekli olabileceklerin, 4734 Kanunda belirtilen şekil ve usul kurallarına uygun olmak şartıyla şikayet ve itirazın şikayet başvurusunda bulunabilecekleri belirtilmiş; ikinci fıkrasında, şikayet ve itirazın şikayet başvurularının, dava açılmadan önce tüketilmesi zorunlu idari başvuru yolları olduğu hüküm altına alınmış; 57 nci maddesinde ise, 'Şikâyetler ile ilgili Kurum tarafından verilen nihai kararlar Türkiye Cumhuriyeti Mahkemelerinde dava konusu edilebilir ve bu davalar öncelikle görülür.' denilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim okullarının bilişim teknolojilerine yönelik mal ve hizmet alımı ihtiyaçlarının 4734 sayılı Kanun kapsamı dışına çıkarılarak hazırlanacak Yönetmelik hükümlerine göre temin edilmesi sayesinde, ihale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden aday veya istekli ile istekli olabilecekler, Millî Eğitim Bakanlığına şikayet, Kamu İhale Kuruluna ise itirazın şikayette bulunamayacak; şikayette bulunulmadığı için Kamu İhale Kurumu inceleyip karar alamayacak ve dolayısıyla Kamu İhale Kurumu kararı üzerinden yargı denetimi yapılamayacaktır. Böylece ihale-şikayet-itirazın şikayet-kurum kararı-yargı şeklinde işleyen hukuk yolu kapatılmış olacaktır.

Oysa, idareye şikayet, kamu İhale Kurumuna itirazın şikayet ve Kamu İhale Kurumu incelemesi ile Kamu İhale Kurumu kararları üzerinden ihalelerin yargısal denetiminde, kamu yararı bulunduğu; kamu ihalelerinde saydamlık, rekabet, eşit muamele, güvenilirlik, kamuoyu denetimi, kamusal ihtiyaçların zamanında ve uygun şartlarla karşılanması ve kamusal kaynakların verimli kullanılması ilkeleri üzerine kurulan kamu ihale düzeninin korunması ile kamu ihalelerinde adalet ve hakkaniyetin sağlanmasına güvence oluşturduğu için söz konusu sistem 4734 sayılı Kanunda yasalaştırılmıştır.

Anayasanın 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasanın bulunduğu bilincinde olan devlettir. Hukuk devleti ilkesinin öğeleri arasında yasaların kamu yararına dayanması, kuralların herkes için konulması, kamu düzeninin kurulması ve korunması amacına yönelik kurallarda adalet ve hakkaniyet ölçülerinin göz önünde tutulması gerekliliği bulunmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim okullarının bilişim teknolojilerine yönelik mal ve hizmet alımı ihtiyaçlarının 4734 sayılı Kanun kapsamı dışına çıkarılarak ihalelerin idareye şikayet, Kamu İhale Kurumuna itirazın şikayet ve Kamu İhale Kurumu denetimine tabi olmadan yapılmasının önünü açmayı ve ihalelerin Kamu İhale Kurulu kararları üzerinden yargısal denetiminin önünün kapatılmasını amaçladığından, iptali istenen düzenlemeler Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Öte yandan çağdaş demokrasi, kamusal denetimi öngören demokrasidir. Kamusal denetimden kaçmak, kamu kaynaklarının mevzuata uygun, etkin, verimli ve tasarruflu kullanılmasından kaçmak; savurganlıklara, usulsüzlüklere ve yolsuzluklara kapı aralamaktır.

4734 sayılı kanunda öngörülen idareye şikayet, Kamu İhale Kurumuna itirazın şikayet ve Kamu İhale Kurumu incelemesi ile Kamu İhale Kurumu kararları üzerinden ihalelerin yargısal denetiminin ortadan kaldırılmasını amaçlayan iptali istenen düzenlemelerde, kamu yararı bulunmadığı gibi saydamlık, rekabet, eşit muamele, güvenilirlik, kamuoyu denetimi, kamusal ihtiyaçların zamanında ve uygun şartlarla karşılanması ve kamusal kaynakların verimli kullanılması ilkeleri üzerine kurulan kamu ihale düzeninin korunması amacına da ters düşmekte ve ayrıca kamu ihalelerinde adalet ve hakkaniyetin sağlanmasına ve yolsuzlukların önlenmesine güvence de oluşturmadığından Anayasanın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ilkesine bu açılardan da aykırılık oluşturmaktadır.

Anayasanın 10 uncu maddesinde, herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu; hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı; devlet organları ile idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda oldukları kurallarına yer verilmiştir.

Bu madde ile amaçlananın mutlak eşitlik değil, hukuksal eşitlik olduğu açıktır. 'Yasa önünde eşitlik' ilkesi, yasalar karşısında herkesin eşit olmasını, ayırım yapılmamasını, kimseye ayrıcalık tanınmamasını gerektirir. Durumlarındaki farklılıklar kimi kişi, kurum ve toplulukların değişik kurallara bağlı tutulmasına neden olabilirse de, bunun Anayasal eşitlik ilkesine aykırı olmaması için söz konusu değişik kuralların, kişi, kurum veya toplulukların farklılık ve özelliklerine dayanması gerekeceğinde şüphe yoktur.

İptali istenen düzenlemelerle Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarının bilişim teknolojisine ilişkin mal ve hizmet alımları, 4734 sayılı Kanun kapsamından çıkarılmaktadır. Oysa bilişim teknolojileri ekonomik bir sektördür ve tek kullanıcısı da Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumları değil, tüm kamu sektörüdür. Bu bağlamda, kamu kurumlarının bilişim teknolojisi ihtiyaçlarını karşılamaları, 4734 sayılı Kanundan istisna tutulacak ise sadece Milli Eğitim Bakanlığının değil, 4734 sayılı Kanuna tabi kamu kaynağı kullanan tüm kamu kurum ve kuruluşlarının istisna tutulması gerekir. Aksine düzenleme, Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 24 üncü maddesiyle 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa eklenen geçici 13 üncü maddesi, Anayasanın 2 nci ve 10 uncu maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

9) 30.03.2012 Tarihli ve 6287 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 25 inci Maddesiyle 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa Eklenen Geçici 20 nci Maddesinin Anayasaya Aykırılığı

6287 sayılı Kanunun 25 inci maddesiyle 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa eklenen geçici 20 nci madde ile Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi kapsamında, internet erişim hizmetleri ve ağ altyapısının sağlanması için mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde, 2012-2016 yılları arasındaki 4 yıl içinde Millî Eğitim Bakanlığı ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca yapılacak ihalelerde üst yöneticinin onayıyla 15 yıla kadar gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişilmesi öngörülmektedir.

Anayasanın 161 inci maddesinin birinci fıkrasında, Devletin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzelkişilerinin harcamalarının yıllık bütçelerle yapılacağı kurala bağlandıktan sonra üçüncü fıkrasında, Kanunun kalkınma planları ile ilgili yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller koyabileceği istisnasına yer verilmiştir.

Anayasanın 161 inci maddesinin üçüncü fıkrasında sözü edilen Kanunun öngöreceği özel süre ve usuller ise, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunun 'Gelecek yıllara yaygın yüklenmeler' başlıklı 28 inci maddesinde düzenlenmiştir.

5018 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin birinci fıkrasında merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, bir mali yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan yatırım projeleri için gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişebileceği belirtilerek temel kural ortaya konulmuş; 25.04.2007 tarihli ve 5628 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle değişik ek dördüncü fıkrasında ise, 'Yılı bütçesinde ödeneği bulunması ve merkezi yönetim kapsamındaki idareler için Maliye Bakanlığının uygun görüşünün alınması kaydıyla; satın alma suretiyle edinilmesi ekonomik olmayan her türlü makine-teçhizat, cihazlar ve taşıtlar ile hava ambulansı ve yangınla mücadele amacıyla hava ve deniz araçlarının kiralanması veya finansal kiralama suretiyle temini; temizlik, yemek, koruma ve güvenlik ile personel taşıma hizmetleri, 16/6/2005 tarihli ve 5369 sayılı Kanuna göre sağlanan sabit ve ankesörlü telefon hizmetleri ile acil yardım çağrıları hizmetleri ve okullara sağlanan internet erişim hizmetleri, harita, plan, proje, etüt ve müşavirlik hizmetleri, ulusal araştırma geliştirme kurumlarının süreli ve süresiz yayın alımları, orman ağaçlandırma ve amenajman işleri, kit karşılığı cihaz, aşı ve anti-serum alımı için; süresi üç yılı geçmemek, finansal kiralama suretiyle temin edileceklerde ise dört yıl olmak üzere üst yöneticinin onayıyla gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişilebilir.' denilerek temel kuralın istisnasına yer verilmiştir.

Devletin ve diğer kamu tüzelkişilerinin yürütmekle yükümlü oldukları tüm kamu hizmetleri yıllık değil, süreklidir; süreklilik taşır. Kaldı ki kamu hizmetleri Anayasanın 128 inci maddesinde de belirtildiği üzere tanımı itibarıyla asli ve süreklidir. Buna karşın, Anayasanın 161 inci maddesinde Devletin ve kamu iktisadi teşebbüsleri hariç diğer kamu tüzelkişilerinin yürütmekle yükümlü oldukları asli ve sürekli hizmetlerin gerektirdiği harcamaların sürekli (yıllara yaygın) bir şekilde değil, yıllık bütçelerle mali yıl içinde yapılması öngörülmüştür. Anayasa bunun istisnasını, kalkınma planları ile ilgili yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetlerle sınırlandırmıştır.

Bu bağlamda, Anayasada yıllara yaygın yüklenmeye girişilebilmesi için, ihtiyacın kalkınma planında yer alan ve bir mali yıl içinde tamamlanamayacak olan yatırım projeleri veya niteliği itibarıyla bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler olması gerektiği kuralı getirilmiştir.

Bu bağlamda internet erişim hizmetleri ve ağ altyapısının sağlanması sürekli bir kamu hizmeti olmakla birlikte, internet erişim hizmetleri ve ağ altyapısının sağlanması için yapılacak mal ve hizmet satın alması işleri, kalkınma planları ile ilgili yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler kapsamında olmadığından ve yapılacak iş mal ve hizmet satın alması olduğundan, tüm mal ve hizmet satın alması işlerinde olduğu gibi ihtiyacın yıllara yaygın değil, mali yıl içinde yıllık bütçelerle karşılanması gerekir.

İnternet erişim hizmetleri ve ağ altyapısının sağlanması için yapılacak yapım işleri ise, niteliği itibarıyla yapım işi olduğundan yılı içinde tamamlanamayacak nitelikte olması veya tamamlanamaması halinde yıllara yaygın hale gelir ve 5018 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında olduğundan ayrıca ek yasal düzenlemeye ve dolayısıyla 5018 sayılı Kanuna geçici 20 nci maddenin eklenmesine ihtiyaç bulunmamaktadır.

Öte yandan, yıllara yaygın olmanın özellikle bilişim sektörü gibi gelişme ve yeniliklerin baş döndürücü bir hızla ilerlediği bir sektörde yapımın makul bir süresinin olması gerekir. Yıllara yaygınlığı 15 yıl süren bir internet ağ altyapısının yapımı içinde, daha ağ altyapısı hizmete girmeden kullanılan malzemeler eskir, yıpranır, çürür veya en azından kullanılan teknoloji demode olur. Dolayısıyla yapılan yatırım işlevsiz kalır. Bu bağlamda yıllara yaygın yapım işlerinde, işin en kısa sürede tamamlanarak hizmete açılması esastır ve yıllara

yaygınlığa yasa ile süre konulamaz. Süresi işin yapımının tamamlanmasının öngörüldüğü tarihtir ve bu tarih yasal düzenlemeye konu oluşturmaz.

Bununla birlikte, 5018 sayılı Kanuna 22.12.2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle eklenen ek dördüncü fıkrasında 25.04.2007 tarihli ve 5628 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle yapılan değişiklik sonucu, bazı kiralamalarla mal ve hizmet satın alma işlerinin 3 yılı geçmemek üzere yıllara yaygın yapılabileceğine ve bunlar arasında 'okullara sağlanan internet erişim hizmetleri'nin de yer aldığına ilişkin istisnai hüküm konulduğu iddiası ileri sürülebilir. Bu doğrudur. Ancak, bunun doğru olması, 5018 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin ek dördüncü fıkrasındaki düzenlemelerin Anayasanın 161 inci maddesine uygun olduğu anlamına gelmediği gibi, sözü edilen ek dördüncü fıkradaki gelecek yıllara yaygın yüklenmeler, 'yılı bütçesinde ödeneğinin bulunması', 'Maliye Bakanlığından uygun görüş alınması' ve 'süresinin üç yılı geçmemesi' gibi Anayasal bütçe tekniği ve uygulaması ile ilgili üç temel koşula bağlanmıştır.

Oysa iptali istenen geçici 20 nci madde ile FATİH Projesi kapsamında, hiç bir koşula bağlanmadan Millî Eğitim Bakanlığı ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına, internet erişim hizmetleri ve ağ altyapısının sağlanması için mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde, 2012-2016 yılları arasındaki 4 yıl içinde yapılacak ihalelerde üst yöneticinin onayıyla 15 yıla kadar gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişilmesi yetkisi verilmektedir. Bu yetkinin Anayasanın 161 inci maddesine aykırı olduğunda şüphe yoktur.

Anayasanın 10 uncu maddesinde, herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu; hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı; Devlet organları ile idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda oldukları kurallarına yer verilmiştir.

Bu madde ile amaçlananın mutlak eşitlik değil, hukuksal eşitlik olduğu açıktır. 'Yasa önünde eşitlik' ilkesi, yasalar karşısında herkesin eşit olmasını, ayırım yapılmamasını, kimseye ayrıcalık tanınmamasını gerektirir. Durumlarındaki farklılıklar kimi kişi, kurum ve toplulukların değişik kurallara bağlı tutulmasına neden olabilirse de, bunun Anayasal eşitlik ilkesine aykırı olmaması için söz konusu değişik kuralların, kişi, kurum veya toplulukların farklılık ve özelliklerine dayanması gerekeceğinde şüphe yoktur.

İptali istenen düzenlemelerle FATİH Projesi kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına, internet erişim hizmetleri ve ağ altyapısının sağlanması için mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde, 2012-2016 yılları arasındaki 4 yıl içinde yapılacak ihalelerde üst yöneticinin onayıyla 15 yıla kadar gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişme yetkisi verilmektedir. Oysa, internet erişim hizmetleri ve ağ altyapısının sağlanması için mal ve hizmet alımları ile yapım işleri, interneti kamu hizmetlerinin etkin, verimli ve hızlı yürütülmesi amacıyla kullanan Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünden Nüfus İşleri Genel Müdürlüğüne, İçişleri Bakanlığında Adalet Bakanlığına, Sayıştay Başkanlığından TÜİK Başkanlığına kadar tüm kamu kurum ve kuruluşlarının ortak ihtiyacıdır. Bu bağlamda, kamu kurumlarına bilişim teknolojisi ihtiyaçlarının karşılanmasında Anayasal bir ayrıcalık takınacak ise, bunun sadece Milli Eğitim Bakanlığı ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına yada sadece FATİH Projesine değil, tamamına ve tüm projelere tanınması ve internet erişimi ve ağ altyapısı kuran, yenileyen, modernize eden tüm kamu kurum ve

kuruluşlarına 2012-2016 yılları arasındaki 4 yıl içinde yapacakları mal ve hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinde üst yöneticinin onayıyla 15 yıla kadar gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişme yetkisi verilmelidir. Aksine düzenleme, Anayasanın 10 uncu maddesindeki yasa önünde eşitlik ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, Anayasanın 166 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında, Kalkınma planlarının hazırlanmasına, Türkiye Büyük Millet meclisince onaylanmasına, uygulanmasına, değiştirilmesine ve bütünlüğünü bozacak değişikliklerin önlenmesine ilişkin usul ve esasların kanunla düzenleneceği öngörülmüştür.

30.10.1984 tarihli ve 3067 sayılı Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğünün Korunması Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonlarının kendilerine havale edilen kanun tasarısı ve teklifleri ile bu tasarı ve teklifler üzerinde verilen değişiklik önermelerini, Kalkınma Planına uygunluk bakımından da inceleyecekleri ve uygun bulmadıkları takdirde reddedecekleri; (2) numaralı fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının Kalkınma Planıyla ilgili gördüğü tasarı ve teklifleri en son olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edeceği; Kanun tasarısı ve tekliflerinin, Hükümetin veya Genel Kurulun lüzum göstermesi halinde de, Plan ve Bütçe Komisyonuna havale olunacağı; (3) numaralı fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunun (1) ve (2) numaralı fıkralarda belirtilen kanun tasarısı ve tekliflerinden başka, kamu harcama veya gelirlerinde artış veya azalış gerektiren kanun tasarısı veya tekliflerini veyahut sadece belli maddeleri bu niteliği taşıyan tasarısı veya tekliflerini de inceleyeceği hüküm altına alınmıştır.

FATİH Projesi, 2007-2013 dönemini kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda yer almamaktadır ve bu haliyle kalkınma planında değişiklik öngörmenin yanında 6728 sayılı Kanunun dayanağını oluşturan Kanun Teklifi kamu harcama ve gelirlerinde artışı öngörmektedir. Bu nedenle de Anayasanın 166 ncı maddesinin üçüncü fıkrası gereğince çıkarılan 3067 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi gereğince Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi gerekmektedir. Anılan Kanun Teklifinin, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmeden yasalaşması, Anayasanın 166 ncı maddesine aykırılık oluşturur.

Yukarıda açıklandığı üzere, 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 25 inci maddesiyle 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa eklenen geçici 20 nci maddesi, Anayasanın 10 uncu ve 161 inci ve 166 ncı maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

İptali istenen kurallar, anayasa hükümlerine açıkça aykırı olduğu gibi, kamu yararına dayanmayan, laik sosyal hukuk düzenini özünden zedeleyecek, ayrıca din istismarına uygun zemin hazırlayarak, halkımızı ayırıştırıp, kutuplaşmalara neden olacak düzenlemeler olduğundan, uygulanmaları halinde sonradan giderilmesi güç ya da olanaksız durum ve zararlara yol açacağı açıktır.

Öte yanda, Anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın da gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin bir hukuk devletinde subjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak

ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağından şüphe yoktur.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan iptali istenen kuralların, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

V. SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklanan gerekçelerle 30.03.2012 tarihli 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun;

1. 1 inci maddesi ile değiştirilen 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesinin ve aynı Kanunun 7 nci maddesi ile değiştirilen 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 22 nci maddesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 10 uncu, 17 nci, 24 üncü, 41 inci, 42 nci, 65 inci, 90 ıncı ve 166 ncı maddelerine;

2. 2 nci maddesi ile değiştirilen 222 sayılı Kanunun 7 nci maddesi Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 14 üncü, 24 üncü, 41 inci ve 42 nci maddelerine;

3. 3 üncü maddesi ile değiştirilen 222 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile yine aynı Kanunun 8 inci maddesi ile değiştirilen 1739 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin son cümlesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 10 uncu, 17 nci, 27 nci, 41 inci ve 42 nci maddelerine;

4. 9 uncu maddesi ile değiştirilen 1739 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin mülga birinci fıkrası Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 14 üncü, 17 nci, 24 üncü, 27 nci, 41 inci, 42 nci, 65 inci, 90 ıncı, 153 üncü, 163 üncü, 166 ncı ve 174 üncü maddelerine,

5. 12 nci maddesi ile değiştirilen 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasından yüzde onundan fazla ibaresinin, çıkarılmasına ilişkin hüküm, Anayasanın, 5 inci, 10 uncu, 17 nci, 42 nci, 65 inci ve 90 ıncı maddelerine,

6. 13 üncü maddesi ile değiştirilen 16/8/1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (A) fıkrasının (2) numaralı bendinin (c) alt bendinde yer alan 'sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim' ibaresinin 'ilköğretim ve ortaöğretim' şeklinde değiştirilmesinin ve maddede yer alan 'sekiz yıllık kesintisiz' ibarelerinin madde metninden çıkartılmasına ilişkin hüküm, Anayasanın 2 nci, 5 inci, 10 uncu, 17 nci, 24 üncü, 27 nci, 42 nci, 65 inci ve 163 üncü maddelerine,

7. 14 üncü maddesiyle değiştirilen, 2547 sayılı Yükseköğretim Yasası'nın 45 inci maddesinin (a), (b), (d), (e) bendlerinin Anayasanın başlangıç, 2 nci, 10 uncu, 11 inci, 24 üncü, 42 nci, 130 uncu, 131 inci, 174 üncü, (c) bendi ile (f) bendindeki " ile ortaöğretimin tamamını yurtdışında yurt dışında tamamlayan öğrencilerin " ibaresi, Anayasanın 7 nci, 10 uncu ve 87

Esas Sayısı : 2012/65
Karar Sayısı : 2012/128

nci maddelerine; 16 ncı maddesi ile 2547 sayılı Kanuna eklenen geçici 65 inci maddesinin Anayasanın 2 nci ve 10 uncu maddelerine,

8. Kanunun 24 üncü maddesiyle 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa eklenen geçici 13 üncü maddesi, Anayasanın 2 nci ve 10 uncu maddelerine,

9. Kanunun 25 inci maddesiyle 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa eklenen geçici 20 nci maddesi, Anayasanın 10 uncu, 161 inci ve 166 ncı maddelerine

aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."